

Міністерство культури України
Одеська національна наукова бібліотека

Серія
«Краєзнавці Одеси»
Заснована у 2013 році

Випуск 2

**АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ
МИСЕЧКО**

Біобібліографічний покажчик

Упорядник
Т. М. Іванова

ОДЕСА
2015

ББК 28.082 (;4Укр-;оде-2 Од)д я15
УДК 016:908(477.74-21) (091)
М 651

Анатолій Іванович Мисечко : біобібліогр. покажч. / упоряд. Т. М. Іванова ; наук. ред. : Т. Г. Гончарук, Л. І. Саєнко ; ред. І. С. Шелестович ; Одес. нац. наук. б-ка. – Одеса, 2015. – 170 с. : іл. – (Серія «Красзнавці Одеси» ; вип. 2).

Біобібліографічний покажчик «Анатолій Іванович Мисечко», підготовлений до 50-річчя від дня народження історика, кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова А. І. Мисечка, продовжує започатковану в 2013 році серію «Красзнавці Одеси».

Наукові редактори:

Т. Г. Гончарук, д-р іст. наук,
Л. І. Саєнко, канд. іст. наук

Редактор

І. С. Шелестович

© ОННБ, 2015

© Іванова Т. М., упорядкування, 2015

© Автори статей, 2015

© Савченко С. О., обкладинка, 2015

ЗМІСТ

Від упорядника	5
Анатолій Іванович Мисечко	
<i>Біографічна довідка</i>	7
Хмарський В. Вже півжиття в україністиці: доценту кафедри історії України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова	
Анатолію Мисечку – 50!	9
Кушнір В. Анатолій Іванович як дослідник одеської «Просвіти»	16
Гончарук Т. Анатолій Мисечко як популяризатор історії України	19
Стамбол І. Декілька слів від молодшого соратника	22
Ананченко Т. Залюблений в українство	25
Василькова І. Наші помисли, справи й серця назавжди поєднала «Просвіта»...	28
Єфімова А. «Нашого цвіту – по всьому світу!...». Знання про українську діаспору – молоді	31
Кракалія Р. Історик за покликанням	35
Максим'юк Т. Про Анатолія Мисечка і не тільки ...	38
Савченко С. Зміна контекстів... Історія, особистість і харизма...	45
Чуфус Б. Окраса ефіру Одеського державного ТБ	50
Василькова І. Історику Анатолію Мисечку	52
Острровершенко Ю. Анатолію Мисечкові	53
ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ	54
Наукові праці	
(підготовлені самостійно та у співавторстві)	54
Методичні посібники та рекомендації	57
Публікації у збірниках і книжках інших авторів	59

Публікації у матеріалах конференцій	63
Публікації у періодичних збірниках	71
Публікації у журналах	78
Публікації у газетах	81
Упорядкування, редагування, рецензування	96
ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ	100
Енциклопедичні, довідкові та інші матеріали	100
Матеріали до ювілею	117
Посилання на доробок А. І. Мисечка	119
Роботи А. І. Мисечка, включені до бібліографічних списків або вказані як джерела у публікаціях науковців	133
ДОДАТКИ	140
Конференції та інші заходи, учасником яких був А. І. Мисечко	140
Фотоматеріали	
ПОКАЖЧИК СПІВАВТОРІВ	152
ПОКАЖЧИК ІМЕН	155
ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ І ПРОДОВЖУВАНИХ ВИДАНЬ	165
СПИСОК АБРЕВІАТУР	168

ВІД УПОРЯДНИКА

Біобібліографічний покажчик «Анатолій Іванович Мисечко» продовжує започатковану в 2013 році серію «Краєзнавці Одеси». Він був підготовлений до 25-річчя наукової, педагогічної, публіцистичної, громадської діяльності та 50-річчя від дня народження історика, кандидата історичних наук, доцента кафедри історії України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Покажчик складається з двох частин: перша – це нариси, у яких друзі, колеги, просвітяни висвітлюють багатогранність особистості ювіляра. Друга, основна, частина – це бібліографія доробку А. І. Мисечка (наукові праці, підготовлені самостійно та у співавторстві, методичні посібники та рекомендації, публікації тез доповідей та виступів на конференціях, а також публікації у періодичних збірниках, журналах і газетах). Публікації, що мають електронні версії, містять посилання на відповідний електронний ресурс у мережі Інтернет. Ця частина містить також розділ «Література про життя і діяльність», куди ввійшли матеріали про Анатолія Івановича Мисечка, які висвітлюють його науковий внесок, громадську та просвітницьку діяльність. У самостійний підрозділ виділені посилання науковців на праці А. І. Мисечка.

Видання підготовлене на основі фондів Одеської національної наукової бібліотеки та особистого архіву А. І. Мисечка. Усі зібрані матеріали описано за чинними правилами і систематизовано у хронологічному порядку, в рамках року – в алфавітному. Астериском (зірочкою) позначені матеріали, які не вдалося переглянути *de visu* через їх відсутність у фондах бібліотеки та в архіві ювіляра.

У додатках наведено хронологічний перелік конференцій та інших заходів, учасником яких був Анатолій Мисечко та фотоматеріали.

Довідковий апарат посібника складають покажчики співавторів, імен, періодичних видань, список абревіатур.

А. І. Мисечко та упорядник висловлюють вдячність тим особам, які тим чи іншим чином долучилися до пошуку матеріалів та видання покажчика.

Біобібліографічний покажчик призначений для науковців, аспірантів, студентів історичних спеціальностей, краєзнавців та тих, хто цікавиться українською Одесою та історією України.

Анатолій Іванович Мисечко

Біографічна довідка

Анатолій Іванович Мисечко – історик, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, співробітник відділу історії козацтва на Півдні України Науково-дослідного інституту козацтва при Інституті історії України НАН України, член Одеського обласного відділення Національної спілки краєзнавців України, Українського геральдичного товариства, Товариства дослідників Волині, заступник голови міської організації «Південна громада» Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т. Г. Шевченка, активний громадський діяч.

Народився 3 лютого 1965 року в с. Старий Любар, Любарського району, Житомирської області. Після закінчення середньої школи навчався в Любарському СПТУ № 7. У 1983-1985 роках служив у лавах Радянської Армії. У 1992 році закінчив історичний факультет Одеського державного (нині – національного) університету імені І. І. Мечникова. У 1999 році захистив дисертацію «Український культурно-освітній рух на Півдні України (1900-1914 рр.)» на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Послідовник наукової школи професора А. Д. Бачинського.

Основні напрями наукової діяльності – культурно-просвітницький рух на Півдні України в другій половині XIX – на початку XX ст. та історія козацтва. Досліджує історію одеської «Просвіти», зв'язки української діаспори з Одесою, історію відродження українського козацтва в Одесі на початку XX ст., життя та діяльність визначних українських діячів Одеси та краю другої половини XIX та XX ст.

А. І. Мисечко – автор книг та наукових публікацій, написаних, зокрема, у співавторстві, науково-популярних історико-краєзнавчих статей у пресі. Учасник міжнародних, всеукраїнських, регіональних наукових конференцій.

З початку 1990-х років плідно співпрацює з Одеською національною науковою бібліотекою. З 1996 року веде спецкурс «Українська діаспора» для студентів історичного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова, читає лекції та бере участь у загальнобібліотечних заходах, присвячених історії одеської «Просвіти» та одесько-українського клубу, товариства «Українська хата», участі українських діячів у революційному та культурному русі в Одесі на початку ХХ ст.

А. І. Мисечко відзначений низкою грамот та подяк керівництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, Одеської міської ради, Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т. Шевченка, Іллічівського міського об'єднання ВУТ «Просвіта», Одеської обласної організації Національної спілки художників України та ін. У 2008 році був нагороджений медаллю «Будівничий України».

Вадим ХМАРСЬКИЙ,
д-р іст. наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи
ОНУ імені І. І. Мечникова

**Вже півжиття в україністиці:
доценту кафедри історії України
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова
Анатолію Мисечку – 50!**

Ювілей у буквальному розумінні, якщо рухатись до латини, а від неї до «греки», а далі – до біблійних текстів, означає саме п'ятдесят років. На нинішній кафедрі історії України понад половина її складу – у віці від 40 до 50 років. Усі вікові віхи у цій групі Анатолій Іванович Мисечко долає першим, як криголам, і всі підтягуються за ним по орбіті, обертаючись навколо головного нашого і професійного, і світоглядного центру тяжіння – планети під назвою Кафедра історії України, що сама екзистує у зірковій системі Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Отож, Анатолій Іванович, першим з чоловіків нашої кафедри, досяг знаменної дати.

Часом формування особистості ювіляра визнаємо перші його 22 роки. Початок відліку – від дня народження Анатолія Івановича – 3 лютого 1965 року – і місця народження – у містечку Любар, на кордоні Волині і Поділля, на берегах річки Случ у мальовничому районному центрі Житомирської області. Слід зауважити, що Любар позначено на знаменитій карті України, що її упорядкував у середині XVII ст. французький інженер Гійом Лавасер де Боплан. Домініканський костюл у Любарі зображено на малюнку польського графіка Наполеона Орди (костюл відреставрований польською громадою у 1990-х рр.). Поодинокі ста-

ровинні будинки та підмурівки давніх храмів, що збереглися, розповіді старожилів про давнє минуле, підземні ходи під річкою, все це формувало світогляд майбутнього українця. Після закінчення Любарської середньої школи у 1982 р. він зробив невдалу спробу вступити на факультет міжнародних відносин Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. Опісля – навчався в Любарському СПТУ № 7. Був призваний до армії в 1983 р. Службу проходив у Росії – у місті Луга, під Ленінградом, а згодом у Молдові, у місті Бельці. Під час служби мав справи із секретними топографічними картами, через які ознайомився з усіма куточками Одещини та сусідніх областей. З природою степового краю безпосередньо в польових умовах влітку і взимку знайомився на полігонах біля смт Тарутине та на Широкому Лані. Після закінчення військової служби у 1985 р. працював у Любарській будівельній організації. Восени 1986 р. вступив на підготовче відділення Одеського державного університету імені І.І. Мечникова. Вагання між філологією та історією завершилися тим, що шальки терезів схилилися до науки про людину у суспільстві, і через рік Анатолій Мисечко став студентом-істориком.

Навчання в університеті (1987-1992) припало на бурхливу перехідну епоху – крах «розвинутого соціалізму», парад суверенітетів колишніх республік СРСР, початок розбудови незалежної української держави. Однією зі складових тих процесів, як тепер розуміємо, була трансформація і перехід до наступної фази процесу творення української нації. Працюючи лаборантом кафедри (тоді ще «Історії Української РСР, історіографії та джерелознавства») і будучи секретарем комісії із захисту курсових робіт, я вперше звернув увагу на здібного студента спеціалізації кафедри, який захоплено займався проблематикою українського національного руху, – Анатолія Мисечка. Хоча як заступник секретаря комсомольської організації факультету

запам'ятав активного студента, що особливо відзначався як учасник культурних імпрез та чудовий танцюрист.

Науковим керівником Анатолія Мисечка стала Наталія Іванівна Калюжко – «наша баба Наталя», як її шанобливо називали студенти поза очі. Сама вона захистила свого часу кандидатську дисертацію з притаманної для доби соціально-економічної проблематики. За часів маланчуківщини і гонінь на початку 1970-х років на завідувача кафедри Петра Івановича Воробєя, який займався суспільно-політичною проблематикою початку ХХ століття, дісталось і їй. Лише згодом автор цих рядків зрозумів її фразу про те, що свого часу їй «підрізали крила». У нових суспільних умовах те, про що думалось і не судилося здійснити самій, можна було втілити у доробку молоді. Тому не дивно, що наш герой під її впливом захопився дослідженням діяльності українських діячів міста другої половини ХІХ – початку ХХ ст. і одеською «Просвітою» зокрема. В останній рік земного шляху Наталії Іванівни, коли вона вже була на пенсії, Анатолій Іванович разом із завідувачем кафедри вирішили завітати до неї з привітаннями на 8 Березня. Вона вже тяжко хворіла і неабияк була зворушена нашою появою...

Після завершення навчання, вже в іншій державі, та й кафедра називалась поновому – «історії України», Анатолій Івановича вирішили залишити на викладацькій роботі. З 1990 р. кафедру очолював доцент В.П. Ващенко, який керував нею, по суті, у тандемі з А.Д. Бачинським (1933-1995). Саме останній – найвідоміший історик-україніст пізньої радянської доби – і став його новим науковим керівником. Вибір теми кандидатської дисертації «Український культурно-освітній рух на півдні України (1900-1914 рр.)» був, звісно, зумовлений студентськими дослідженнями. Працюючи без відриву від виробництва як здобувач, молодий науковець підготував і захистив її у 1999 р. Щоправда,

науковий керівник у нього змінився ще раз – після А.Д. Бачинського ним став доцент кафедри Ю.І. Сурай, дослідник преси 1917 року. До захисту дисертаційної роботи і після неї було опубліковано кілька десятків наукових статей на обрану проблематику. Науковий доробок було апробовано на численних виступах на наукових конференціях в Одесі, Києві, Житомирі, Івано-Франківську, Кривому Розі, Львові, Миколаєві, Нікополі, Полтаві, Тульчі (Румунія), Чернівцях. Він часто виступав з краєзнавчою тематикою в навчальних закладах Одеси, Ізмаїла, Іллічівська. Паралельно було опубліковано десятки статей в місцевій та загальноукраїнській пресі, газетах і журналах кількох міст України. Отже, просвітницька діяльність стала однією з ознак творчості Анатолія Івановича. Робота не проста – виступати перед різноманітною публікою і писати для широкого загалу, який не прощає жодної помилки і недоречності й інколи може повідомляти про це публічно. Не говорячи й про те, що ця діяльність часто-густо відбирає час від основних фахових обов'язків – викладача-науковця кафедри.

На історичному факультеті А.І. Мисечко викладає фрагмент загального курсу з історії України початку ХХ ст., а також спецкурси «Історія українського війська» та «Історія української діаспори». Якщо перший, який нині став суперактуальним, було спущено у середині 1990-х «згори», то другий є цілковитою авторською розробкою доцента, який активно співпрацює з відповідним підрозділом ОННБ. Як майже кожен викладач кафедри, А.І. Мисечко читав курс «Історія України» на неспеціальних факультетах. Уже багато років за ним «закріплений» факультет романо-германської філології. Потрапивши туди після конфліктної ситуації за участі свого колеги, він там прижився і впродовж багатьох років викладає цей курс.

Доброї, безконфліктної вдачі, Анатолій Іванович непретензійний до колег, добродушний, не жаліє для студентів балів і оцінок і міг би при нагоді заступити за прізвищем знаменитого «дїда Панаса» із відомої радянської вечірньої дитячої передачі. Анатолій Іванович був заступником декана історичного факультету, нині виконує обов'язки голови профбюро кафедри. Зазначимо, що у перші студентські роки А.І. Мисечко включився в громадське українське життя міста, став членом міського товариства «Південна громада», яке по суті продовжувало справу «Просвіти». Згодом молодий історик виступав з публічними лекціями у громадському «Народному університеті», ректором якого був упродовж 1993-1994 рр.

Наукові пошуки в бібліотеках та архівах Одеси, Києва, Львова, Херсона, Житомира сприяли успіху краєзнавчих досліджень, більшість з яких присвячено Одесі, області, всьому Півдню України, плідним зв'язкам Одеси з містами і регіонами України та іншими країнами світу. Ще на початку 1990-х рр. А.І. Мисечко став членом Одеського обласного відділення Всеукраїнського товариства краєзнавців (нині Національна спілка краєзнавців України). Є публікації у журналі «Краєзнавство». Так, цілком природно сталося, що професійна зацікавленість історичними дослідженнями привела його і до активної громадської та національно-культурної та політичної діяльності. Досить пригадати, як у 2005 р. у складі одеської делегації як член правління Одеського обласного товариства «Просвіта» він брав участь у покладанні вінка на могилу Тараса Шевченка у Каневі, або як виступав біля пам'ятника великому Кобзарю в Одесі у 2004 р. Усі наукові та краєзнавчі пошуки стали основою багатьох програм на одеських телевізійних каналах, в обласному та всеукраїнському радіоєфірі. У грудні 2008 р. до 140-річчя заснування «Просвіти» Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т.Г. Шевченка нагородило

А. Мисечка медаллю «Будівничий України». У посвідченні зазначається: «За вагомий особистий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави».

Нині Анатолій Іванович продовжує працювати над темою «Український рух у Херсонській губернії в другій половині XIX – на початку XX ст.», виступає на телебаченні, радіо, у пресі, розповідаючи про українське життя Одеси і всього краю більш як столітньої давнини. Треба визнати, що А.І. Мисечко залишається консервативним у своєму науковому дискурсі. Обравши проблематику – український суспільно-політичний рух саме у його етнічному розумінні, він продовжує працювати у цьому напрямі й далі. Нагадаємо, що першим опонентом його кандидатської дисертації був відомий український історик, нині завідувач відділу новітньої історії і політики Інституту історії України НАН України Георгій Касьянов. Ще під час захисту він зробив зауваження щодо можливості заскніння у цій проблематиці, глорифікації Михайла Грушевського, педалюванні проблематики тільки «національного відродження» у модерну добу, щодо метафізичного сприйняття «українськості» поза контекстом модерного націєтворення. Тобто це були критичні стріли, які Г. Касьянов адресував так званим «традиціоналістам», тобто тим, хто будував у 90-ті роки XX століття канон історіописання, побудований на архаїзмах історіографії доби Михайла Грушевського. Сам же Г. Касьянов був і залишається одним із яскравих представників модерністського напрямку в українській історіографії, який пропонує сучасні, а інколи й суперсучасні підходи в історіописанні. Сподіваємося, що наступний життєвий етап Анатолія Івановича Мисечка відкриє нові професійні обрії в його творчості й діяльності.

Ще в часи студентства Анатолій Іванович став батьком двох чудових дітей – Тетяни й Андрія. Він був тим,

хто дав меседж колегам щодо демографічної ситуації в Україні, адже вона вимагала і вимагає продовження себе як мінімум у двох спадкоємцях. Як результат, до «клубу Ми-сечка» сьогодні входять шість колег по кафедрі і нині дітей у нас у колективі більше ніж працівників у штатному розкладі кафедри (16 на 12). Донька Анатолія Івановича пішла однією із замріяних у юності батьківських стежин – стала істориком-міжнародником.

Час летить невблаганно. Автор цих рядків написав у 1993 році для свого (і нашого спільного) наукового керівника на його 60-річчя першу ювілейну статтю і дав їй назву «Добра слава – друга спадщина». Сьогодні лише 10 років відділяє учня, ювіляра нинішнього, від наставника – тодішнього ювіляра. Але лейтмотив тієї назви наче є визначальним для всіх супутників нашої планети, яким залишили свої послання комети, що пішли у вічність. Анатолій Іванович серед нас іде першим, підбиваючи проміжні підсумки тієї спадщини, і його доробок є певним дороговказом для всіх тих, хто іде за ним по орбіті життя. Многая літа, пане Анатолію!

В'ячеслав КУШНІР,
д-р іст. наук,
декан іст. ф-ту
ОНУ імені І. І. Мечникова

Анатолій Іванович
як дослідник одеської «Просвіти»

Анатолій Іванович Мисечко відноситься до поки що нечисленної групи науковців Одеси, які предметно досліджують актуальні питання участі українців в історичних процесах у нашому місті, області і Південному регіоні України. До сфери його наукових інтересів входять різноманітні питання соціально-економічного і політичного характеру. Завдяки комплексному підходу, залученню різних за характером джерел розвідки Анатолія Івановича обґрунтовані і переконливі, йому вдалося висвітлити чимало нез'ясованих чи малодосліджених питань з історії Одеси. Та чи не найголовнішою для науковця А.І. Мисечка стала тема просвітництва, дослідження ролі одеської інтелігенції в просвітницькому русі на початку ХХ ст. Ця тема за радянської доби фактично відносилася до заборонених, і Анатолію Івановичу належало провести чималу збиральницьку роботу для формування джерельної бази, дослідити значний масив періодики початку ХХ століття. Без перебільшення можна стверджувати, що доробок Анатолія Івановича став важливим підґрунтям для підготовки молодого покоління майбутніх науковців у цій сфері.

Глибоке знання історії нашого регіону початку ХХ ст. відкрило ще одну грань Анатолія Івановича як краєзнавця, активного популяризатора української національної ідеї. Він є одним з найбільш активних членів одеської «Просвіти». Будучи членом «Південної громади»,

виступав з численними лекціями в громадських, державних, освітніх установах. Географія його виступів не обмежувалась Одесою. Анатолія Івановича добре знають в Іллічівську, Южному, інших містах і селах Одещини. Його фахові лекції, емоційна, що називається від душі, подача інформації завжди сприймалася аудиторією з захопленням і глибокою зацікавленістю. Завдяки таким лекціям, у чималой кількості одеситів і мешканців Одещини пробуджувалася та укріплювалася українська ідентичність.

Науковець приділяє велику увагу популяризації видатних постатей української інтелігенції, насамперед тих, чий життя і діяльність пов'язані з Одесою. І те, що у нашому місті встановлено меморіальні дошки засновникам «Просвіти» в Одесі (вул. Софіївська, 10) Іванові і Юрію Липам, а вулиці названі їхніми іменами, є заслуга і Анатолія Івановича.

Він активно долучався до формування інформаційного поля, в якому зароджувалась і розвивалась особливо активна частина одеської інтелігенції, яка відіграла важливу роль на Півдні країни в буремні місяці Революції Гідності.

Ще одна грань Анатолія Івановича як організатора просвітницького руху проявилася під час його тривалої і плідної співпраці з міською дитячою бібліотекою ім. Івана та Юрія Лип. На початку 1990-х років ця бібліотека стала осередком просвітницької роботи. Численні «круглі столи», тематичні вечори, конференції за участі провідних українознавців доносили до одеситів чимало нової і корисної інформації. Анатолій Іванович відіграв чималу організаційну роль насамперед у розробці тематики українознавчого характеру, розраховану як на аудиторію дорослих, так і на дітей шкільного віку. Він є одним з найбільш рейтингових учасників народознавчих передач

на місцевому телебаченні і користується заслуженою повагою.

За роки незалежності у місті і області чимало зроблено у справі популяризації народознавчих знань, але попереду важливі завдання, вирішення яких потребує значних зусиль, творчої енергії особистостей, зокрема таких, як Анатолій Іванович Мисечко.

Тарас ГОНЧАРУК,
д-р іст. наук,
професор кафедри історії України
ОНУ імені І. І. Мечникова

Анатолій Мисечко
як популяризатор історії України

В останні десятиліття, після зняття радянських обмежень (а часто і просто заборон) щодо вивчення багатьох тем та аспектів історії України, перед вітчизняною історичною наукою гостро постало питання не лише дослідження величезної кількості «білих плям» нашого минулого, але й популяризації здобутих знань. Адже значна кількість громадян незалежної України продовжує перебувати в лещатах імперських міфів щодо історії власної Батьківщини. При тому сучасні ЗМІ (як іноземні, так і українські) часто густо продовжують тиражувати ці міфи, нав'язуючи їх вже молодому поколінню українців. На Півдні подібні явища є особливо поширеними та загрозливими, тому для населення важливо почути слово справжніх учених-фахівців щодо чималої кількості суперечливих і маловідомих моментів вітчизняної історії.

Слід відзначити, що в Одесі від першої половини XIX ст. існували традиції популяризації дослідниками минулого фактів з історії краю через місцеву пресу, зокрема газету «Одесский вестник» (численні публікації з історичної проблематики на сторінках цієї газети сьогодні досліджує наша колега Галина Левченко). Серед перших дослідників та популяризаторів історії південноукраїнського краю у XIX ст. був Аполлон Скальковський. Цього відомого археографа та історика, між іншим, можна вважати земляком нашого колеги-ювіляра, бо і А. Скальковський і

А. Мисечко народилися на Житомирщині, й обидва вони зв'язали своє життя з Одесою.

У другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. традиції популяризації історії на сторінках місцевої преси продовжив визначний одеський краєзнавець та літературознавець Григорій Зленко. Навіть за радянських часів Г. Зленко спромагався досліджувати та популяризувати у Чорноморській Пальмірі постаті видатних українських культурних та громадських діячів краю, а коли настала можливість – і постаті українських політичних діячів. Популяризаторська діяльність А. Мисечка тематично, значною мірою, стала продовженням діяльності на цій ниві Г. Зленка (не дивно, що Г. Зленко та А. Мисечко мали кілька публікацій у спів-авторстві). Перші публікації А. Мисечка в одеській пресі припали вже на час так званої «гласності», і він зміг долучитися до відкриття для одеських читачів імен українських політиків ХІХ – ХХ ст., інформація про яких десятиліттями була в СРСР під забороною. Популяризуючи результати власних історичних досліджень, А. Мисечко, починаючи зі студентських років, публікував на шпальтах місцевих газет («Чорноморська комуна», що згодом стала «Чорноморськими новинами», «Юг», «Вечерня Одесса», «Одеський університет», «Одесский вестник» та ін.) статті, що містили історичну правду про Одесу не імперську чи радянську, а саме українську. При тому в публікаціях А. Мисечка наголос робився на конкретні факти, підкріплені історичними джерелами, зокрема: про вшанування одеситами ХІХ – початку ХХ ст. Тараса Шевченка та інших видатних українських діячів; про тогочасне українське книговидання в Одесі; про українську Одеську громаду, одеську «Просвіту», Одеський український клуб, товариство «Українська хата» та ін.; про участь багатьох одеситів в Українському національному відродженні та Українській національній революції. Публікації А. Мисечка,

починаючи з 1990-х рр., мали значний вплив на громадськість міста, бо й газети тоді читали набагато більше, ніж зараз. Думаю, саме приклад А. Мисечка надихнув інших тодішніх молодих дослідників минулого спробувати себе на ниві газетної історичної публіцистики. Принаймні послідовників А. Мисечка на цій ниві було і є чимало.

Окрім газетних публікацій, А. Мисечко популяризував та продовжує популяризувати правдиві відомості про сторінки вітчизняної історії іншими засобами. Передусім, виступами на телебаченні, а також на численних зборах з приводу різноманітних подій минулого перед просвітянами, студентами, учнями, службовцями та громадськістю. Серед подій останнього року в цьому плані варто згадати те, що А. Мисечко став одним з фундаторів громадської організації «Одесі – 600» й активно відстоює у ЗМІ ідею відходу від імперської традиції починати історію нашого міста від одіозної російської цариці (започатковану, між іншим, не без участі вищезгаданого земляка ювіляра А. Скальковського) й переходу до загальноприйнятої в цивілізованому світі практики визначення віку міст – від першої писемної згадки. Цією діяльністю А. Мисечко продовжує справу свого старого приятеля (на початку 1990-х рр. вони обидва входили до неформального одеського об'єднання «козаків-нерубаїв») талановитого історика, автора книги «Одесі – 600», на жаль, вже померлого Олександра Болдирєва.

Як казали в давні часи, «півстоліття – це не все, а половина життя». Тому бажаю нашому ювіляру подальших звершень як досліднику і популяризатору правдивої української історії.

Ігор СТАМБОЛ,
аспірант IV курсу кафедри історії України
ОНУ імені І. І. Мечникова

Декілька слів від молодшого соратника

*Бог не може змінити минуле, проте історики можуть.
І, мабуть, як раз тому, що іноді вони роблять цю послугу,
Бог терпить їхнє існування.*

Семюел Батлер

Дев'яності роки ХХ століття – час, коли формувалося нове українське суспільство. Не ідеальне, проте нове і відносно вільне. Когось воля розвернула у бік колишньої неволі, інших – у бік своєї власної долі. Останні бачили, що власний шлях, хоч і важкий, але рідніший. Сотні років стиралася українська історія. Відомості про події, що відбувалися не так давно, якусь сотню років тому, були викорінені з національної пам'яті. Здавалося, що важливі для Одеси і всієї України громадські організації та постаті вже ніколи не будуть згадуватися нащадками. Але тут за справу взялися науковці кафедри історії України історичного факультету Одеського національного університету, серед яких і Анатолій Іванович Мисечко.

Такі одеські організації, як «Просвіта», «Український клуб» та «Українська хата», певною мірою стали відомими сьогодні завдяки Анатолію Івановичу. Крім власне наукової діяльності, він чимало робить задля популяризації знань про ці товариства та осіб, що до них входили. Так, читаючи спеціальні курси на історичному факультеті ОНУ чи курс історії України на неспеціальних факультетах, він ніколи не оминає нагоди нагадати студентам про те, що Одеса була одним із основних міст українського руху початку ХХ століття. Завдяки його лекціям не один десяток студентів дізнався про те, де проживали свого часу в Одесі

такі знакові для України постаті, як М. Комаров, Іван та Юрій Липи, І. Луценко, В. Боровик та інші.

Дисертаційне дослідження Анатолія Івановича та десятки наукових праць, присвячених різним аспектам національного руху на Півдні України, стали підґрунтям для подальших досліджень і, без перебільшення, відкрили новим науковцям дорогу до цієї тематики. Він разом з іншими представниками кафедри заклав той фундамент у дослідженнях української Одеси кінця XIX – початку XX століття, на якому будуть зводитися майбутні розвідки та монографії багатьох майбутніх поколінь істориків.

Я спочатку заочно познайомився з Анатолієм Івановичем і справою, якою він займається, коли керівник архівної практики О.О. Синявська принесла книгу Анатолія Івановича про одеську українську громаду. До того часу я мав лише загальне уявлення про українців Одеси, а після прочитання книги Анатолія Мисечка вони набули характерних рис та постали в уяві більш реальними. Товариства українців, які діяли на початку XX століття, відкрила для мене саме його книга. Надалі як студент я почув від автора книги ще чимало цікавого на лекціях і спецкурсах.

За волею долі та пропозицією наукового керівника сьогодні я як аспірант займаюся дослідженням тієї ж постаті, зі справою якої познайомився вперше під час архівної практики, – вивчаю діяльність Івана Липи. Він належить до видатних представників української громади Одеси початку XX століття. Тож без праць Анатолія Івановича в моїй дисертації не обійтись. Значну частину аспектів життя досліджуваної мною постаті він не оминув увагою, та варто відзначити один дуже характерний момент. Іван Липа і його син Юрій є відомими посталями і вже кілька десятиліть вшановуються в Одесі. Це не до вподоби місцевим антиукраїнцям, тож вони знайшли зачіпку в газетах, аби запламувати честь Івана Липи і тим самим всієї української

громади. Заступився за честь поважного українця саме Анатолій Іванович, опублікувавши в одній з одеських газет статтю, в якій, базуючись на архівних джерелах, спростував усі закиди та відстояв чесне ім'я талановитого лікаря та видатного громадського діяча. І це тільки один з прикладів відданості та шляхетного ставлення до справи, яку демонструє Анатолій Іванович своєю діяльністю.

Тетяна АНАНЧЕНКО,
культуролог, член НСЖУ

Залюблений в українство

Серед наших сучасників-гуманітаріїв Анатолій Іванович Мисечко, поза всяким сумнівом, людина неординарна. Фаховий історик, кандидат наук, громадський діяч, публіцист – перелік можна продовжувати – він залюблений у справжнє українство, тому, певно, чільне місце у його діяльності посідає просвітництво як громадсько-політичне явище, зокрема на Півдні України, де «Просвіта» зародилася і звідки розповсюдилася на теренах України. Численні наукові публікації, виступи у пресі, на радіо й телебаченні Анатолія Мисечка засвідчують його прагнення поділитися з нашими сучасниками своїми знаннями, донести до одеситів історичні факти, пов’язані з діяльністю цієї громадської організації, її видатними діячами XIX-XXI століть, розвінчати міф про те, що Одещина – усучіль зросійщена, і тут немає і не було українського національного духу.

Анатолій Іванович не лише досліджує це явище, він активно працює у цій царині й сьогодні. Пригадую, скільки було зроблено ним на відзначення 100-річчя одеської «Просвіти», коли ми готували ряд заходів, а 25-26 листопада 2005 року провели Всеукраїнську науково-практичну конференцію “«Просвіта»: минуле, сучасне й майбутнє (до 100-річчя одеської «Просвіти»)” і підготували науковий збірник, відповідальним редактором якого мені випало бути і в якому опублікована стаття А. Мисечка “Одеська

«Просвіта» як прояв розбудови громадянського суспільства на початку ХХ століття”.

А ще пам’ятною стала поїздка нашої групи одеситів-просвітян до Івано-Франківська на урочисту академію, присвячену 100-річчю Юрія Липи, що передбачало наукову конференцію, яка відбулася в Національному університеті нафти і газу. Там Анатолій Іванович теж виступив з цікавою доповіддю, в якій зосередив увагу на ролі Івана Липи як батька і духовного наставника свого сина. Потім були зустрічі з багатьма цікавими людьми і виступи у медичній академії, в Івано-Франківському державному університеті імені В. Стефаника, а згодом – у Львівському національному університеті імені І. Франка, де також пройшла Всеукраїнська наукова конференція «Юрій Липа: голос доби і приклад чину». І там Анатолій Мисечко також виголосив ґрунтовну доповідь, яку присутні вислухали з непідробним інтересом.

Про нашу цікаву й пізнавальну мандрівку Прикарпаттям і Галичиною я опублікувала статті в наших ЗМІ: «Дорога до видатного сина України» (*Думська площа. 2000. 9 черв., з фотографією*) та «Лелеки над могилою Юрія Липи» (*Вечерня Одесса. 2000. 25 мая. – (192 сходинок, № 16)*). А в моїй книзі «України часточка – в мені...»: Одещина в культурологічному просторі світового українства» (Одеса: Друк. 2005, 2006) я написала ряд статей, присвячених родині Лип, і там також опубліковано дві світлини з Анатолієм Івановичем Мисечком. На першій – учасники нашої групи стоять біля могили Івана Липи у містечку Винників на Львівщині разом з донькою Юрія й онукою Івана Липи, світлої пам’яті Мартою Липою-

Гуменецькою, а на другій – з нею в Одеській національній бібліотеці імені М. Горького в її останній приїзд до Одеси (2001 р.).

Нещодавно одеська наукова й просвітянська громадськість урочисто відзначила 50-річний ювілей Анатолія Івановича Мисечка. Ця дата – лише полудень віку. Тож з роси й води, шановний пане Анатолію! Здоров'я, творчої наснаги і цікавих наукових пошуків!

Інна ВАСИЛЬКОВА,
*голова Іллічівського міського об'єднання
ВУТ «Просвіта», 1993-2005 рр.*

Наші помисли, справи й серця назавжди поєднала «Просвіта»...

Історія допомагає зрозуміти сучасність за допомогою аналізу минулого. Водночас історичне мислення є важливим чинником соціальної активності, виховання патріотизму, консолідації суспільства, інтеграції та його мобілізації задля вирішення соціальних завдань. Знання історії є умовою ефективної участі людини в суспільному житті. Прикладом цього є М. Грушевський, який писав, що в політику прийшов через вивчення історії свого народу.

Глибоко усвідомлюючи те, що історія вчить кожну людину, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного досвіду та засвоювати його уроки, формувати на цій основі власні переконання, громадянську позицію, народжена на початку 90-х років минулого століття – в період відродження незалежної України – Іллічівська «Просвіта», з метою поширення історичних знань, створила на базі середньої школи № 6 свого міста лекторій на тему: «З історії української державності». На запрошення правління місцевих просвітян лекції приїздили читати небайдужі науковці – викладачі одеських вишів, члени обласного об'єднання «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Серед них – людина з активною життєвою позицією, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України ОНУ імені І.І. Мечникова Анатолій Мисечко. Іллічівці залюбки і з великою цікавістю слухали змістовні, науково обгрунтовані розповіді молодого історика про діяльність

кращих представників української інтелігенції Півдня України в соціально-економічній, духовній, політичній і державній царині кінця XIX – першої половини XX століття. У подальшому рідко які заходи, організовані іллічівською «Просвітою», обходилися без палких виступів полум'яного патріота. Так, наприклад, за участі Анатолія Мисечка, одеського науковця Олександра Яреценка та відповідального секретаря обласної «Просвіти» Анатолія Вдовиченка у 1994 році керівництво іллічівської міської «Просвіти» на чолі з Інною Головченко зініціювало і провело, вперше у місті українською мовою, науково-практичну конференцію на тему: «Національна мова та культура – основа державності». До 100-річчя від дня народження визначного українського політичного діяча, письменника і патріота, вихованця одеської «Просвіти» Юрія Липи у травні 2000 року відбулася організована керівництвом місцевої «Просвіти» науково-практична конференція, в якій взяли участь одеські науковці та дослідники його життєвого і творчого шляху: Василь Барладяну-Бирладник, Надія Сальникова, Анатолій Мисечко, Олесь Янчук, Тетяна Ананченко, Сергій Боган і директор Благодійного фонду ім. Івана та Юрія Лип Галина Дольник. Від Іллічівського міськвиконкому в конференції взяла участь завідувач відділу культури Марія Кедик.

У рамках Всеукраїнської акції «Передамо нащадкам наш скарб – рідну мову», ініційовану Всеукраїнським товариством «Просвіта» ім. Тараса Шевченка з нагоди 1000-ліття національної писемності, в школах і трудових колективах міста за участі Анатолія Мисечка та голови міської «Просвіти» Інни Головченко були проведені відкриті уроки і тематичні лекції.

Широко, на загальноміському рівні, за участі міської влади, іллічівські просвітяни відзначили 130-ту та 135-ту річниці Всеукраїнського товариства «Просвіта», а

також 90-ту та 95-ту річниці одеської «Просвіти» – першої в Російській імперії. І в усіх цих, а також у ювілейних заходах місцевого товариства активну участь брав талановитий одеський історик та громадський діяч Анатолій Мисечко, діяльність якого значною мірою сприяє формуванню історичної свідомості громадян.

Анна ЄФІМОВА,
*завідувач сектора «Закордонне українство»
відділу обслуговування користувачів
Одеської національної наукової бібліотеки*

**«Нашого цвіту – по всьому світу!...».
Знання про українську діаспору – молоді**

У грудні 1997 року в Одеській національній науковій бібліотеці імені М. Горького відбулася визначна подія: був відкритий Канадсько-український бібліотечний центр (КУБЦ) – своєрідна «бібліотека в бібліотеці». Із далекої Канади нам простягнуло теплу дружню руку Канадійське товариство приятелів України (осередок Онтаріо), подарувавши 24 тисячі документів – книжок та періодичних видань. Важко було переоцінити цей дарунок: адже це все було видано за межами України, у вільному світі, у ті важкі для нашої країни роки, коли петля тоталітаризму все міцніше стягувала горло країни, не даючи ані творити, ані жити. Надруковані в різних кінцях світу книжки розповідали про події та про людей, імена яких радянські ідеологи намагалися стерти з пам'яті, твори яких переважно були знищені. Нам випала щаслива можливість і самим дізнатися і людям розповісти про невідомі сторінки історії рідної землі.

На відкриття Канадсько-українського бібліотечного центру, звичайно, першими відгукнулися науковці одеських вишів – адже більше, ніж хто інший, вони розуміли цінність надісланої інформації та необхідність донести її до викладачів і студентів наукових закладів міста. Одними з перших відвідувачів були представники Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Почалися масові екскурсії студентів усіх факультетів, під час яких працівники бібліотеки знайомили молодь із фондом КУБЦ,

підкреслюючи унікальність та безцінність цієї колекції. Але самими лише екскурсіями справа не обмежилась. Через рік-два після відкриття КУБЦ до бібліотеки завітала група студентів-заочників історичного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова на чолі з викладачем історії, краєзнавцем, кандидатом історичних наук, доцентом Анатолієм Івановичем Мисечком. Вони домовилися з нами про те, що на базі нашого унікального фонду буде постійно працювати семінар студентів-істориків «Українська діаспора світу». Для молоді відкрилися нові горизонти: крім лекцій Анатолія Івановича, які вони слухали в університеті, вони ще отримали чудову можливість побачити на власні очі документи, яких не було до того часу ані в нашій бібліотеці, ані в інших бібліотеках Одеси та інших міст України. Уявіть собі їх захоплення, коли вони приходили в кабінет КУБЦ і бачили вщерть заповнені книжками полиці, змістовну тематичну книжково-ілюстративну виставку, яка була задалегідь підготовлена до заняття. Викладач А.І. Мисечко напередодні називав тему лекції, і співробітники КУБЦ підбирали найяскравіші, найзмістовніші, найпотрібніші для молоді книжки та періодичні видання.

Звичайно, які б документи не побачили студенти, зміст усього донести до них може лише людина, яка розповідь про них, розкриє їх глибинну суть та унікальність з огляду на те, де саме і коли ці документи були видані. І тут неможливо переоцінити роль викладача, роль людини, яка несе молоді не лише суху, невиразну інформацію, але свої мову, знання, ерудицію і серце. Саме такою людиною і є Анатолій Іванович Мисечко. Щоразу, слухаючи його під час чергового семінару, я і мої колеги дивувались умінню цього викладача зацікавити молодь своєю розповіддю, зануритись у тему, яка набуває все більшого розголосу в нашому житті, – тему життя українців у діаспорі різних країн. Розпорошився український цвіт по всьому світу. Немає куточ-

ка в Європі, де б не прижилися українці. З далекої Бразилії аж до Аляски, через весь американський континент озиваються до нас рідні голоси. Українці Австралії підтримують із нами найтісніші зв'язки... І про все це яскраво і змістовно розповідає студентам Анатолій Мисечко. Усього вистачає у тій розповіді: і наукових даних, і фактографічних довідок, і географічних екскурсів, і щирої української посмішки, і гумору, і юнацької задерикуватості, пом'якшеної теплотою і сердечністю. А головне – вміння викладача звернутися до кожної молодої людини так щиро і відверто, що ті й самі охоче вступають у розмову, сперечаються одне з одним, аргументують і відстоюють свою точку зору. І кожний семінар перетворюється на дружню бесіду, під час якої перед молоддю відкриваються нові горизонти.

Працю і викладача, і студентів, як і кожную працю, завжди оцінюють за результатами. Коли закінчується черговий семінар, студенти пишуть реферати, обравши собі тему до вподоби. Перелік назв цих рефератів говорить сам за себе: «Українці в Аргентині», «Українці в Бразилії», «Український Далекий Схід», «Українці Італії», «Українці в Південно-Африканській Республіці», «Українці Польщі», «Українська діаспора в Румунії», «Українці в Російській Федерації», «Українці Латвії», «Українська діаспора в США» та ін.

А як приємно отримувати від студентів реферати, в яких вони пишуть про людей, яких доля зв'язала з діаспорою, але які ніколи не забували, що вони українці, і присвячували рідній землі свої досягнення, творчі злети, жар своєї душі! Серед них - Іван Багряний, видатний український письменник, і Степан Бандера, голова революційного проводу Організації українських націоналістів; тут і Василь Барка, і Віра Вовк, і Марія Дейко, відомі українські письменники, поети, перекладачі, яких доля занесла в США, Бразилію, Австралію; тут і Дмитро Донцов – украї-

нський літературний критик, філософ, політичний діяч, ідеолог українського націоналізму, безкомпромісний борець за самостійну соборну Українську державу. Поряд із ними – Дмитро Дорошенко, видатний громадський і культурний діяч України; Юрій Косач, український письменник-емігрант; Іван Огієнко, предстоятель Української греко-православної церкви в Канаді, історик, педагог, літератор і мовознавець; Наталя Полонська-Василенко, видатний історик, архівіст, археолог і викладач; Омелян Пріцак, історик, сходознавець, співзасновник Міжнародної асоціації українців; Лев Чикаленко, талановитий український археолог, учений, педагог і перекладач; Святослав Шрамченко, один з наймолодших, однак незважаючи на вік, один з найпопулярніших морських офіцерів періоду Української Народної Республіки, та багато інших...

Яке розмаїття прекрасних імен, славних життєвих шляхів, творчих злетів в ім'я рідної країни! І про все це молодь дізнається з лекцій щирого українця Анатолія Івановича Мисечка, вчителя, вихователя, наставника, патріота в найвищому сенсі цього слова!

Надворі весна... Блакитними очима заглядає нам в душу квітень... Грайливий вітерець постукає у віконце, протягом відчинить двері нашого кабінету – і на порозі вкотре стане гурт студентів-істориків, які прийшли на черговий семінар, і засяє посмішка Анатолія Івановича: «А ми до вас в ранковий час!..»

Роман КРАКАЛІЯ,
заслужений журналіст України,
член НСПУ

Історик за покликанням

Шматок білого картону – половина стандартного аркуша – з репродукцією полотна одеського художника, на звороті текст: низка поважних установ запрошує на творчий вечір Анатолія Мисечка з нагоди 25-річчя наукової, педагогічної, публіцистичної, громадсько-політичної діяльності та 50-річного ювілею.

Кінець 1980-х – початок 1990-х років... Бурхливий час творення нової доби української історії, жорстка боротьба світоглядних позицій, майже всеохопний ентузіазм, ейфорія, революція на граніті... Першими сміливо вступали у новий час, відкидаючи старе та віджиле, молоді люди, передовсім – студенти. Пригадую, як до нас у редакцію вже незалежної газети «Чорноморські новини» (це у дні ГКЧП так перейменував партійну «Чорноморську комуну» її колектив) почав заходити Анатолій Мисечко, дуже патріотичний студент історичного факультету тоді ще Державного університету імені І.І. Мечникова. Приносив свої статті завше одного спрямування: українська історія Одеси, видатні українці одеського минулого. Це, казав, на основі курсової написано – що не увійшло, це – з теки майбутньої дипломної, а це для популяризації – хто чув про цього діяча? Тож хай читають...

«Ваша газета, – дивувався хлопець із Житомирщини, – на всю Одесу одна українською мовою виходить. А українці краю мусять знати справжню історію». Це вже потім він почне публікуватись у російськомовних виданнях, знов-таки, як сам говорив, для популяризації, для роз-

повсюдження правдивих знань. То відкривалися нові, ще незнані сторінки української історії Одеси, поверталися з непам'яті, зі спецхранів забуті імена. Досліджував і писав, сам захоплюючись, властиво, відтворював історію одеської «Просвіти», в часах ще імперських дуже активної, з надр якої виловилося чимало видатних українських діячів. На жаль, нинішня одеська «Просвіта» у такому глибокому підпіллі, що й не чути про неї, хоча ще років 10-15 тому була дуже помітною. Саме тоді, коли у ній активно працював Анатолій Мисечко, інші так само енергійні, непосидючі молоді люди. (Декого з тодішніх просвітян, а справжній просвітянин колишнім не буває, можна було бачити і на його ювілейному вечорі)...

І ще пригадується... На своїх книжкових полицях маю чимало книжок «від Анатолія Мисечка». На початках нашої Незалежності торбами возив українську патріотичну літературу зі Львова, Києва, інших міст. І на свій смак та вибір, і на численні замовлення. То були видання з історії України, національно-патріотичного руху. А скільки перевіз томів «Енциклопедії українознавства» зі Львова! На вихідні – туди й назад, і знову – лекції, семінари, колоквиуми, заліки, висиджування в архіві... Усе встигав.

Згодом уже приносив до редакції статті, підписані: викладач кафедри історії України; старший викладач; кандидат наук... Почали приходити студенти істфаку зі своїми статтями: «Анатолій Іванович прислав».

А далі вже пішли запрошення Анатолія Мисечка на презентації своїх книжок, колективних збірників, на кафедральні обговорення...

Тут, на кафедрі історії України Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, склався дивовижно працездатний, послідовний у наукових зацікавленнях, суспільно активний гурт молодих науковців – їх жартома називають інколи «могутньою купкою». Результати вагомі:

раз по раз кафедра видає то ґрунтовну книжку про видатних одеських діячів всеукраїнського виміру, то чиесь індивідуальне дослідження. Одеса пізнає свою українську історію завдяки саме цим молодим науковцям, котрі успадкували та примножують традиції кафедри.

Сьогодні молоді одеські історики зосереджені на аргументованому науковому висновку про 600-літній вік Одеси. Попри шалений опір апологетів імперського минулого міста, котрі приписують заснування Одеси російській цариці. Науковці активно виступають на телебаченні та в пресі, беруть участь у науково-практичних конференціях, щорічних міні-конференціях Співки художників на відзнаку Шевченківських днів і свята Матері, у відкритті тематичних виставок у бібліотеці, в музеї...

Про Анатолія Мисечка гості його ювілейного вечора говорили багато й цікаво, відзначали чималу – разом із колегами – частку праці ювіляра в тому, що у нинішньому протистоянні на східному терені країни Одеса обрала український шлях.

Тож не випадково на запрошенні до престижної Золотої зали Літературного музею на творчий вечір Анатолія Мисечка була зображена робота заслуженого художника України Сергія Савченка «Козацька могила» – як символ знань про історичне минуле Батьківщини, спрямованих на будівництво майбутнього.

Тарас МАКСИМ'ЮК,
*заслужений працівник культури України,
член НСЖУ та Наукового товариства імені Т. Шевченка,
почесний член Національної спілки краєзнавців України*

Про Анатолія Мисечка і не тільки...

Коли мені запропонували подати матеріал до п'ятдесятиліття Анатолія Мисечка, кандидата історичних наук, доцента історичного факультету ОНУ ім. І.І. Мечникова, відомого громадського діяча нашого міста, активного дослідника і популяризатора історії України та її невід'ємної частки – історії нашого Півдня з його столицею, Чорноморською Пальмірою – Одесою, я, звичайно ж, погодився. Не міг не погодитися, бо знаю пана Анатолія вжедесь зо два десятиліття. Разом брали участь у різних наукових конференціях, багатьох громадських заходах, виступали перед різними аудиторіями, маємо спільних друзів та однодумців.

Розмірковуючи над тим, як подати свій матеріал, раптом спало мені на думку, що в житті та науковій і педагогічній діяльності Анатолія Мисечка вирішальну роль відіграв історичний факультет Одеського, тоді ще державного, університету – одного з класичних університетів України, які почали свою діяльність ще у XIX ст., а не теперішніх чисельних університетів, які постали з інститутів та училищ. Випускником цього класичного історичного факультету і став Анатолій Мисечко, пройшовши потім складний шлях становлення як науковця, педагога та громадського діяча, починаючи від студентських років, через аспірантуру, підготовку та захист кандидатської дисертації, що співпало з другим і остаточним періодом відновлення української державності в XX ст. Визначаючи це, не можна не згадати також добрим словом викладачів, у яких

навчався студент Анатолій Мисечко та його колеги. Ці викладачі, від професорів до лаборантів, всіляко сприяли студентам-істфаківцям знайти свою дорогу в житті. А сьогодні Анатолій Іванович вже сам допомагає реалізовуватись у житті, навчальній, науковій та педагогічній діяльності сьогоднішньому молодому поколінню сучасного студентства. З випускників університету тільки одиниці залишаються в Alma mater викладати, і саме їм доля доручає важливу для нашої країни справу – справу формування молодого покоління викладачів, науковців, громадських діячів, свідомих громадян нашої держави. Таким є і Анатолій Мисечко.

П'ятдесятиліття життєвого шляху – це перший солідний ювілей, який прийнято відзначати в людському суспільстві. Це своєрідне підбиття підсумків на життєвій та творчій ниві. І тут не можу не згадати свою долю, свій життєвий шлях і не сказати кілька добрих слів про значення в моєму житті історичного факультету, який закінчив Анатолій Мисечко, та багатьох працівників факультету 60-х – 90-х рр. ХХ ст.

1956 року, а це мій шостий клас в середній школі № 5 міста Миколаєва, колись конкурента Одеси на початку ХІХ ст., я зацікавився археологією. Згодом, у 1960 році, вже був готовий вступати на історичний факультет ОДУ з метою стати археологом і, звичайно ж, дослідником античної минувшини Північного Причорномор'я. Приїхав влітку до Одеси на республіканську спартакіаду у складі Миколаївської волейбольної команди і коли трапилась можливість пішов подавати документи в приймальну комісію, що працювала у головному корпусі університету, на вул. Петра Великого (тепер Дворянська), 2. Але одна з працівниць цієї комісії відмовилася брати в мене документи на вступ до історичного факультету, бо був кінець липня і строк прийому вже минув. Це мене приголомшило, а пита-

ти в когось поради я не міг, бо нікого не знав. Так і не став я тоді студентом істфаку ОДУ. А щоб не повертатися до «рідного» (з 1952 р.) Миколаєва «не на коні», скористався можливістю і як спортсмен вступив до інженерно-будівельного інституту на факультет промислового і цивільного будівництва. Але від археології я не відійшов, познайомився зі співробітниками Одеського археологічного музею, став членом Одеського археологічного товариства (ОАТ). Був присутній на другому з'їзді цього товариства у 1961 році. Коло моїх нових знайомих, а згодом і друзів, складалося з випускників саме історичного факультету ОДУ. Це Іван Черняков, Едуард Ашрафян, Ісаак Клейман, Емілія Патокова, Ніна Доконт та багато інших. На другому з'їзді ОАТ я бачив і слухав виступи археологів світового рівня – директора Ермітажу М. Артамонова, відомого антрополога М. Герасимова, інших учасників з'їзду, які були членами, здається, тоді єдиного в СРСР Археологічного товариства, утвореного в Одесі наприкінці 50-х років, в період «Відлиги». Бачив і слухав також киян М. Брайчевського, В. Лапіна, В. Збеновича та ін. Разом з учасниками з'їзду вперше побував на розкопках Тіри та в Білгород-Дністровській фортеці, на залишках античного міста Ніконія в Роксоланах. 1962 року познайомився в Археологічному музеї з майбутньою дружиною, Еммою Августівною Гансовою, яка того ж року закінчила омріяний мною історичний факультет ОДУ і почала працювати в музеї. В кінці 1962 року ми і побралися, причому одним зі свідків на нашому одруженні була випускниця істфаку Ліля Наконечна (зараз Новицька). Коло Емминих знайомих і друзів, головним чином, випускників істфаку стало і моїм. Я, так би мовити, вписався в середовище молодих істориків-археологів легко і без проблем. Багато хто з них навіть не вірив у те, що я не закінчував історичний факультет, бо вже мав декотру фахову підготовку – брав участь у розкопках посе-

лень та курганів, бував в Ольвії, сам проводив археологічні розвідки. Так 1963 року в моє життя, життя студента Будівельного, а згодом і Водного інститутів, увійшли випускники нашого історичного факультету різних років випуску. Це Світлана Булатович, Ольга Брик, Петро Секерський, Римма Бондар, Володимир Цибесков, Лілія Наконечна та ін.

Будучи ще студентом, брав участь у розкопках пам'яток Усатівської культури в Усатовому та Маяках, згодом в с. Івашків під Кодимою, на острові Березань. Навіть якийсь час працював доглядачем нумізматичного кабінету в Археологічному музеї, яким керував Едуард Ашрафян. Через Ашрафяна та Емму познайомився з Петром Йосиповичем Каришковським. Десь у 70-х роках «П.О.» як його багато хто називав, знаючи моє захоплення Українкою, подарував зі своєї бібліотеки дві рідкісні збірки поезій Михайла Доленга, що вийшли у першій половині 1920-х років. Я навіть написав на його замовлення свою першу невелику статтю про селянські розписи у селі Парутиному, що розташоване практично на некрополі Ольвії, але, на жаль, цей збірник так і не вийшов.

Самсон Михайлович Ковбасюк, Василь Терентійович Галяс, Вадим Алексеєв-Попов, Мойсей Сергійович Синіцин, Анатолій Діюмидович Бачинський. З ними в мене пов'язано багато спогадів, а декотрі з них допомогли поповнити мою бібліотеку рідкісними українськими виданнями, особливо С. М. Ковбасюк та В. Т. Галяс. На превеликий жаль, томи М. Грушевського, майже всі куплені мною у Самсона Михайловича, мені прийшлося віднести на вимогу працівників КДБ до цієї сумнозвісної установи, тому що хтось повідомив співробітників органів про те, що мого Грушевського читав сам Василь Барладяну. Це був 1979 рік. А саме Василь Терентійович подарував мені книжку А. Яриновича про мою малу Батьківщину, Холм-

щину, видану в друкарні Є. Фесенка в Одесі. Знов же, А. Яринович – це один з видатних українців, які закінчили історико-філологічний факультет Новоросійського університету, а під цим псевдонімом заховався Андрій Ніковський. А Анатолієві Бачинському я завдячую своєю участю в конференції та збірці статей, присвячених академікові Михайлові Слабченку.

Особливі стосунки були у мене з Володимиром Никифоровичем Станком. Нас ріднило походження з Николаєва, патріотами якого ми були у 1960-х роках. Потім Володимир Никифорович включив мене як одного з авторів до статті про мезолітичну стоянку Абузова балка, яку ми, мій однокласник Віктор Крученко та я, відкрили у 1959 році, під час археологічної розвідки, біля села Олександрівка, на лівому березі Південного Бугу, вище Вознесенська. Завдяки йому як деканові історичного факультету я взяв участь в IV Міжнародному з'їзді українців, що відбувся в Одесі у 1999 році. У збірнику з'їзду вийшла моя стаття. Знаючи про те, що я маю значну і різноманітну колекцію Україніки, він попросив дати ілюстрації до «Історії Одеси», колективної праці викладачів істфаку. Часто бував у нього на квартирі, що знаходилася на розі вулиць Новосельського і Толстого.

Маю у своїй колекції керамічний виріб з розписом Михайла Жука, подарований Заїрою Валентинівною Першиною. Згадую добрим словом Анатолія Загинайла, Федора Самойлова, Василя Щетнікова. Ілюстративні матеріали з моєї збірки використані в колективній праці кафедри історії України, де одним з авторів є Анатолій Мисечко, – «Чорноморська хвиля української революції».

Сьогодні по змозі спілкуюся та співпрацюю з істориками молодшого покоління викладачів нашого історичного факультету, бо старші вже відійшли у кращі світи; беру участь у різних наукових конференціях та інших за-

ходах, які проводить істфак. У 2008 році під час заходів Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» (організована Одеською національною науковою бібліотекою імені М. Горького) на істфаці відбулася презентація моєї книжки «З Україніки Причорномор'я», що побачила світ в одеському видавництві «Маяк».

Кафедра історії України та особисто Анатолій Дюмидович Бачинський консультували побудову «репліки» козацької чайки «Еней». У 1992-1993 рр. вона здійснила перший етап морської експедиції «Українське море – 92», в якій я брав безпосередню участь. Ми пройшли таким маршрутом: Одеса (20.XI.1992) – Стамбул – Пірей (Афіни) – Коринфський канал – Реджо ді Калабріо – Амальфі – Неаполь – Анціо – о. Капрі – Мессіна – Реджо ді Калабріо – о. Ітака – Коринфський канал – Пірей (Афіни). У другому етапі цієї експедиції я не брав участі.

Вважаю, що моє спілкування (дружнє, особисте, наукове, популяризаторське, громадське) з викладачами істфаку вплинуло на мене і на мою діяльність позитивно, розширило та поглибило мої знання з історії нашого краю та всієї України, надало моїй діяльності з наукової обробки власної колекції більшої цілеспрямованості та ґрунтовності. Тому і надалі, скільки це буде можливим, буду співпрацювати з творчим науково-викладацьким колективом істфаку, до якого я так і не вступив і, звичайно ж, не закінчував.

А тепер знову повернемося до ювіляра, який є одним з моїх друзів та колегою на полі досліджень одеської Україніки. Анатолій Іванович Мисечко використовував у своїх публікаціях декотрі матеріали з моєї колекції. Вони стосувалися таких діячів одеської української громади, як Віталій Боровик, Іван та Юрій Липи, Амвросій Ждаха та ін. Цікавою була наша спільна подорож до Полтави на міжнародну науково-практичну конференцію, присвячену

100-літтю відкриття пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві (2003 р.). Яскраво запам'ятався одеський науковий десант на V Міжнародному з'їзді українців у Чернівцях. Це зафіксували фотографії, що робив я та інші учасники з'їзду. Безумовно, на самому з'їзді всі були на засіданнях своїх секцій. Зате на фотографіях ми разом – Анатолій Мисечко, Тетяна Подкупко, Людмила Саєнко, я та інші. Тоді учасників з'їзду повезли автобусами на екскурсію до Хотина та Кам'янця-Подільського, старовинних і всесвітньо відомих українських міст. Було що подивитись, було з чим познайомитись (розкопки в Хотині), було що запам'ятати.

Сьогодні Анатолій Мисечко повний сил і творчої наснаги. Продовжує активно вивчати українську Одесу, пише, друкується, викладає, займається громадськими справами. Бере активну участь у комісії з відзначення 600-ліття першої письмової згадки про наше місто, якому ми всі сьогодні щиро віддаємо свою любов та повагу.

Зичу панові Анатолію здоров'я та довголітньої активної творчої праці на ниві історії України.

Сергій САВЧЕНКО*,
*заслужений художник України,
заст. голови Одеської обласної організації НСХУ*

Зміна контекстів... Історія, особистість і харизма...

Тема традицій як базової характеристики в перспективі формування особистості, тема подолання герметизму, актуальність мислення себе в контексті сучасного, позбавленого партійної ідеологізації простору, гострота протесту на характер неправдивих пріоритетів, означили стан суспільства кінця 1980-х років 20-го століття, яке пережило зашморг ідеологічної окупації.

Початок 1990-х років – свого роду історичний злам часу.

Потреба самоідентифікації... Необхідність візуалізації історичного та культурного підґрунтя...

У 1989 році була озвучена ідея відродження музею української культури «Степова Україна».

Документів по музею «Степова Україна» на той час віднайти було неможливо і доводилося рухатися навздогад у пошуках потрібної інформації. Добрим словом слід згадати тодішнього голову обласного управління культури Володимира Андрійовича Черкаського, що допоміг нашій справі своїм розпорядженням, яким надавався дозвіл на доступ до фондів Одеського краєзнавчого музею. У тих фондах і було знайдено експонати ліквідованого більшо-

---

* Сергій Савченко у 1989 році ініціював відродження в Одесі музею «Степова Україна», згодом очолив створений з одnodумцями оргкомітет.

вицькою владою музею «Степова Україна». Це дало можливість зробити, думаю, першу в історії Одеси періоду комуністичного режиму і так потрібну українському суспільству виставку «Джерела».

Спонукав до активізації зусиль по формуванню виставки шалений опір різного ґтибу ненависників всього українського...

Звістка про те, що експонати музею «Степова Україна» виявилися збереженими, додала також необхідного для справи оптимізму.

Завдяки рішучому тиску оргкомітету з відродження музею, у складі якого були і народні депутати, та за активної підтримки одеської «Просвіти» («Південна громада») влада таки дозволила проведення виставки експонатів музею «Степова Україна», що доти були закритими у фондах Одеського краєзнавчого музею.

Після паузи, що тривала майже 80 років, Одеса у 1990 році таки побачила досить розгорнуту виставку унікальних творів українського народного мистецтва. Експозицію склали народні картини «Мамаїв», парсуни, українська ікона, велика колекція української вишивки XVIII-XIX ст., національного костюму, килимів, писанок, народної іграшки, унікальна колекція всілякого реманенту, що становили збірку колишнього музею «Степова Україна». До того ж, з приватної колекції Т. Максим'юка до експозиції увійшли твори українського художника Амвросія Ждахи (1855-1927), збірники українських народних пісень, українські літературні альманахи, збірники, видані в Одесі, українські книжки XIX - першої половини XX ст., українські листівки, шевченкіана... З його ж колекції була

представлена і частина творчої спадщини видатного українського художника, літератора, педагога Михайла Жука (1883-1964).

У процесі формування експозиції цілком природно постала необхідність включення у її виставковий простір творів сучасного мистецтва.

Твори модерного малярства представили українські художники В. Басанець, І. Божко, В. Буланій, А. Буланій, О. Бут, В. Бухтіяров, О. Волошинов, В. Кабаченко, В. Маринюк, М. Прокопенко, С. Савченко, В. Сад, О. Стовбур, В. Цюпко, Л. Ястреб.

Зі збірок одеських художників в експозицію був доданий розділ української ікони.

Ідея демонстрації етнічної культури не могла в той бурхливий час залишити нас, сучасників, поза декларуванням себе як її органічною частиною.

Велика проблема полягала в необхідності долати не так інерцію, як агресивні ворожі дії різного калібру українофобів. Однією з демонстрацій непримиренності до українського патріотичного руху виявилось залучення фальшивих авторитетів до виступів у ЗМІ. Центральною зпоміж інших вкрай критичних публікацій у пресі була, наприклад, така: «106 істориків Одеси про музей «Степова Україна». Звідки їх стільки в Одесі було назбирано, невідомо.

Історичні процеси початку 1990-х стимулювали в Одесі сплеск активності в самоорганізації українського суспільства, вивели на більш широку громадську арену і потужний гурт блискучих, надзвичайно обдарованих молодих українських істориків з факультету історії України

Одеського університету ім. І.І. Мечникова. Їх можна характеризувати, як і відомий гурт композиторів другої половини XIX ст., що дістав назву «Могутня купка». Серед цього гурту молодих істориків яскраво виділявся Анатолій Мисечко. В 1993-1994 роках він працював у складі групи над статутом музею «Степова Україна» та був включений до оргкомітету зі створення музею.

За проявлену активність та фаховий підхід до музейної справи Анатолій Мисечко був рекомендований на посаду директора музею «Степова Україна». У подальшому він і фігурував у цьому статусі на всіх рівнях, як у залученні до роботи над створенням музею фахівців різних галузей і представників українських патріотичних організацій, так і у важких, проблемних перемовинах з владними структурами.

Боротьба за відродження регіонального музею завжала і столичній номенклатурі. Неодноразові наїзди всіляких комісій з Міністерства культури відбувалися з однією метою: переконати автохтона, що його проблеми не на часі.

За найактивнішої участі Анатолія Мисечка була проведена педантична робота над статутним документом, що був необхідним для радикальної постановки питання перед Міністерством культури та й одеськими державними установами про необхідність відродження музею як окремої самодостатньої структури. Потрібно було розробити концепцію інституції, що мала би об'єднати етнічну культуру, яка представлена не тільки на теренах степової України, та виявити ті культурні трансформації, що їх породили історичні катаклізми подіями насильницької міграції...

Фактично стояла проблема – створити на пустому місці новий, активно діючий інформативний банк...

Широта інтересів, здатність до заглибленої дослідницької діяльності, комунікабельність, потреба в поширенні історичної правди та здатність до відстоювання права українського етносу на свою історію та до реалізації своєї місії в забезпеченні здорової життєдіяльності як нинішнього, так і наступних поколінь українства, ось що приваблює в індивідуальності Анатолія Мисечка та поглиблює повагу до його фахової діяльності, відданої високим принципам патріотизму, до нього як достойника, що органічно вписаний в когорту українських діячів, творців нової України.

Кожна особистість залишає слід реалізацією своєї харизми...

Богдан ЧУФУС,
*журналіст, член НСЖУ,
народний артист України,
автор і ведучий телепрограм*

Окраса ефіру Одеського державного ТБ

Роками тривають дискусії про те, що важливіше на телебаченні: слово чи зображення. Звичайно, слово має виключно важливе значення в телепередачі, бо воно несе основну понятійну інформацію. Але не слід забувати при цьому, що телепрограми все ж насамперед – видовище, і не випадково той, хто сприймає телепродукцію, називається телеглядачем.

Кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Анатолій Мисечко близько чверті століття співпрацює з Одеським державним телебаченням, зокрема у моїх авторських програмах «Діалоги», «Заповідними стежками», «Імена», «Погляд», «Добридень, Одесо», і я маю честь і щастя підкреслити, що виступи пана Мисечка – це й інформація, і видовище, і прекрасний контакт з глядачами і ведучим.

Добре обізнаний, фаховий, талановитий історик, Анатолій Іванович вміє у популярному стилі, образно, стисло, глибоко, переконливо і впевнено подати будь-яку тему з української історії: чи то національно-визвольний рух, чи то Козаччина, чи Друга світова війна, чи бій під Крутами, чи Одесі – 600, чи УПА, чи то великі історичні постаті української культури, політики, історії тощо.

Найбільш важливими рисами історика А. Мисечка як комунікатора на телебаченні є знання того, що він розповідає, його щирі переконання і правдиві тлумачення всіх

тем; уміння довести свої знання, думки до глядача; знання своєї аудиторії; щира повага до ведучого програми і самих глядачів; уміння спілкуватися на рівних, не повчаючи, не запобігаючи, не займаючись самозамилуванням. Особливо хочу підкреслити почуття темпу, ритму в програмах за участі пана Мисечка, вміння розпочати розмову (бесіду, діалог) і талант вдало завершити свій виступ.

Історик вміє тонко і влучно використовувати цитати, спогади, вислови тих осіб, про яких ідеться в ефірах, вміє доречно долучити гумор, дотепи (свої власні), що робить програми справді «живими», насиченими, популярними і цікавими. І усі ці якості в поєднанні з бездоганною, соковитою, милозвучною, багатою українською мовою прикрашають ефір ООДТК.

Історику Анатолію Мисечку

Тільки тим історія належить,
хто сьогодні бореться й живе.
Василь Симоненко

Життя прожить – не поле перейти –
так завжди говорилося в народі.
На всі земні і неземні світи –
життя – людині вища нагорода.

Бува воно нестерпним і важким
в холоднім мареві скупих субстанцій.
Умій не прогинатись під лихим
і знов щасливим прокидатись вранці.

Великому й малому знай ціну
і збережи назавжди честь і гідність.
Зі всіх країн люби свою одну
як надзвичайну історичну цінність.

Інна Василькова

(Я з тобою, моя Україно :
15-й річниці незалежності України присвячую :
[вірші] / І. Василькова. – Одеса, 2006. – С. 37).

Анатолію Мисечкові

...небо хруснуло
гаття
срібний шрам на чорній чаші
життя – батіг
батіг – життя
бодай душа ще не пропаща
і знову – хрусь
гаття
гаття
летить розпатлане життя...

Юрко Островершенко
(Сучасність. – 1996. – № 12 (груд.). – С. 50).

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

Наукові праці (підготовлені самостійно та у співавторстві)

Український культурно-освітній рух на Півдні України (1900-1914 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : 07.00.01 - історія України / Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова ; наук. керівник Ю. І. Сурай. – Одеса : Друк, 1999. – 15 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referatu.net.ua/referats/7569/172164>

Український рух в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. : (до 100-ліття одеської «Просвіти») : монографія / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України. – Одеса : Друк, 2006. – 162 с. : іл., портр. – Біогр. довідка про авт. : с. 4 обкл. : портр.

* * *

Одеса козацька : наук. нариси / співавт. : О. А. Бачинська, Т. Г. Гончарук, С. Б. Гуцалюк ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України, від. історії козацтва на Півдні України НДІ козацтва при Ін-ті історії України НАН України. – Одеса : Гермес, 2000. – 148 с. : іл., портр., план.

Те саме / співавт. : О. А. Бачинська, Т. Г. Гончарук, С. Б. Гуцалюк [та ін.]. – Вид. 2-ге, змінене та допов. – Одеса : Фенікс, 2008. – 240 с. : іл., портр.

Про кн. : Федорова [Черевиченко] В. К казацким истокам Одессы : [про презентацію книг : «Одеса козацька» і «Козацтво на Півдні України», що відбулася у науко-

вій бібліотеці ОНУ ім. І. І. Мечникова] // Веч. Одеса. – 2001. – 3 апр. – С. [1]. – (Что нового?).

Ми – одесити : навч. посіб. з краєзнавства / співавт. : О. А. Бачинська, П. Г. Гопченко [та ін.] ; за заг. ред. С. В. Козицького. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса : Плассе, 2008. – 296 с., [4] арк. кольор. іл. : портр., іл.

Про кн. : «Ми – одесити» : [про презентацію кн., що відбулася в обл. орг. Нац. спілки письменників України] // Одес. вісті. – 2008. – 9 лют. – С. 2.

Українські мілітарні формування в Одесі в добу Центральної Ради (березень 1917 – квітень 1918 рр.) : наук. нариси / співавт. : Т. Вінцовський, Є. Джумига ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України. – Одеса : Фенікс, 2010. – 154 с. : іл., портр. – Із змісту : Передмова. – С. 5-6 ; Розд. 1. Популяризація історії українського козацтва в Одесі у ХІХ – на початку ХХ-го століття. – С. 7-17 ; Українські Січові Стрільці в Одесі. – С. 81-85 : іл.

Про кн. : Кудлач В. Сторінки невідомої Одеси : [про презентацію кн., що відбулася на кафедрі історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова] // Одес. вісті. – 2010. – 4 берез. – С. 10 : іл. – (Презентація). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://izvestiya.odessa.ua/uk/2010/03/04/storinkynevidomoyi-odesy>

Чорноморська хвиля Української революції : провідники національного руху в Одесі у 1917-1920 рр. : [монографія] / співавт. : Т. С. Вінцовський, О. Є. Музичко, В. М. Хмарський ; відп. ред. В. М. Хмарський ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, каф. історії України, Укр. іст. т-во. – Одеса : ТЕС, 2011. – 586 с. : іл., портр. – Із змісту : Володимир Чехівський в лещатах політики та ідеології / співавт. Т. Вінцовський. – С. 31-52 : портр. ; Сергій Шелухин: ва-

ртовий прав України. – С. 53-67 : портр. ; Іван Липа: двічі міністр. – С. 89-103 : портр. ; Віталій Боровик: самостійник за світоглядом, громадський діяч за покликанням / співавт. В. Хмарський. – С. 273-287 : портр.

Про кн. : Кракалія Р. Чи господарі у своїй хаті, або Повернення української Одеси // Чорномор. новини. – 2011. – 20 серп. – С. 7 : іл. – (Історія. Мова. Акценти).

Купрієнко О. Українська «мезоеліта» Півдня // День. – 2011. – 22-23 лип. – С. 23 : іл. – (Рецензія). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/ukrayinci-chitayte/ukrayinska-mezoelita-pivdnnya>

Методичні посібники та рекомендації

Українська діаспора : навч.-метод. посіб. для студентів іст. ф-ту / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України. – Одеса : Астропринт, 2002. – 68 с. : іл., портр.

Методичні рекомендації до курсу «Історія України» : для неспец. ф-тів / М-во освіти і науки України ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України ; співавтор. : О. А. Бачинська, Т. С. Вінцковський, Т. Г. Гончарук [та ін.]. – Одеса : Астропринт, 2003. – 40 с.

Методичні рекомендації по написанню та оформленню курсових робіт із краєзнавчої тематики (на прикладі Одещини) : для студентів спеціалізації «Історія України» денної та заочної форми навчання / відп. ред. Ю. І. Щетніков ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, каф. історії України. – Одеса, 2003. – 36 с. : портр., план.

Методичні рекомендації з історії України : для студентів-заочників неспец. ф-тів Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова / М-во освіти і науки України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України. – Одеса : Астропринт, 2006. – 28 с.

***

Програми професійно орієнтованих дисциплін зі спеціальності «Історія» (для спеціалізації «Історія України») / М-во освіти і науки України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України ; співавтор. : О. А. Бачинська, Т. С. Вінцковський, Т. Г. Гончарук [та ін.]. – Одеса, 2005. – 127 с. – Із змісту : Історія України нового часу (друга час-

тина). Розд. IV. – С. 12-19 ; Історія українського війська. – С. 59-66.

Програма курсу «Історія України» : для студентів іст. ф-ту / М-во освіти і науки України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України ; співуклад. : О. А. Бачинська, Т. Г. Гончарук [та ін.]. – Одеса, 2006. – 36 с.

Історія українського війська : метод. рек. та програма спец. курсу для студентів III курсу д/в іст. ф-ту / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т. – Одеса : Одес. нац. ун-т, 2011. – 27 с.

*Публікації у збірниках
і книжках інших авторів*

1995

З діяльності М. Є. Слабченка в одеській «Просвіті» (1906-1910) // Академік Михайло Єлисейович Слабченко: наук. спадщина і життєвий шлях : зб. ст. – Одеса, 1995. – С. 36-39. – (3 сер. : «Реабілітовані історією»).

1999

До 130-літнього ювілею «Просвіти». Десять років відновлення «Просвіти» в Одесі // Південна громада : наук.-публіцист. зб. : (до 130-річчя Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Тараса Шевченка). – Одеса, 1999. – С. 5-20 : портр.

2000

Загоровський Євген Олександрович : історик-краєзнавець // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 2 : А-І. – С. 387-389. – Те саме. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2005. – С. 448-450.

Попруженко Михайло Георгійович : історик / співавт. О. Б. Дьомін // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П. – С. 472-474 : портр. – Те саме. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2005. – С. 529-531 : портр.

Юрій Іванович Липа (5.V.1900 – 20.VIII.1944) : [передмова] // Бібліографія Юрія Липи : до 100-ліття від дня народження / [упоряд.] О. Янчук. – Одеса, 2000. – С. 5-6.

2001

Іван Липа – батько і духовний наставник // Юрій Липа: голос доби і приклад чину : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2001. – С. 264-268.

2004

Передмова // Сторінки історії Українського військово-морського флоту / О. Олійників. – Одеса, 2004. – С. 3-[6].

2005

Дослідник одеської «Просвіти» : пам'яті Олександра Болдирева : [про одес. історика і просвітянина] // Одеська «Просвіта» : вид. присвячується 100-річчю одеської «Просвіти». Листоп. 2005 р. / редкол. : Г. Дольник, А. Мисечко, О. Остапенко. – Одеса, 2005. – С. 7 : фот. – (Просвітяни м. Одеси).

Сто років одеській «Просвіті» // Одеська «Просвіта» : вид. присвячується 100-річчю одеської «Просвіти». Листоп. 2005 р. / редкол. : Г. Дольник, А. Мисечко, О. Остапенко. – Одеса, 2005. – С. 2-3 : іл., портр. – (Із витоків). – Те саме // Одеське обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка : 100-річчю одеської «Просвіти» присвячується / уклад. : Г. Дольник, Т. Ананченко ; худож. оформ. А. Пасічного. – Одеса, 2005. – С. [4-5]. – Буклет.

2006

«Хочеться згадати...» : [спогади про історика, краєзнавця В. Т. Галяса] // Василь Терентійович Галяс : (біогр. матеріали до 85-річчя з дня народження) / упоряд. В. М. Хмарський ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України, Укр. іст. т-во (Одес. осередок). – Одеса, 2006. – С. 18-20.

2007

Андрей Шептицький та українське громадянство Одеси в боротьбі за український університет у Львові // Митрополит Андрей Шептицький: церковно-релігійна та громадсько-політична діяльність : [зб. наук. пр.]. – Одеса ; Львів, 2007. – С. 74-80.

[Рецензія] / співавт. О. А. Бачинська // Інтелігенція і влада : громад.-політ. наук. зб. – Одеса, 2007. – С. 325-327. – (Сер. : Історія ; вип. 9). – Рец. на кн. : Выбор одесских политехников / Г. Гончарук. – Одесса : Астропринт, 2006. – 215 с., [12] л. ил., портр.]. – Короткі відомості про авт. : с. 333.

2008

Одеське Причорномор'я від найдавніших часів до наших днів / співавт. : О. А. Бачинська, П. Г. Гопченко, С. В. Козицький [та ін.] // Ми – одесити : навч. посіб. з краєзнавства / за заг. ред. С. В. Козицького. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2008. – Розд. I. – С. 11-144 : портр., іл.

Спогади про вчителя // Анатолій Діюмидович Бачинський : до 75-річчя з дня народження (біогр. матеріали) / упоряд. : О. А. Бачинська, Г. С. Левченко, Л. В. Новікова, В. М. Хмарський. – Одеса, 2008. – С. 159-161. – (Сер. : Історики Українського Причорномор'я ; вип. 1).

2009

Бондаренко Іван Михайлович, 1873-1911 // Одеські історики : енцикл. вид. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Асоц. європ. культури ; відп. ред. В. А. Савченко. – Одеса, 2009. – Т. I : (Початок ХІХ – середина ХХ ст.). – С. 61-62.

Комаров Михайло Федорович, 1844-1913 // Одеські історичні : енцикл. вид. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Асоц. європ. культури ; відп. ред. В. А. Савченко. – Одеса, 2009. – Т. I : (Початок XIX – середина XX ст.). – С. 172-173.

2012

О Валерии Малахове – ученом и педагоге, человеке и руководителе / соавт. Е. Бачинская // Г. І. Гончарук і ті, хто про нього : газетні розум та емоції : [зб. публ.] / за ред. С. А. Цвілюка. – Одеса, 2012. – С. 384-386. – Рец. на кн. : Выбор одесских политехников / Г. Гончарук. – Одесса : Астропринт, 2006. – 215 с., [12] л. ил., портр.]. – Те саме // Одес. изв. – 2006. – 15 нояб. – С. 4. – (Новые книги).

Розібратися в минулому : [коментарі до док., опубл. істориком В. Яковлєвим, про відносини мешканців навколишніх козац. хуторів і рос. солдатів у Хаджибеї] / співавт. Т. Гончарук // Газетними стежками / Т. Г. Гончарук. – Одеса, 2012. – С.176-179. – Те саме // Чорномор. новини. – 1992. – 24 листоп. – С. 3.

Публікації у матеріалах конференцій

До перебування Лесі Українки в Акермані : [нині м. Білгород-Дністровський. 1888, 1891 pp.] // Проблемы истории и археологии Нижнего Поднестровья : тезисы докладов и сообщений научно-практической историко-краеведческой конференции. – Белгород-Днестровский, 1990. – Ч. I : История. – С. 47-48. – Дату проведення конф. не вказано.

Одеська «Просвіта» // Тезиси второй областной историко-краеведческой научно-практической конференции, посвященной 200-летию основания Одессы и 25-летию создания Украинского общества охраны памятников истории и культуры / Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова, ист. ф-т ; редкол. : В. П. Ващенко (председатель), А. Д. Бачинский, И. С. Гребцова [и др.]. – Одесса, 1991. – С. 140-141. – Дату проведення конф. не вказано.

Одеська «Просвіта» // Проблеми поширення досвіду викладання та вивчення історії України в технічних вищих навчальних закладах : тези доп. Всеукр. наук.-метод. конф. 28-29 трав. 1993 р., м. Одеса. – Київ, 1993. – С. 55-58.

Соціально-політичні погляди М. Драгоманова та їх вплив на революційно-визвольний рух у Болгарії у 2-й пол. ХІХ ст. / співавт. С. Місержи // Функціонування української культури та мови в умовах регіонів України з багатонаціональним складом населення : [тези доп.] Всеукр. наук.-метод. конф. Одеса, 18-19 листоп. 1993 р. – Одеса, 1993. – С. 33-34.

Юрій Липа про німецьку доктрину Української держави // Південь України і складання української державності: історія і сучасність : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. 26-

27 трав. 1994 р., м. Одеса. – Одеса, 1994. – Ч. 2 : (секції 3, 4, 5). – С. 207-209.

Іван Михайлович Бондаренко (11.10.1873-16.08.1911) : [про історика, громадсько-політичного діяча, одного із засновників одеської «Просвіти»] // Українська національна ідея: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали доп. Міжнар. наук. конф. Одеса, 21-25 листоп. 1995 р. – Одеса, 1995. – С. 218-219.

Одесит, борець і патріот : [про життя та діяльність Ю. Липи] // Одеса і українці : міська наук. конф. 30 трав. 1997 / Укр. Чорномор. ін-т ім. Юрія Липи. – Одеса, 1997. – С. 27-30.

Викладання історії України в контексті світової історії // Проблеми вивчення українознавчих дисциплін у вузах Одеси : матеріали наук.-практ. конф. Одеса, 11-12 трав. 1999 р. – Одеса, 1999. – С. 94-96.

Місце одеської «Просвіти» в українському русі на початку ХХ ст. // Четвертий Міжнародний конгрес українців «Південь України. Одеса». Одеса, 26-29 серп. 1999 р. : доп. та повідомл. – Одеса, 1999. – С. 125-131.

Героїчні традиції українського козацтва // Патріотичне виховання на прикладах героїчного минулого українського народу : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 55-річчю визволення України від фашистських загарбників / Одес. обл. орг. Всеукр. об'єднання ветеранів. – Одеса, 2000. – С. 59-61.

До витоків становлення Юрія Липи : [зокрема про вплив батька, Івана Липи, на Юрія] // Творчість Юрія Липи в

культурно-історичному контексті ХХ століття : матеріали Всеукр. наук. конф. Одеса, 27-28 квіт. 2000 р. – Одеса, 2000. – С. 97-101.

Молодь України як вияв радикальних національних прагнень : [про події 9 березня 2000 р., коли 12 молодих людей захопили будинок ЦК Комуністичної партії України] // Молодежь третьего тысячелетия: гуманитарные проблемы и пути их решения : социология, политология, история, социальная психология, право : сб. науч. ст. [Міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених «Молодежь третьего тысячелетия: гуманитарные проблемы и пути их решения». Одеса, 15-17 черв. 2000 р.] / сост. : С. М. Наумкина, В. М. Онищук. – Одесса. – 2000. – Т. 1, [ч. 1]. – С. 216-219.

Юрій Липа як теоретик геополітики українських земель в роки Другої світової війни : (до 100-річчя з дня народження) : (іст.-метод. аспект) // Соборність українських земель в контексті подій Другої світової війни : (зб. матеріалів загальноукр. наук. конф. 24-25 жовт. 2000 р.). – Кривий Ріг, 2000. – С. 79-80.

В. М. Чехівський – один із засновників української автокефальної православної церкви : [про українського державного і церковного діяча, відомого педагога] // Історія та сучасність Християнства : матеріали наук. конф., присвяч. 2000-річчю Різдва Христового (Одеса, 25-26 груд. 2000). – Одеса, 2001. – С. 127-130 : портр.

До питання співпраці між Державним архівом Одеської області та громадськими організаціями Одещини // Архів. Документ. Історія. Сучасність : [зб. наук. ст. та матеріалів Першої міжнар. конф.]. – Одеса, 2001. – С. 61-62. – (Пр. Держ. архіву Одес. обл. ; т. IV).

Іван Липа – будівничий української державності // Українська державність: проблеми історії, права, економіки, мовознавства, філософії, політології та культури : Всеукр. наук. конф., присвяч. 10-й річниці Незалежності України : зб. наук. пр. – Миколаїв ; Одеса, 2001. – Т. I. – С. 213-218. – Короткі відомості про авт. : с. 357.

Патріотичне виховання через краєзнавчі дослідження // Громадянський патріотизм і проблеми викладання україністики у вузах Одещини : матеріали наук.-практ. конф. Одеса, 2-3 листоп. 2000 р. – Одеса, 2001. – С. 83-85.

Боротьба за українську мову в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ століття // Мовна екологія як чинник гармонійного розвитку суспільства : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 12-13 листоп. 2002 р.) / редкол. : М. О. Подрезова (відп. редактор), О. І. Бондар, Н. В. Бардіна [та ін.]. – Одеса, 2003. – С. 107-112.

Василь Верига – визначний дослідник історії України з Канади // Українознавчі діалоги в наукових дослідженнях та практичній діяльності : (до 5-річчя відкриття Канадсько-українського бібліотечного центру) : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 8-9 жовт. 2002 р.). – Київ, 2003. – С. 18-20.

Іван Липа як публіцист і видавець з Одеси : про видавничу та наукову діяльність І. Липи // Українська періодика: історія і сучасність : доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів, 24-26 жовт. 2003 р. / за ред. М. М. Романюка. – Львів, 2003. – С. 848-852. – Короткі відомості про авт. : с. 970.

До взаємостосунків одеської «Просвіти» з національно-культурними товариствами Одеси на початку ХХ ст. // II Міжнародна науково-практична конференція «Українська національна ідея: минуле, сучасне, майбутнє» (УНІ – II) Одеса, 2004 р. : тези доп. – Одеса, 2004. – С. 44.

З історії культурно-освітніх зв'язків Одеси із Західною Україною в II половині ХІХ – на початку ХХ ст. // П'ятий конгрес Міжнародної асоціації українців. Історія : [зб. наук. ст.]. – Чернівці, 2004. – Ч. 2. – С. 218-222.

До історії українського козацтва в Одесі в період діяльності Центральної Ради (березень 1917 – квітень 1918 рр.) // Українське козацтво у вітчизняній та загальноєвропейській історії : Міжнар. наук. конф. 3-4 черв. 2005 р. : тези доп. – Одеса, 2005. – С. 65-66. – Короткі відомості про авт. : с. 102.

Про участь одеситів у відкритті пам'ятника І. П. Котляревському в Полтаві // Іван Котляревський та українська культура ХІХ – ХХ століть : зб. наук. ст. – Полтава, 2005. – С. 49-52.

Одеська «Просвіта» як прояв розбудови громадянського суспільства на початку ХХ ст. // «Просвіта»: минуле, сучасне й майбутнє : (до 100-річчя одеської «Просвіти») : матеріали наук.-практ. конф. 25-26 листоп. 2005 р. – Одеса, 2006. – С. 48-52.

До взаємин Івана Липи і Михайла Литвиновича у першій чверті ХХ століття // Треті Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 5-6 трав. 2006 р. / упоряд. Г. Дольник. – Одеса, 2007. – С. 29-38 : іл., портр.

Продовження імперської політики деукраїнізації Півдня України в радянські часи // Проблеми національно-культурної самоідентифікації українців на Півдні і Сході України в контексті етнополітики Європейського Союзу : матеріали наук. конф. 6 черв. 2007. – Одеса, 2007. – С. 11-13.

До взаємовідносин польської та української громади в Одесі у другій половині XIX – на початку XX століття // Причорноморський регіон у контексті європейської політики = Region nadczarnomorski w polityce europejskiej : [дослідження українських та польських науковців з історії міждержавних, міжетнічних взаємин від античних часів до сьогодення] / під ред. Т. Цисельського, Е. Чапевського, В. Кушніра. – Одеса ; Ополе ; Вроцлав, 2008. – С. 414-418. – Текст рос., укр., пол.

Михайло Комаров як видавець та поширювач української книги з Одеси // Книжкові колекції, рідкісні видання та рукописи в сучасному науково-інформаційному просторі : матеріали конф., присвяч. 85-річчю Музею книги Одес. держ. наук. б-ки ім. М. Горького. Одеса, 25-27 верес. 2007 р. / упоряд. Т. Л. Подкупко. – Одеса, 2008. – С. 278-282. – Короткі відомості про авт. : с. 318.

Іван Липа – засновник лікарні у с. Дальнику // Четверті Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : матеріали Всеукр. наук. конф. 18-19 квіт. 2008 р. / упоряд. Г. Дольник. – Київ, 2009. – С. 88-92. – Те саме // Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Одеса, 2009. – С. 81-85.

До історії українського руху в другій половині XIX – початку XX ст. // Народний рух України: місце в історії та політиці : матеріали VIII Всеукр. наук. конф., присвяч. 20-річчю Незалежності України, 25-26 трав. 2011 р., м. Одеса. – Одеса, 2011. – С. 266-270.

До становлення та поширення українознавчих студій в Одесі у другій половині XIX – початку XX ст. // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри : матеріали IV Міжнар. наук. конф. (м. Одеса, 26-27 квіт. 2013 р.) / відп. ред. М. І. Михайлуца. – Одеса, 2013. – С. 215-219.

Дещо про імперську політику Росії в Криму наприкінці XIX – початку XX ст. // Інтелігенція і влада : матеріали шостої Всеукр. наук. конф. 20-23 трав. 2014 р. м. Одеса. – Одеса, 2014. – С. 161-165.

Степан Руданський – український байкар, поет-пісняр, перекладач, випускник Шаргородського духовного училища // Перша Шаргородська наукова історично-краєзнавча конференція 17-18 жовт. 2014 р. : [матеріали конф.] / редкол. : С. Д. Гальчак (голова), Ю. А. Зінько (співголова), А. В. Войнаровський (відп. секретар) [та ін.]. – Вінниця, 2014. – С. 210-213. – Короткі відомості про авт. : с. 271.

[Коментар до публ. листа І. Л. Липи до М. М. Грінченко від 6 берез. 1898 р., с. Липецьке] // Сьомі Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : [матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. : Одеса, 15 листоп. 2014 р.] / Укр. клуб Одеси, Центр нац. відродження. – Київ, 2015. – С. 186-187. – У змісті адресатом листа вказ. М. Загірну.

Олександр Болдирев як політичний аналітик // «Кочубіїв – Хаджибей – Одеса» : матеріали Першої Всеукр. наук. конф., присвяченої 600-річчю міста, 28-29 трав. 2015 р. м. Одеса / редкол. : Г. І. Гончарук (голова), М. С. Кучерук (відп. секретар) [та ін.]. – Одеса, 2015. – С. 89-92.

Публікації у періодичних збірниках

1996

Викладачі й студенти Новоросійського університету в діяльності українського товариства «Просвіта» в Одесі (1905-1909) // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 1996. – Вип. 2 : Історія України. – С. 69-73.

1997

З історії родини Шелухиних : [відомості про родину укр. громад. діячів Сергія та Андрія Шелухиних та їх зв'язки з Одесою] // Зап. іст. ф-та. – Одесса, 1997. – Вып. 5. – С. 89-93.

1998

Товариство «Українська хата» в Одесі : [ця культурно-освітня спілка існувала у 1911-1917 рр.] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 1998. – Вип. 7. – С. 95-99 ; Чорномор. новини. – 3 лют. – С. 3. – (Культура. Історія. Традиція).

1999

Віталій Гаврилович Боровик : [про життєвий шлях і культурно-громадську діяльність діяча укр. нац. руху В. Г. Боровика (Боровикова)] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 1999. – Вип. 9. – С. 132-136.

Державник, видавець, учений : [про А. Ніковського] // Історичний календар 2000 : наук.-попул. та літ. альм. – Київ, 1999. – Вип. 6. – С. 312. – (Жовтень).

Дослідження та розвиток кобзарського мистецтва на півдні України на поч. ХХ ст. : [про кобзарське мистецтво, яке за сприяння одеських просвітян піднялося на професійний

рівень] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 1999. – Вип. 8. – С. 140-145.

2000

М. Ф. Комаров і одеська «Просвіта» : [про діяльність відомого бібліографа, письменника, фольклориста, громадського і культурного діяча М. Ф. Комарова у товаристві «Просвіта»] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2000. – Вип. 10. – С. 178-185.

2001

Відродження козацтва в Одесі та його боротьба за Українську державність на початку ХХ ст. // Наук. зап. : зб. пр. молодих вчених та аспірантів. – Київ, 2001. – Т. 6. – С. 311-317. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://donklass.com/arhiv/histdisk/cossackdom/cossackdom/cossack21/misechko_odessa.html

До традиції святкування Шевченкових днів в Одесі : [від 1844 р. – до нашого часу] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2001. – Вип. 11. – С. 260-265.

Меморіальні дошки українським діячам кінця ХІХ – початку ХХ ст. в Одесі : [про встановлення меморіальних дошок В. Липському, І. Луценку, Іванові та Юрію Липам та ін.] // Ист. память. – Одесса, 2001. – Вып. 3. – С. 73-74.

2002

Українські питання на археологічних з'їздах у Російській імперії : [про археол. з'їзди, на яких розглядалися питання історії, археології, етнографії та культури укр. народу, зокрема про VI Археол. з'їзд, який проходив в Одесі 15 серпня 1884 р.] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2002. – Вип. 12. – С. 212-218.

2003

Володимир Антонович та Одеса : (до 170-ліття від дня народження) : [про життєвий шлях, наук. та громадсько-політ. діяльність укр. історика, археолога, етнографа] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2003. – Вип. 14. – С. 135-146.

Місце Одеси в українсько-турецьких взаєминах у 1920-х роках // Ист. память. – Одесса, 2003. – Вып. 5 : На чаше весов региональной политики. – С. 102-105.

Про відносини української громадськості Одеси та влади наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. // Інтелігенція і влада : громад.-політ. наук. зб. – Одеса, 2003. – С. 39-46. – (Сер. : Історія ; вип. 1). – Короткі відомості про авт. : с. 195.

2004

До співпраці Є. Х. Чикаленка з одеською українською «Громадою» та «Просвітою» наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2004. – Вип. 15 : Присвячується 140-річчю Одеського (Новоросійського) університету ім. І. І. Мечникова. – С. 194-205.

2005

Нова книга про Кримську війну // Ист. память. – Одесса. – 2005. – Вып. 6. – С. 289-292. – Про кн. : Українці у Кримській війні / О. Олійників. – Одеса : Маяк, 2004. – 176 с., [4] арк. іл. : іл., портр.

2006

До історії зв'язків Івана Франка з Одесою // Філософ. пошуки. – Львів ; Одеса, 2006. – Вип. ХХІ/ХХІІ : Іван Франко – видатний український мислитель-гуманіст : до 150-річчя від дня народження І. Я. Франка ; Філософія психоаналізу

в Україні : до 150-річчя від дня народження З. Фрейда. – С. 64-69.

До історії українського козацтва в Одесі в період діяльності Центральної Ради (березень 1917 – квітень 1918 рр.) : [про відродження укр. козацтва в Одесі на початку ХХ ст. та популяризацію козац. тематики, якій сприяла багатолітня діяльність укр. громади міста] // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2006. – Вип. 17 : Присвячується ювілею професора кафедри нової і новітньої історії доктора іст. наук Дмитра Павловича Урсу. – С. 191-196.

Перші україномовні печатки в Одесі : [про печатки одеської «Просвіти» та її бібліотеки] // Зап. Наук. т-ва ім. Шевченка. – Львів, 2006. – Т. ССЛІІ : Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. – С. [766]-769.

2007

До одеського періоду життя прем'єр-міністра УНР В. М. Чехівського : [В. Чехівський був пов'язаний з Одесою впродовж 11 років (1907-1918)] / співавт. Т. С. Вінцковський // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2007. – Вип. 18. – С. 78-90.

Михайло Комаров як дослідник і популяризатор історії українського козацтва // Чорноморська минувшина : зап. Відділу історії козацтва на Півдні України : [зб. наук. пр.]. – Одеса, 2007. – Вип. 2. – С. 129-137 : іл., портр. – Короткі відомості про авт. : с. 195.

2008

Українські Січові Стрільці в Одесі та на Півдні України у 1918 р. // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2008. – Вип. 19. – С. 217-225. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://govuadocs.com.ua/tw_files/18387/d-18386279/7z-docs/1.pdf

2009

Віталій Боровик в українському національному русі: «одеський слід» : [про одес. період життя В. Г. Боровика (Боровикова)] / співавт. В. М. Хмарський // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2009. – Вип. 20. – С. 141-158.

Павло Григорович Клепатський як історик та громадсько-політичний діяч // Лукомор'я: археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я. – Одеса, 2009. – Вип. 3. – С. 413-415.

2010

*Взаємозв'язки одеської та галицької «Просвіт» // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Львів, 2010. – Вип. 19 : «Просвіта» : оберіг незалежності та соборності України. – С. 540-543.

2011

До участі одеситів в установленні пам'ятників переселення чорноморських козаків на Кубань : [про листування українського культурно-освітнього діяча В. Скидана з М. Комаровим] // Чорноморська минувшина : [зб. наук. пр.]. – Одеса, 2011. – Вип. 6. – С. 152-156. – Короткі відомості про авт. : с. 189.

2012

Зародження українського національного руху в Криму наприкінці XIX – початку XX ст. // Лукомор'я: археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я. – Одеса, 2012-2013. – Вип. 6. – С. 110-114.

Про демократичні традиції українського народу : (на прикладі Одеси XIX – початку XX ст.) // Інтелігенція і влада : громад.-політ. наук. зб. – Одеса, 2012. – С. 38-45. – (Сер. : Історія ; вип. 27). – Короткі відомості про авт. : с. 214.

2013

До взаємостосунків української та єврейської громади в Одесі в II половині XIX – на початку XX ст. // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2013. – Вип. 24. – С. 92-101.

*Українська Гельсінська Спілка – засіб боротьби за права людини в Україні / співавт. С. Р. Захарія // Історичний архів : наук. студії : зб. наук. пр. – Миколаїв, 2013. – Вип. 10. – С. 67-69. – (Вітчизняна та всесвітня історія). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archeos.org.ua/wp-content/uploads/2014/03/10_Історичний_архів.pdf

2014

Олександр Болдирев як історик-новатор : [про внесок О. Болдирева в іст. науку] / співавт. Т. Мисечко // Чорноморська минувшина : [зб. наук. пр.]. – Одеса, 2014. – Вип. 9. – С. 71-81. – Короткі відомості про авт. : с. 118.

Проблематика українського козацтва у колекціях краєзнавця Тараса Івановича Максим'юка : [до 70-річчя від дня народження відомого одеського колекціонера Т. І. Максим'юка] / співавт. Т. Гончарук // Чорноморська минувшина : [зб. наук. пр.]. – Одеса, 2013. – Вип. 8. – С. 137-144 : іл. – Короткі відомості про авт. : с. 210.

Увічнення та вшанування пам'яті про Т. Г. Шевченка одеситами в XIX – початку XX ст. // Інтелігенція і влада : зб. наук. пр. – Одеса, 2014. – С. 35-45. – (Сер. : Історія ; вип. 30). – Короткі відомості про авт. : с. 315.

Публікації у журналах

1995

Два семестри Дмитра Чижевського : [про епізод з біографії укр. літературознавця, філософа та громадського діяча, який у 1915-1916 рр. навчався в Новоросійському ун-ті в Одесі] / співавт. Г. Зленко // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 36 (серп.). – С. 21-22 ; Чорномор. новини. – 11 жовт. – С. 3. – (З архівної полиці).

2001

До одеського періоду життя та діяльності В. М. Чеховського // Наукове пізнання: методологія та технологія : спецвипуск. – 2001. – С. 65-66.

2004

В. М. Чехівський як педагог, церковний і державний діяч : (до 135-річчя Маріїнської гімназії в Одесі) : [В. Чехівський працював у гімназії з 1907 по 1918 р.] // Шкільний кур'єр : спец. вип. до журн. «Лидеры Украины». – 2004. – Квіт. – С. 46. – (Педагогічні читання).

2005

До історії українського руху в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ століття // Укр. світ. – 2005. – Чис. 10-12. – С. 11-13 : портр., іл.

2006

До історії музею «Просвіти» в Одесі на початку ХХ століття : [перший укр. музей в Одесі був відкритий і працював на вул. Софіївській, 30. Керівник – М. Слабченко] // Вісн. Одес. іст.-краєзн. музею. – 2006. – Лип. – С. 79. – Короткі відомості про авт. : с. 254. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.odessa.ua/publication3/stat14.htm>

2007

М. Ф. Комаров і одеська «Просвіта» // Літаври. – 2007. – [№ 1]. – С. 22-31.

2010

До співпраці Амвросія Ждахи з одеською українською громадою та «Просвітою» наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. // Вісн. Одес. іст.-краєзн. музею. – 2010. – № 8. – С. 29-30. – Короткі відомості про авт. : с. 87.

2011

Анатолій Діомидович Бачинський (1933-1995): краєзнавець, археограф, учитель і просто одесит / співавт. М. Михайлуца // Краєзнавство. – 2011. – № 1. – С. 108-113 : фот., портр. – Короткі відомості про авт. : с. 219. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://history.org.ua/LiberUA/kraj_2011_1/kraj_2011_1.pdf

2012

З історії написання та популяризації пісні «Рече та стогне Дніпр широкий» : [про композитора Д. Я. Крижанівського та популяризатора пісні драматурга і театрального режисе-

ра М. Л. Кропивницького] // Чорномор. літопис. – 2012. – Вип. 6. – С. 31-34. – Короткі відомості про авт. : с. 190.

Українська видавнича спадщина в Одесі: ще один крок у науковому дослідженні // Вісн. Одес. нац. ун-ту. – 2012. – Т. 17, вип. 1 (7). – С. 235-237. – (Сер. : Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство). – Рец. на кн. : Видавнича спадщина українського ренесансу : кат. вист. / авт.-упоряд. : О. Л. Ляшенко, І. М. Усатенко. – Одеса, 2011. – 86 с. : іл.

Публікації у газетах

1989

Вчимося мислити : [бесіда зі студентом 2-го курсу іст. ф-ту А. Мисечком про студентське життя та його погляди на історичне минуле] / записав М. Щербань // За наук. кадри. – 1989. – 31 берез. – С. [1]-2 : портр., іл.

1990

85 лет одесской «Просвіті» // Веч. Одесса. – 1990. – 8 дек. – С. 3. – (Память).

Одеська «Просвіта» // Чорномор. комуна. – 1990. – 28 жовт. – С. 5.

1991

«Багаття» і українське відродження : [про укр. поета О. І. Кандибу (Олександра Олеся) та одеський альманах «Багаття» (1905)] // Чорномор. комуна. – 1991. – 12 черв. – С. 3. – (Культура, історія, традиції).

*Волинська «Просвіта» : [про діяльність житомирської та інших «Просвіт» на Волині на початку ХХ ст.] // Віче. – 1991. – Трав. – С. 4.

Всякий суцый – України син, або До питання про українізацію на Одещині в 20-ті роки : [на основі архівних матеріалів] // Чорномор. комуна. – 1991. – 19 січ. – С. 3. – (Культура, історія, традиції).

Зостався українцем... : 26 березня 1909 року помер український історик, композитор Микола Миколайович Аркас : [про зв'язки М. Аркаса з українською інтелігенцією Одеси] // Чорномор. комуна. – 1991. – 26 берез. – С. 3.

Місце «Просвіт» в українському відродженні // Чорномор. комуна. – 1991. – 11 лип. – С. [4]. – (Події, факти, коментарі).

Повернення із небуття : [про життя та діяльність укр. публіциста, історика, літературознавця, громад. діяча М. П. Драгоманова] // Одес. ун-т. – 1991. – 15 июня. – С. 2 : портр. – (Студентська наукова робота).

*«Просвіта». Українське просвітницьке товариство : [про діяльність житомирської «Просвіти» на початку ХХ ст.] // Житомир. вісн. – 1991. – 17 трав. – С. 6. – («Енциклопедія Житомира»).

***

Нас розсудить час : [бесіда зі студентом 4-го курсу іст. ф-ту А. Мисечком] / записав М. Щербань // Одес. ун-т. – 1991. – 15 марта. – С. [1] : фот. – (Ракурс).

1992

Було ж колись, або Дещо з життя іноземних консульств та представництв в Одесі // Чорномор. новини. – 1992. – 7 січ. – С. [4].

*В. Антонович – історик, етнограф... // Віче. – 1992. – № 1 (січ.). – С. 3. – (Постаті нашого краю).

Дослідник історії України : одеські зв'язки В. Б. Антоновича : [про життя, діяльність та наукову спадщину історика] // Чорномор. новини. – 1992. – 11 квіт. – С. 3. – (Культура, історія, традиції).

Незабываемые годы : [із спогадів В. Б. Антоновича про перебування в Одесі] // Веч. Одесса. – 1992. – 31 янв. – С. 3. – (Память).

Подарунок одеського вченого : [проф. А. Ф. Бачинський передав українському лицю в м. Бендери понад 100 томів класиків української літератури] // Чорномор. новини. – 1992. – 17 листоп. – С. 3 ; Украинскому лицу в Молдове // Веч. Одесса. – 24 нояб. – С. [1]. – (Что нового?).

Символы украинской государственности : [тризуб, герб-тризуб; синьо-жовтий прапор; гімн] // Одес. вестн. – 1992. – 22 окт. – С. 5.

Та сама свита, але не так пошита : чи є «Одесский вестник» спадкоємцем свого попередника з ХІХ століття? : [про українофільський напрям публікацій газ. «Одесский вестник» у ХІХ ст. Є свідчення, що газ. збирала кошти на пам'ятник Т. Шевченку] // Чорномор. новини. – 1992. – 29 груд. – С. 3.

* * *

Будет ли государство понято народом? : к вопросу о государственном языке : [дискусія між науковцями, серед яких був А. Мисечко, щодо ст. Ю. Селіванова «Какой язык до Киева доведет?»] (Одес. вестн. – 1992. – 5 авг. – С. 1)] / записал А. Ю. [Алексей Юдин] // Одес. вестн. : спец. вып., посвященный Дню Независимости Украины. – 1992. – [24 авг.], № 165. – С. 5 : ил.

1993

Дещо з історії одеської «Просвіти» : [про внесок «Просвіти» в загальноукраїнський процес впровадження українсь-

кої мови у наукову сферу] // Чорномор. новини. – 1993. – 27 листоп. – С. 5. – (Культура, історія, традиції).

Добра слава – друга спадщина : українському історику А. Д. Бачинському – 60 // Чорномор. новини. – 1993. – 20 трав. – С. 3. – Підписали : Н. Калюжко, В. Ващенко, В. Хмарський, В. Щетников, А. Мисечко.

Життя за українську державу : 102 роки тому народився Євген Коновалець : [про життя, діяльність та боротьбу українського військового і політичного діяча Є. Коновальця (1891-1938)] // Чорномор. новини. – 1993. – 26 черв. – С. 2 : портр.

Зеркало судьбы народной : к 125-летию одесской «Просвіти» : [про діяльність «Просвіти» в 1905-1909 рр. (за архівними документами)] // Юг. – 1993. – 23 нояб. – С. [4]. – (История).

Одеська «Просвіта» : [про діяльність «Просвіти» в 1905-1910 рр.] // Чорномор. новини. – 1993. – 2 берез. – С. 3. – (Культура, історія, традиції).

Одеські сторінки. Університет : [про внесок викладачів та студентів університету – І. М. Бондаренка, К. М. Сапежка, В. М. Мочульського, В. Ф. Лазурського, М. С. Панченка, Г. М. Сидоренка, М. Є. Слабченка, А. В. Ніковського та інших у діяльність «Просвіти»] // Одес. ун-т. – 1993. – 9 груд. – С. 3 : іл. – (До 125-річчя «Просвіти»).

Парад в 1917-ом : [про парад українських військових частин в Одесі в листопаді 1917 р. – за матеріалами газ. «Рідний курінь» (1917. – № 14/15. – С. 4)] // Юг. – 1993. – 18 дек. – С. 3. – (Наши публикации).

«Просвіті» – 125 : [про міжнар. наук. конф. “Товариство «Просвіта» і західноукраїнське національне відродження в контексті культурно-політичного розвитку народів Австро-Угорщини”, яка відбулась у Львові 6-7 груд. 1993 р.] // Одес. ун-т. – 1993. – 29 груд. – С. [1]-2. – (Ювілейна конференція).

Український вчений світової слави : 130 років від дня народження В. І. Липського : [про вченого-біолога В. І. Липського, який впродовж десяти років жив і працював в Одесі] // Чорномор. новини. – 1993. – 23 берез. – С. 3.

Чорноморські козаки : [про участь чорноморського козацтва у російсько-турецьких війнах та його вагомий внесок у будівництво порту і міста Одеси] // Моряк. – 1993. – 3 мая. – С. 3.

1994

*Все минає – проблеми залишаються : [про діяльність одеської «Просвіти» та її зв'язки з Галичиною] // Просвіта. – 1994. – Берез. – С. 2.

Диссертация о летописце Запорожской Сечи : [про захист В. Хмарським кандидатської дисертації «А. А. Скальковский (1808-1898). Археографическая деятельность» в Інституті археографії НАНУ] // Веч. Одесса. – 1994. – 13 дек. – С. 3. – (Что нового?).

*Золото, здобуте галичанами в Одесі : [про нагороди на Всеросійській фабрично-заводській, художньо-промисловій і сільськогосподарській виставці] // Просвіта. – 1994. – Черв. – С. 3.

Не Едісон і не Люм'єр... : [про механіка Й. А. Тимченка та його винахід – скачковий механізм для демонстрації кінострічки] // Одес. ун-т. – 1994. – 3 лют. – С. 4. – (Сінематографу – 100 років).

Одесит, борець і патріот : [про життя та спадщину Ю. Липи – до 50-ліття від дня його загибелі] // Чорномор. новини. – 1994. – 17 серп. – С. 3. – (Культура, історія, традиції).

«Просвіта» – ювілярка : (вшанування 40-річчя «Просвіти» на Півдні України) : [зокрема в Одесі та Криму у 1908 р.] // Старожитності. – 1994. – № 3-4. – С. 4.

Як це було в Одесі? : [про діяльність одеської «Просвіти» на поч. ХХ ст.] // Чорномор. маяк. – 1994. – 19 марта. – С. 4. – (Страницы истории).

1995

Жизнь, отданная Украине : [про життя та діяльність українського політичного та державного діяча, літературознавця, публіциста, перекладача А. В. Ніковського] // Веч. Одесса. – 1995. – 7 окт. – С. 4. – (Обществу «Просвіта» – 90 лет).

[Коментар до публ. :] Восстание на броненосце «Потемкин» : [до 90-річчя повстання на кораблі; републікація спогадів публіциста С. С. Орлицького, очевидця подій в Одесі, надрук. у журн. «Ист. вестн.» за 1907 р.] // Юг. – 1995. – 4 июля. – С. 3. – (Страницы истории).

Нова книга родини Бачинських // Одес. ун-т. – 1995. – 21 груд. – С. 5. – Рец. на кн. : Козацтво на Півдні України, 1775-1869 / А. Д. Бачинський, О. А. Бачинська. – Одеса, 1995.

Одеська «Просвіта» : до 90-річчя заснування // Уряд. кур'єр. – 1995. – 28 груд. – С. 14. – (Духовність).

Он учился в Одесском университете : [про життя та наукову діяльність Д. Чижевського (на основі архівних документів)] // Одес. вестн. – 1995. – 1 июня. – С. 4 : фот.

Тернистий шлях патріота. Повернуті імена: І. М. Бондаренко : [про життя та діяльність історика І. Бондаренка] // Чорномор. новини. – 1995. – 28 жовт. – С. 3. – (Культура, історія).

1996

Іван Липа – лікар, патріот, письменник : нове з біографії : [про нові факти з біографії І. Л. Липи (1865-1923)] // Юг. – 1996. – 27 сент. – С. [4] : іл.

Козацькі могили : [про козацькі некрополі Одещини, зокрема про відновлення студентами іст. ф-ту ОДУ ім. І. І. Мечникова козацького хреста в с. Санжійка, Одес. обл.] // Чорномор. новини. – 1996. – 21 лют. – С. 3.

[Коментар до публ. :] Боган С. Повстанський рух на Півдні України // Чорномор. новини. – 1996. – 10 лип. – С. 3.

Повернення імені визначного вченого : [28-29 березня на іст. ф-ті ОДУ ім. І. І. Мечникова пройшла наукова конференція, присвячена життю і науковій спадщині академіка М. Є. Слабченка] // Одес. ун-т. – 1996. – 5 трав. – С. 7.

1997

Доля українського історика. Павло Григорович Клепацький (1885-1938 ?) : [про життя та діяльність П. Г. Клепацького в Одесі] // Чорномор. новини. – 1997. – 5 берез. – С. 3.

З історії українського руху в університетах на початку ХХ століття : [про діяльність українських студентських земляцтв в університетах Російської імперії] // Одес. ун-т. – 1997. – 14 берез. – С. 4-5 : портр.

Лев Юстимович Биковський : [про життя та наукову діяльність відомого історика, бібліографа та громадсько-політичного діяча Л. Ю. Биковського (1895-1992)] // Юг. – 1997. – 16 апр. – С. 3. – (Календар пам'ятних дат).

1998

Десять років відновлення : до 130-літнього ювілею «Просвіти» : [про відновлення «Просвіти» в Одесі у 1988 р.] // Чорномор. новини. – 1998. – 31 жовт. – С. 2. – (Події, факти, коментарі).

Доля Віталія Боровика : [про нові факти з біографії] // Чорномор. новини. – 1998. – 1 верес. – С. 3.

Місто Одеса в житті української жінки : [про спогади одеситки О. О. Мартиненко] // Чорномор. новини. – 1998. – 25 квіт. – С. [1].

Снова вандалізм : [у м. Іллічівську знесено пам'ятний хрест жертвам голодомору та більшовицьких репресій] // Юг. – 1998. – 7 авг. – С. [1]. – (Тревожный сигнал) ; Чорномор. новини. – 8 серп. – С. [1]. – Під назвою : І піднялася ж рука на святиню...

1999

Кобзарство у степовиків на початку ХХ століття : [про кобзарське мистецтво, яким опікувалися просвітяни на Півдні України і в Одесі] // Веч. Одесса. – 1999. – 20 мая. – С. 2 : ил. – (Пошук). – (192 сходинок ; № 5).

Студенческий диалог : [замітка про засідання «круглого столу» на іст. ф-ті ОДУ ім. І. І. Мечникова] // Веч. Одесса. – 1999. – 9 окт. – С. 6. – (Международные связи вузов).

2000

А роботи, як і на початку, – багато... : товариству «Просвіта» м. Іллічівська – 10 років // Чорномор. новини. – 2000. – 11 листоп. – С. 3.

Борець і патріот : [про життя та діяльність Ю. Липи] // Нескорена нація. – 2000. – Черв. – С. [1]-2 : портр. – (Жертви московсько-більшовицького геноциду).

До традиції святкування Шевченківських днів в Одесі // Чорномор. новини. – 2000. – 7 берез. – С. [1].

Український рух в університетах на початку ХХ століття : [про українські громади та їх діяльність в університетах Російської імперії] // Веч. Одесса. – 2000. – 24 февр. – С. 2. – (192 сходинок ; № 14).

***

Со времен Ярослава Мудрого украинцы считаются читающей нацией. Как вы оцениваете состояние отечественного книгоиздания? / расспрашивал В. Невмытый : [на це питання, серед інших, відповідав А. Мисечко] // Веч. Одесса. – 2000. – 21 нояб. – С. [1]. – (Вопрос дня).

2001

«А правдиве ваше слово брехнею підбите» : 24 лютого минуло 136 років від дня народження Івана Липи : [полеміка з краєзнавцем М. В. Кобзарем з приводу будівництва лікарні у с. Дальник, під Одесою, та участі І. Липи у цьому процесі] // Чорномор. новини. – 2001. – 1 берез. – С. 3. – (Культура, історія, традиції).

Козацьке свято в училищі : [про козацький осередок ім. Пилипа Орлика в одеському професійно-технічному училищі № 54] // Веч. Одесса. – 2001. – 1 нояб. – С. [1]. – (192 сходинки ; № 30).

Лікар Липа : [про діяльність І. Л. Липи та його участь в організації будівництва лікарні у с. Дальник] // Одес. вісті. – 2001. – 28 лют. – С. 4. – (Пам'ять).

***

Слово про газету : [А. Мисечко, серед інших, привітав газету з виходом 20-тисячного номера, вказавши на проблеми єдиної в Одесі україномовної газети] // Чорномор. новини. – 2001. – 11 жовт. – С. [1].

2002

Пам'яті колеги, громадянина : [некролог одеському історичу О. Болдиреву (23.08.1963-29.12.2001)] // Чорномор. новини. – 2002. – 5 січ. – С. 3 : портр. – Підписали : М. Мацюк, А. Мисечко, О. Фесик, Л. Міщенко.

П'ятий Міжнародний конгрес українців у Чернівцях / [співавт. В. М. Хмарський] // Одес. ун-т. – 2002. – Верес. – С. 3 : іл.

Українські питання на археологічних з'їздах (XIX ст.) : [про проблеми археології, етнографії та історії, що розглядалися на всеросійських археологічних з'їздах, зокрема і в Одесі] // Веч. Одесса. – 2002. – 25 апр. – С. 3. – (192 сходи-нки ; № 34).

2003

Бути істориком – нелегка праця : до 70-річчя з дня народження А. Д. Бачинського // Чорномор. новини. – 2003. – 22 трав. – С. 3. – (Культура, історія, традиції).

Тарасу Максим'юку – 60 років // Одес. ун-т. – 2003. – Жовт. – С. [7] : портр. – (Вітаємо!).

Українське свято в Полтаві : [про науково-практичну конференцію, присвячену 100-річчю відкриття у Полтаві пам'ятника І. Котляревському] // Думська площа. – 2003. – 31 жовт. – С. 8 : портр.

2004

Книжка про місто Котовськ // Чорномор. новини. – 2004. – 27 листоп. – С. 7. – (Мистецтво. Мова. Пам'ять). – Про кн. : Столиця севера Одесщини : вчера и сегодня Котовска : очерки / А. Д. Ковальский. – Одесса ; Котовск, 2004. – 189 с., [12] л. цв. ил. : портр., ил.].

На тихий спомин : [на сороковини доцента кафедри історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова Н. І. Калюжко (22.08.1926-09.04.2004)] / співавт. В. М. Хмарський // Одес. ун-т. – 2004. – Черв. – С. 12 : портр.

Перші кроки самостійності : до становлення української державності в Одесі у 1917 – 1920 рр. : [зокрема про

С. Шелухина] // Думська площа. – 2004. – 24 верес. – С. 3.
– (Сторінки історії).

Піднімали національний дух : [про просвітян Ю. Фесенка, С. Шелухина, П. Зеленого, М. Слабченка, О. Грушевського та ін.] // Чорномор. новини. – 2004. – 16 верес. – С. 3. – (Культура. Мова. Постаті).

2006

Воїн, історик, краєзнавець, колекціонер : [про життєвий шлях одеського історика і краєзнавця В. Т. Галяса (1921-2006)] // Думська площа. – 2006. – 4 серп. – С. 2 : портр. – (Пам'яті колеги).

Вони відстоювали свободу : [про Українську повстанську армію та пісні повстанців, записані на Одещині] // Чорномор. новини. – 2006. – 14 жовт. – С. 4. – (Минуле і сьогодні).

2007

Видавець та поширювач української книги з Одеси : [про М. Комарова] // Думська площа. – 2007. – 23 листоп. – С. 4-5.

2008

Дослідник минулого Одещини : до 75-річчя з дня народження А. Д. Бачинського // Чорномор. новини. – 2008. – 17 трав. – С. 7 : портр.

2009

Добрі дії – добра слава : українські Січові Стрільці в Одесі та на Півдні України у 1918 році // Чорномор. новини. – 2009. – 7 лют. – С. 3.

Свято величі національної ідеї : до 90-річчя об'єднання українських земель : [про історію соборності України ; 22 січня 1919 р. був проголошений Акт злуки і до складу УНР увійшла Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР)] / співавт. Т. Вінцковський // Чорномор. новини. – 2009. – 22 січ. – С. [1]-3. – (Сьогодні – День соборності України).

2012

Дещо про давню історію // Чорномор. новини. – 2012. – 11 жовт. – С. 3. – Про кн. : Пращури українців і сучасність / О. Павленко. – Одеса : ІНВАЦ, 2012. – 144 с. : іл. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-1413.html>

2014

Дещо про Новоросію і не тільки : [про історію створення та існування адміністративно-територіальної одиниці під назвою Новоросія] // Чорномор. новини. – 2014. – 5 лип. – С. 7 : к. – (Історія. Культура. Акценти). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-4114.html>

Народний байкар : до історії вшанування пам'яті Степана Руданського : [про збереження пам'яті про С. Руданського та його могили у Ялті (Крим)] // Чорномор. новини. – 2014. – 23 жовт. – С. 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-4687.html>

«Обіцяю і клянусь Господом Богом...» : кілька думок та історичних аналогій з приводу військової присяги на вірність Україні : [про складання присяги у 1918 р.; публікується також текст присяги на вірність Україні й державі військових з євреїв] // Чорномор. новини. – 2014. – 26 квіт.

– С. 2. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-3828.html>

Провокатори з червоною фарбою : [замітка про спаплюження у ніч з 13 на 14 жовтня меморіальної дошки Івану та Юрію Липам на будинку по вул. Пастера, 52] // Чорномор. новини. – 2014. – 18 жовт. – С. [1]. – (Вандалізм). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-4668.html>

«Твоїм слідом, Тарасе, всі ми підемо» : вшанування пам'яті Тараса Шевченка одеситами у ХІХ – на початку ХХ ст. : [про історію відзначення Шевченківських днів в Одесі] // Чорномор. новини. – 2014. – 6-8 берез. – С. 7 : іл. – (До 200-річчя Великого Кобзаря). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-3597.html>

Щоб рідне слово розправило крила : Одеса у боротьбі за відміну заборон на українську мову // Чорномор. новини. – 2014. – 26 квіт. – С. 7 : іл. – (Історія. Мова. Ім'я) ; 8-10 трав. – С. 7. – (Література. Мова. Ім'я). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-3815.html>

2015

«Історики не змінюють дату дня народження міста» : [про першу письмову згадку про Одесу] // Одес. жизнь. – 2015. – 22 апр. - 3 мая. – С. 7 : портр. – (Свое мнение).

Соборність – запорука перемоги : роздуми та спогади історика щодо єдності українських земель : [автор згадує також про свою участь у ланцюгу єдності 21 січня 1990 р.] // Чорномор. новини. – 2015. – 7 лют. – С. 7 : іл. – (Історія.

Імена. Ракурс). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://chornomorka.com/archive/a-5219.html>

Тихий спогад про вчителя! : [про А. Д. Бачинського
(21.05.1933-08.04.1995)] // Одес. вісті. – 2015. – 11 квіт. –
С. 11 : портр.

Упорядкування, редагування, рецензування

«Просвіті» – 130 : Одеському товариству «Південна громада» Всеукраїнської «Просвіти» ім. Т. Г. Шевченка – 10 / упоряд. : А. Мисечко, Т. Гончарук, С. Лобан. – Одеса, 1998. – 5 с. : портр., іл. – Буклет.

Правителі України : довідник / авт.-упоряд. : О. А. Бачинська, А. І. Мисечко. – Одеса : Поліс, 2000. – 181 с.

Про кн. : Вінцовський Т. «Правителі України» // Веч. Одесса. – 2002. – 25 апр. – С. 2. – (192 сходинок ; № 34).

Черкашенко І. Хто правив Україною? : [про презентацію довідника, що відбулась у Будинку вчених 19 лютого 2002 р.] // Думська площа. – 2002. – 1 берез. – С. 2.

* * *

Академік Михайло Єлисейович Слабченко: наук. спадщина і життєвий шлях : зб. ст. / редкол. : А. Д. Бачинський, В. П. Ващенко, А. І. Мисечко (відп. секретар) [та ін.] ; Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України, Одес. т-во краєзнавців. – Одеса : Гермес, 1995. – 125 с. – (3 сер. : «Реабілітовані історією»).

Янчук О. Український військовий рух на Одещині в першій половині ХХ століття. Кн. 5 / О. Янчук ; ред. А. Мисечко ; Укр. Чорномор. ін-т ім. Юрія Липи. – Одеса, 1998. – 79 с.

Янчук О. Юрій Липа в листах і спогадах сучасників. Кн. 4 / О. Янчук ; ред. А. Мисечко ; Укр. Чорномор. ін-т ім. Юрія Липи. – Одеса, 1998. – 61 с. : портр.

Південна громада : наук.-публіцист. зб. : (до 130-річчя Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Тараса Шевченка) / редкол. : В. Г. Кушнір (відп. ред.), А. І. Мисечко (відп. секретар) [та ін.]. – Одеса : Друк, 1999. – 76 с. : портр., іл.

Козацтво на Півдні України, кінець XVIII – XIX століття / авт.-упоряд. : О. А. Бачинська, Л. М. Маленко [та ін.] ; редкол. : В. А. Смолій (гол. ред.), А. І. Мисечко [та ін.]. – Одеса : Друк, 2000. – 282 с. : іл.

Мовна екологія як чинник гармонійного розвитку суспільства : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 12-13 листоп. 2002 р.) / редкол. : М. О. Подрезова (відп. ред.), О. І. Бондар, Н. В. Бардіна, А. І. Мисечко [та ін.]. – Одеса : Астропринт, 2003. – 152 с.

Гончарук Т. Г. Нащадки українських козаків та «народження Одеси» / Т. Г. Гончарук ; відп. ред. А. І. Мисечко. – Одеса : Астропринт, 2006. – 144 с. – («Чорноморська минавшина» презентує ; чис. 2).

Аргатюк С. С. Авангард : т-во з обмеженою відповідальністю та селище : [іст.-краєзн. нарис про селище Авангард, Овідіопольського р-ну] / С. С. Аргатюк ; наук. ред. А. І. Мисечко. – Одеса : Астропринт, 2008. – 248 с. : іл., портр., план.

***

Лукомор'я: археологія, етнологія, історія Північно-Західного Причорномор'я / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Південноукр. центр етнічних та політ. дослідж. «ЛІАД» ; редкол. :

А. В. Шабашов (гол. ред.), А. І. Мисечко [та ін.]. – Одеса, 2007-2010. – Вип. 1-4.

Чорноморська минувшина : зап. відділу історії козацтва на Півдні України : [зб. наук. пр.] / НДІ козацтва Ін-ту історії України НАН України, Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т ; редкол. : О. А. Бачинська (відп. ред.), А. І. Мисечко [та ін.]. – Одеса, 2007-2014. – Вип. 2-9.

* * *

Ярещенко О. Т. Одеська «Просвіта»: історія, сучасність : іст.-попул. нарис : до 130-річчя Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка / О. Т. Ярещенко ; рецензент А. І. Мисечко. – Одеса : Маяк, 1998. – 112 с.

Янчук О. Останній гайдамака Одещини : [про життєвий шлях і боротьбу отамана С. Ф. Заболотного] / О. Янчук ; рецензент А. Мисечко. – Одеса : Б-ка ім. Івана та Юрія Лип, 2001. – 56 с.

Аргатюк С. С. Татарка – Прилиманське : нарис з історії села та навколишніх земель / С. С. Аргатюк ; рецензент А. І. Мисечко [та ін.]. – Одеса : Астропринт, 2006. – 248 с. : іл., портр., к., план.

Аргатюк С. С. Минувшина багряних степів : нариси з історії Овідіопольського р-ну / С. С. Аргатюк, І. В. Сапожников ; рецензенти : А. І. Мисечко, Г. Л. Малінова. – Одеса : Астропринт, 2007. – 568 с., [2] арк. кольор. іл., план : іл., портр., план.

Семейный альбом одесского издателя Е. И. Фесенко / [авт.-сост.] В. В. Дябло ; авт. проекта и ред.-сост. : Г. В. Закип-

ная, Л. В. Майборода ; рецензент А. И. Мысечко. – Одеса : КП ОГТ, 2007. – 316 с. : іл., портр.

Ярещенко О. Т. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні : на матеріалах Півдня України / О. Т. Ярещенко ; рецензент А. І. Мисечко. – Одеса : Астропринт, 2008. – 96 с. : іл. – (До 75-річчя Голодомору).

Павленко О. Басарабські селища. Молога : з найдавніших часів до початку 20-го століття : [історія с. Молога, Білгород-Дністровського р-ну] / О. Павленко ; рецензент А. Мисечко [та ін.]. – 2-ге випр. й допов. вид. в авт. пер. з рос. – Одеса : Друк, 2009. – VIII, 213 с. : іл., портр., к.

Аргатюк С. С. Крутянський ключ: нарис з історії Кодимського району / С. С. Аргатюк, В. Г. Кушнір ; рецензент А. І. Мисечко. – Одеса : КП ОМД, 2010. – 255 с., [6] арк. кольор. іл., портр. : іл., портр., к.

Павленко О. Пращури українців і сучасність / О. Павленко ; наук. рецензент А. Мисечко [та ін.]. – Одеса : ІНВАЦ, 2012. – 144 с. : іл., портр.

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ*

Мисечко Анатолій Іванович : [коротка біогр. довідка] // Краєзнавці України : (сучасні дослідники рідного краю) : довідник / Всеукр. спілка краєзнавців. – Київ ; Кам'янець-Подільський, 2003. – Т. 1. – С. 141-142.

Мисечко Анатолій Іванович : [біогр. довідка] // Наукова еліта Одещини : [біогр. енцикл.] / авт.-сост. А. Ю. Саясов. – Одеса, 2006. – Ч. 2 : Кандидаты наук и доценты. – С. 180 : портр.

Мисечко Анатолій Іванович : [коротка біогр. довідка] // Чорноморська хвиля Української революції : провідники національного руху в Одесі у 1917-1920 рр. – Одеса, 2011. – С. 4 обкл. : портр.

Мисечко Анатолій Іванович [Електронний ресурс] : [короткі відомості про науковця та його бібліографія ; портр.]. – (Учебные подразделения) // Официальный сайт ОНУ им. И. И. Мечникова. – Режим доступу: http://onu.edu.ua/ru/structure/faculty/history/ua_history/staff/m_ysechko

*Інформацію про короткі біографічні відомості наведено також у розділі «Публікації у матеріалах конференцій».

* * *

Історія Одеського університету (1865-2000) / голов. ред. В. А. Сминтина. – Одеса, 2000. – 226 с. : іл., портр.

Серед співробітників кафедри історії України згадується А. Мисечко. – С. 186.

Левченко Г. С. Захист кандидатських дисертацій в спеціалізованій вченій раді К. 41. 051. 08 при Одеському державному університеті ім. І. І. Мечникова у 1999-2000 рр. // Південна Україна XVIII – XIX століття : зап. наук.-дослід. лаб. історії Південної України ЗДУ. – Запоріжжя, 2000. – Вип. 5. – С. 294-297. – (Хроніка).

А. Мисечко у списку здобувачів, що 1999 р. захистили кандидатську дисертацію. – С. 295.

Первая Международная научно-практическая конференция «Архив. Документ. История. Современность» / Л. Г. Белоусова, Г. Л. Малинова [и др.] // Південна Україна XVIII – XIX століття : зап. наук.-дослід. лаб. історії Південної України ЗДУ. – Запоріжжя, 2000. – Вип. 5. – С. 289-293. – (Хроніка).

А. Мисечко у переліку доповідачів. – С. 291.

Шелест Д. С. Одесса: время испытаний и надежд (XX столетие) : ист.-краеведч. очерк / Д. С. Шелест. – Одесса, 2000. – 204 с., [18] л. ил., портр.

Згадка про А. Мисечка. – С. [193].

Грибовський В. В. Всеукраїнська науково-практична конференція «Історико-культурна спадщина Нікопольського району і проблеми історії запорозького козацтва» // Південна Україна XVIII – XIX століття : зап. наук.-дослід. лаб.

історії Південної України ЗДУ. – Запоріжжя, 2001. – Вип. 6. – С. 320-321. – (Хроніка).

А. Мисечко у списку доповідачів. – С. 321.

Гусейнов Г. Господні зерна : худож.-докум. життєпис. У 8 кн. Кн. 7 / Г. Гусейнов. – Кривий Ріг, 2003. – 800 с. : іл., портр.

Автор згадує про спільні з А. Мисечком і Т. Максим'юком пошуки одеських нащадків М. Є. Слабченка. – С. 601.

Олійників О. Сторінки історії Українського військово-морського флоту / О. Олійників. – Одеса, 2004. – 190 с., [4] арк. іл., портр.

Автор згадує А. Мисечка як ректора «Українського народного університету» при товаристві «Південна громада», але неточно вказує роки співпраці історика з університетом. – С. 183.

Ананченко Т. «України часточка – в мені...» : Одещина в культурологічному просторі світового українства. – Одеса, 2006. – 280 с., [6] арк. кольор. іл.

Автор згадує поїздку на могилу І. Липи в м. Винниках на Львівщині (травень 2000 р.). На фото : А. Мисечко. – С. [2] вкл.

Василькова І. Діяльність іллічівської «Просвіти» у відродженні української державності // «Просвіта»: минуле, сучасне й майбутнє : (до 100-річчя одеської «Просвіти») : матеріали наук.-практ. конф. 25-26 листоп. 2005 р. – Одеса, 2006. – С. 219-225.

Згадки про читання А. Мисечком лекцій для просвітян та учнів СШ № 6 м. Іллічівська та його участь у громадських заходах. – С. 221, 222, 223.

Аргатюк С. С. Минувшина багряних степів : нариси з історії Овідіопольського р-ну / С. С. Аргатюк, І. В. Сапожников ; рецензенти : А. І. Мисечко, Г. Л. Малінова. – Одеса, 2007. – 568 с., [2] арк. кольор. іл., план. : іл., портр., к.

Згадка про відновлення групою студентів ОДУ на чолі з А. Мисечком, козацького хреста на кургані, на околиці с. Санжійка (1994 р.). Фото хреста на обкладинці видання. – С. 266, 267 : іл.

Олійників О. Чорноморщина чи Новоросія? / О. Олійників. – Одеса, 2007. – 280 с., [16] арк. іл., портр. : іл.

Згадка про громадсько-просвітницьку діяльність А. Мисечка, спрямовану на популяризацію історичного минулого. – С. 221.

Бачинська О. Батьківська школа // Анатолій Діомидович Бачинський : до 75-річчя з дня народження (біогр. матеріали) / упоряд. : О. А. Бачинська, Г. С. Левченко, Л. В. Новікова, В. М. Хмарський. – Одеса, 2008. – С. 76-82. – (Сер. : Історики Українського Причорномор'я ; вип. 1).

Донька ученого згадує А. Мисечка серед учнів батька. – С. 76.

Агромаков П. Відроджуймо українство вимогами до влади : [роздуми, документи, коментарі, статті і підсумкові пропозиції] / П. Агромаков. – Одеса, 2009. – 200 с., [8] арк. кольор. іл. : іл., портр., фот. : [на знімках: А. Мисечко].

Згадується громадська діяльність А. Мисечка. – С. 65, 174.

Вельможко В. Вони навчались в Одесі на фізико-математичному факультеті / В. Вельможко. – Одеса, 2015. – 32 с. : портр.

Автор висловлює подяку за корисні поради при складанні збірника, зокрема А. Мисечку. – С. [2].

Хмарський В. Кафедра історії України // Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Історія та сучасність (1865-2015) / гол. ред. І. М. Коваль ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2015. – С. 776-779.

Згадки про А. Мисечка. – С. 777, 778, 779.

* * *

Березянська І. Молоді українознавці : [зокрема про виступ студента V курсу А. Мисечка на тему: “Українське відродження і одеська «Просвіта»” на XLVIII звітній студентській науковій конференції] // Одес. ун-т. – 1992. – 28 апр. – С. 2.

Смычок Л. Встреча с историей : [згадано виступ А. Мисечка, асистента кафедри історії та етнографії ОДУ, на січневому засіданні наукової секції «Одесика» у Будинку вечерних (тема: «В. І. Липський»)] // Веч. Одесса. – 1993. – 27 янв. – С. 3.

Глушак А. Возьмемся за руки, одесситы! : [інтерв'ю з А. Мисечком, який балотувався до Одес. міськради] // Веч. Одесса. – 1994. – 25 июня. – С. 2. – (26 июня – выборы : Одесский горсовет. Округ № 8).

Вербицький В. Данина пам'яті : до 90-х роковин «Українського товариства «Просвіта» в Одесі : [23 жовтня в Одес. наук. б-ці ім. М. Горького відбулися краєзнавчі читання, присвячені 90-річчю одеської «Просвіти»; серед виступаючих – А. Мисечко] // Чорномор. новини. – 1995. – 28 жовт. – С. 3. – (Культура, історія).

[Головченко І. І.] Мовні проблеми Іллічівська : [зокрема про виступ А. Мисечка з доповіддю на науково-практичній конференції «Національна мова та культура – основа державності», яка відбулася 25 лютого 1995 р.] // Черномор. маяк. – 1995. – Апр. – С. 2. – (Просвіта ; № 1).

Аксанюк М. Конференція «Просвіти» : [про підсумки роботи крайового т-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка (квітень 1993 – лютий 1996) доповідав А. Мисечко; конференція відбулася 25 лютого в Українському муздрамтеатрі ім. В. Василька] // Черномор. новини. – 1996. – 28 лют. – С. [1].

Головченко І. Наступність поколінь : [8 грудня 1995 р. на святкуванні 90-річчя одеської та 5-річчя іллічівської «Просвіти» А. Мисечко виступив з доповіддю про діяльність одеської «Просвіти» у 1905-1909 рр.] // Черномор. маяк. – 1996. – 31 янв. – С. 2. – (Просвіта ; № 1).

Некрасова Н. Знакомство с новинками украинской литературы : [про зустріч у дитячій бібліотеці (філіал № 8 ЦМДБ ім. А. Гайдара), на якій А. Мисечко розповів про нові книги з історії України] // Одес. вестн. – 1996. – 11 юн. – С. 6. – (Библиотечная мозаика).

Різників О. Чи подолаємо розбрат? : Одеська «Просвіта» під прицілом... : [про участь А. Мисечка у звітно-виборній конференції правління Всеукр. т-ва «Просвіта»] // Черномор. новини. – 1996. – 23 листоп. – С. [1].

Гончарук Г. Путь к единению : ко второй конференции Одесского областного отделения Конгресса украинской интеллигенции : [про діяльність обласного відділення Кон-

гресу української інтелігенції України (КУІну). Згадується член ради А. Мисечко] // Одес. изв. – 1998. – 23 дек. – С. [1].

Залозная А. Вандализм по-Мысечковски : предпринята очередная попытка очернить власти Ильичевска, столкнутъ их с национально-демократическими силами : [відповідь на публікації А. Мисечка у газетах «Юг» та «Чорномор. новини» з приводу ліквідації хреста – «пам'ятника жертвам голодомору та більшовицьких репресій» у м. Іллічівську] // Одес. изв. – 1998. – 5 сент. – С. 2. – (Горячая тема).

Омельченко І. До української державності із власною історією : [інтерв'ю з А. Мисечком про виховання молоді на історичних прикладах] // Юг. – 1998. – 8 апр. – С. 3. – (Образование).

Головченко І. Деятельность ильичевской «Просвіти» : [зокрема про лекторій, організований на базі СШ № 6 м. Іллічівська, де А. Мисечко виступав від обласного т-ва «Просвіта»] // Одес. изв. – 1999. – 23 июня. – С. 3.

Лозовський А. К. Історіографічні читання / А. К. Лозовський, Г. С. Бондар // Зап. іст. ф-ту. – 1999. – Вип. 9. – С. 319-322.

А. Мисечко у стиску доповідачів. – С. 320.

Чумаков С. Библиотечный дайджест : [зокрема про курс лекцій з історії укр. т-ва «Просвіта», який А. Мисечко прочитав в обласній дитячій бібліотеці] // Одес. изв. – 1999. – 3 февр. – С. 4.

Ананченко Т. Дорога до видатного сина України : [про поїздку одеської делегації у Прикарпаття та Галичину для

участі у відзначенні 100-річчя Ю. Липи] // Думська площа. – 2000. – 9 черв. – С. 4 : фот. : [на знімку: А. Мисечко]. – (Пам'ять).

Ананченко Т. Лелеки над могилою Юрія Липи : [про поїзду одеської делегації, в рамках відзначення 100-річчя Юрія Липи, в с. Бунів, на Яворівщину (Львівська область); згадуються виступи А. Мисечка на наукових конференціях в університеті нафти і газу (Івано-Франківськ) та університеті ім. І. Франка (Львів)] // Веч. Одесса. – 2000. – 25 мая. – С. [1]. – (192 сходинок ; № 16).

Головченко І. Десятирічний ювілей «Просвіти» : 11 листопада в залі засідань Іллічівської міської ради зібрались просвітяни міста, щоб в урочистій обстановці відзначити 10-річчя створення свого товариства : [А. Мисечко серед гостей-просвітян] // Черномор. маяк. – 2000. – 25 нояб. – С. 2.

Черевиченко В. Одесское наследие Ивана Липы : [під час урочистостей з нагоди 135-річчя від дня народження І. Липи, які пройшли в науковій бібліотеці ОДУ ім. І. І. Мечникова, А. Мисечко виступив з доповіддю] // Веч. Одесса. – 2000. – 26 февр. – С. [1]. – (Что нового?).

Кракалія Р. Австралія: далека й близька : [про відзначення Дня Австралії в ОДНБ ім. М Горького, де А. Мисечко виступив з доповіддю «Роль церкви та народних традицій в житті австралійських українців»] // Чорномор. новини. – 2001. – 3 лют. – С. 2.

Остроухова А. Дивний мир Австралії : [про відзначення Дня Австралії в ОДНБ ім. М. Горького; згадано виступ

А. Мисечка] // Одес. вестн. – 2001. – 30 янв. – С. 2. – (Національний празник).

Подолінський В. Нікополь – 2001 : [про делегацію молодих науковців на чолі з А. Мисечком, які взяли участь у Всеукр. наук.-практ. конф. «Історико-культурна спадщина Нікопольського району і проблеми історії запорозького козацтва»] // Одес. ун-т. – 2001. – Листоп. – С. 3 : фот. : [на знімку: А. Мисечко серед учасників конференції]. – (Події, факти).

Голяева И. Запечатленная история : [про відкриття в Обласній науковій бібліотеці ім. М. С. Грушевського виставки, присвяченої 70-річчю Одеської області. Серед виступаючих – А. Мисечко] // Одес. изв. – 2002. – 27 февр. – С. 2.

Калита О. «Мова – це доля нашого народу» : [про засідання «круглого столу», на якому А. Мисечко розповів про розвиток української мови на Одещині на початку ХХ століття] // Черномор. маяк. – 2002. – 18 дек. – С. 3. – (Суспільне життя).

Суховецький М. Є багато нагальної роботи : [зокрема про виступ А. Мисечка на відкритті виставки “Історія та сучасність Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка” в Одеському історико-краєзнавчому музеї] // Думська площа. – 2003. – 12 верес. – С. 5 : фот. : [на знімку: А. Мисечко серед відвідувачів виставки]. – (Просвіта).

23 февраля – парадоксальный праздник для Украины [Електронний ресурс] : [про історію свята агентству «Репортер» розповів А. Мисечко. 23.02.2004]. – Режим доступу: <http://www.reporter.com.ua/news/2720/>

Конак С. Змагаючись з самою історією : [про кн. Олега Олійникова «Сторінки історії Українського військово-морського флоту»; автор згадує про передмову А. Мисечка] // Думська площа. – 2004. – 24 верес. – С. 2-3. – (Нові видання).

Жакова Т. О соборной, неделимой : [про науково-практичну конференцію «Українська державність – запорука єдності нації»; серед виступаючих – А. Мисечко] // Веч. Одеса. – 2005. – 22 янв. – С. [1]. – (Сьогодні – День соборности України). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vo.od.ua/rubrics/raznoe/948.php>

Ігорева О. Щедрий ужинок : [О. Олійників дарує друзям кн. «Українці у Кримській війні» (Одеса : Маяк, 2004)] // Думська площа. – 2005. – 21 січ. – С. 2 : фот. : [на знімку: автор дарує книгу А. Мисечку]. – (Мистецький простір).

Людвік О. Скарбів народних невичерпне джерело : [про 5-річчя фольклорно-етнографічної театральної студії «Джерело»; серед привітань – вітання від А. Мисечка] // Думська площа. – 2005. – 16 груд. – С. 5 : іл. – (Ювілей).

Суховецький М. Одеська «Просвіта»: минуле, сучасне і майбутнє : [зокрема про виступ А. Мисечка на Всеукраїнській науково-практичній конференції “Одеська «Просвіта» як прояв розбудови громадянського суспільства на початку ХХ століття”] // Думська площа. – 2005. – 2 груд. – С. [1] : іл. – (Конференція).

Ананченко Т. Треті Липівські читання : [А. Мисечко виступив з доповіддю про взаємини І. Липи й М. Литвиновича в першій чверті ХХ ст.] // Думська площа. – 2006. –

12 трав. – С. [1] : фот. : [на знімку: А. Мисечко серед учасників Липівських читань]. – (Науково-просвітянська акція) ; Золото слів. – 23 трав. – С. 17 : фот.

Кракалія Р. День «Просвіти» в аграрному університеті : [зокрема про виступ А. Мисечка] // Чорномор. новини. – 2007. – 1 листоп. – С. 3.

Кудlach В. Мистецький феномен Амвросія Ждахи : [про виступ А. Мисечка «А. Ждаха як видатний просвітянин поч. ХХ ст.» на науково-практичній конференції «Український митець Амвросій Ждаха у культурно-мистецькому та громадському житті кінця ХІХ – першої чверті ХХ століття»] // Думська площа. – 2009. – 20 листоп. – С. 4 : портр., іл., фот. : [на знімку: А. Мисечко серед учасників конференції]. – (Постаті).

Федоренко В. Коло інтересів – українська проблематика : [А. Мисечко розповідає про свою наукову роботу] // Думська площа. – 2009. – 17 квіт. – С. 2 : фот. : [на знімку: А. Мисечко у студентській аудиторії]. – (Людина і суспільство).

Милосердна О. Пізнаймо «Українську Одесу» : [про екскурсію для журналістів, яку провів А. Мисечко] // Чорномор. новини. – 2010. – 5 черв. – С. 2. – (Шануймо своє).

Андрієвський В. [Кудlach В.]. Соборність: історія та сьогодення : [17 січня в ОННБ ім. М. Горького відбулася зустріч з А. Мисечком, яка була присвячена Дню соборності України] // Чорномор. новини. – 2011. – 5 лют. – С. 3 : іл. – (Дискусія. Акценти. Телебачення). – [Електронний ресурс]. –
Режим доступу:

http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=649

21 травня. Підведення підсумків виставки-форуму [Електронний ресурс] : [спеціальним дипломом конкурсу «Краща книга виставки-форуму 2011» XII Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» нагороджений колектив авторів ОНУ ім. І. І. Мечникова за кн. «Чорноморська хвиля»; А. Мисечко – один з авт.]. – Режим доступу: http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=348

Кудlach В. Тут міф і достовірність ходять поруч : [згадується А. Мисечко, який заперечує факт другого приїзду Івана Франка до Одеси] // Чорномор. новини. – 2011. – 15 груд. – С. 3. – (Резонанс). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-109.html>

Вечір пам'яті [Електронний ресурс] : [3 лютого 2012 р. в бібліотеці-філії для дітей № 8 ЦБС м. Одеси відбувся вечір пам'яті Героїв Крут, на якому виступив А. Мисечко] ; фотографія // Централізована міська бібліотечна система для дітей м. Одеси. – Режим доступу: http://odessacmbbaby.blogspot.com/2012_02_01_archive.html

Кашкаєв М. Перлина Одеси – її архів – може бути втрачений [Електронний ресурс] : [серед науковців, що працюють у Держархіві Одеської області, згадується А. Мисечко]. – Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/columns/2012/04/26/79882/>

Кракалія Р. Не поразка, а перемога! : [про виступ А. Мисечка у бібліотеці-філії для дітей № 8 ЦБС м. Одеси] // Чорномор. новини. – 2012. – 9 лют. – С. 3 : іл. – (Історія. Духовність. Мистецтво). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-360.html>

Сухотеріна Л. Новий історичний жанр? / Л. Сухотеріна, О. Шановська : [серед істориків-патріотів згадується А. Мисечко] // Чорномор. новини. – 2012. – 8 груд. – С. 3 : іл. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-1692.html>

Пляченко А. Життя – це роман, що був насправді : 23 серпня одес. істориківі, автору дослідження «Одесі – 600» Олександрові Болдиреву сповнилося б 50 : [згадується А. Мисечко, який дав оцінку діяльності О. Болдирева] // Чорномор. новини. – 2013. – 22-24 серп. – С. 7 : іл., портр. – (Історія. Дослідження. Імена). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-2757.html>

Сидорук В. Найважливіша справа : [про історію та діяльність одеської та іллічівської «Просвіти»; серед просвітян згадується А. Мисечко] // Слово Просвіти. – 2013. – 7-13 лют. – С. 4-5 : фот. – («Просвіті» – 145). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2013/02/07/%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D0%B2%D0%B0%D0%B6%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D1%96%D1%88%D0%B0-%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0/>

Волович О. Реанімація «Новоросії» як прояв імперського синдрому Кремля : [автор згадує А. Мисечка, погоджується з його думками та цитує фрагмент його статті з «Чорномор. новин» за 5 липня 2014 р.] // Чорномор. новини. – 2014. – 2 серп. – С. [1]-2 : к. – (Ракурс). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-4274.html> ; Веч. Одесса. – 7 окт. – С. 3. – (История современности). – Під назвою : Реанимация Новороссии: мифы и реалии. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://vo.od.ua/rubrics/politika/30992.php?a=comd> ; Хлібороб. – 30 лип. – С. 3. – (Політикум). – Під назвою : Новоросія: міфи та реалії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fondfursina.org/hliborob-2/>

Кудлач В. На честь літературного слідопита : [А. Мисечко згаданий серед тих, хто виступав на заході з нагоди 80-річчя українського письменника, літературознавця, бібліографа, заслуженого діяча мистецтв України Г. Зленка] // Чорномор. новини. – 2014. – 15 листоп. – С. 3 : іл. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-4815.html>

Кудлач В. Публічна бібліотека та її очільники : Михайло Попруженко (1896-1919) : [А. Мисечко згадується серед дослідників життя та діяльності директора Одеської міської публічної бібліотеки, професора Новоросійського університету М. Г. Попруженка] // Чорномор. новини. – 2014. – 26 квіт. – С. 6 : іл., портр. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-3817.html>

Аксанюк М. Кто укорачивает жизнь Одессе? [Електронний ресурс] : [інтерв'ю з доктором історичних наук Т. Гончаруком; згадується А. Мисечко] : портр. – Режим доступу: <http://www.mk.mk.ua/rubric/social/2015/04/16/21064/>

В Одесской области зарегистрирована общественная организация «Одессе 600» [Електронний ресурс] : [про це повідомили члени громадської організації Г. Чижов та А. Мисечко під час проведення брифінгу 13 лютого 2015 р., який відбувся у Кризовому медіа-центрі] : фот. : [на знімку: А. Мисечко і Г. Чижов]. – Режим доступу: <http://poragovorit.com/news/item/16474-v-odesskoy-oblasti->

zaregistrovana-obschestvennaya-organizatsiya-odesse-600.html

Дерев'яно І. Бій ювілеїв: 600 проти 220 : [про підтримку громадськістю ідеї відзначення 600-річчя Одеси, зокрема згадується програма святкування ювілею] // Чорномор. новини. – 2015. – 18 квіт. – С. 5 : фот. : [на знімку: А. Мисечко].

Єфімова А. У книгозбірню за історією : [про співпрацю студентів ОНУ ім. І. І. Мечникова на чолі з А. Мисечком з Канадсько-українським бібліотечним центром ОННБ ім. М. Горького] // Думська площа. – 2015. – 19 черв. – С. 3 : фот. : [на знімку: А. Мисечко]. – (Нашого цвіту – по всьому світу).

Колесникова В. Неминуща ідея : [з нагоди Дня соборності в ОННБ ім. М. Горького відбулася зустріч з науковцями; серед гостей – А. Мисечко] // Чорномор. новини. – 2015. – 29 січ. – С. 2. – (Єдина країна). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-5174.html>

Кудлач В. Він був «українським серцем Одеси» : [зокрема про виступ А. Мисечка на презентації «Каталогу бібліотеки М. Ф. Комарова» (вид. ОННБ ім. М. Горького), яка відбулася у «Книгарні-кав'ярні» Українського дому] // Чорномор. новини. – 2015. – 24 січ. – С. 3 : фот. : [на знімку: А. Мисечко під час презентації]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-5152.html>

Кудлач В. Навіщо відмовлятися від спадщини? : [про наукове обґрунтування відзначення 600-річчя Одеси; згадується А. Мисечко] // Чорномор. новини. – 2015. – 12 лют. –

С. [1] : іл. – (Одесі – 600!). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-5260.html>

Куддлач В. На шляху утвердження історичної справедливості : [про брифінг громадської організації «Одесі – 600», який відбувся в Кризовому медіа-центрі] // Чорномор. новини. – 2015. – 21 лют. – С. 4 : фот. : [на знімку: А. Мисечко і Г. Чижов, члени громадської організації «Одесі – 600»]. – (Одесі – 600). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-5293.html>

Куддлач В. «Одесі – 600» : триває судовий розгляд справи щодо дати заснування міста : [серед запрошених на судові засідання – А. Мисечко] // День. – 2015. – 11 лют. – С. 2. – (Ініціатива). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/den-ukrayiny/odesi-600>

Куддлач В. Повернення Івана Липи : [про відкриття 20 серпня у селі Великий Дальник, Біляївського району, меморіальної дошки лікарю-філантропу, письменнику, громадському діячеві І. Липі на фасаді заснованої ним лікарні; А. Мисечко виступив на заході] // Чорномор. новини. – 2015. – 29 серп. – С. 4 : фот. : [на знімку: А. Мисечко серед присутніх на заході]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-6182.html>

Куддлач В. 600-летие Одессы: нужна научная дискуссия? : [під час брифінгу громадської організації «Одесі – 600» А. Мисечко повідомив, що 11 лютого ВР України прийняла постанову про відзначення 600-річчя Одеси на державному рівні] // Веч. Одесса. – 2015. – 17 фебр. – С. 3 : фот. : [на знімку: А. Мисечко і Г. Чижов – члени громадської організації «Одесі – 600»]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vo.od.ua/rubrics/kultura/32461.php>

Кучеренко С. Вінок синівський : (з нагоди 150-річчя Івана та 115-річчя Юрія Лип : [А. Мисечко згаданий серед дослідників біографії та творчості І. Липи] // Чорномор. новини. – 2015. – 19 берез. – С. 3 : іл., портр. – (Духовність. Спадщина. Імена). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-5423.html>

Михайлов А. Празднование 600-летия Одессы: медали, монеты, памятная стела [Електронний ресурс] : [А. Мисечко від імені оргкомітету громадської організації «Одесі – 600» запропонував встановити пам'ятну стелу в районі порту]. – Режим доступу: <http://slovo.odessa.ua/news/1563-prazdnovanie-600-letiya-odessy-medali-monety-pamyatnaya-stella.html>

Одессе 600 лет?! [Електронний ресурс] : [про брифінг на тему: «Почему Одессе 600 лет»; згаданий А. Мисечко] : іл. – Режим доступу: <http://1stolica.com.ua/?p=88778>

Панчева И. Верховна Рада затвердила святкування 600-річчя Одеси [Електронний ресурс] : [про брифінг на тему: «Як Одеса в 2015 році відсвяткує своє 600-річчя», який пройшов 13 лютого 2015 р.] : фот. : [на знімку: А. Мисечко і Г. Чижов – члени громадської організації «Одесі – 600»]. – Режим доступу: <http://www.odcrisis.org/verhovna-rada-zatverdila-svyatkuvannya-600-richchya-odesi/>

Панчева И. Чому Одесі 600 років і як вона відсвяткує свій ювілей [Електронний ресурс] : [про звернення (9 квітня 2015 р.) представників громадської організації «Одесі – 600» до облдержадміністрації] : фот. : [на знімку: А. Мисечко]. – Режим доступу: <http://www.odcrisis.org/chomu-odesi-600-rokiv-i-yak-vona-vidsvyatkuye-svij-yuvilej/>

Плисюк І. Так скільки же лет Одессе?! : [згаданий А. Мисечко] // Слово. – 2015. – 29 янв. – С. 13 : іл. – (Наше время). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovo.odessa.ua/news/1208-tak-skolko-zhe-let-odesse.html>

Різників О. Зерно проростало 25 років : [про письменника і краєзнавця О. Олійникова, який був першим, хто висловив думку про майже 600-річне існування Одеси, та про громадську організацію «Одесі – 600», членом якої є А. Мисечко] // Чорномор. новини. – 2015. – 30 трав. – С. 4 : іл. – (Одесі – 600). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-5803.html>

Рыбак Ю. Одесский горсовет не поддерживает идею празднования 600-летия города [Електронний ресурс] : [про прес-конференцію, на якій виступив А. Мисечко] : фот. : [на знімку: А. Мисечко]. – Режим доступу: <http://nikcenter.org/newsItem/14989>

Сокіл О. Украдені століття : [про брифінг громадської організації «Одесі – 600» «Чому Одесі 600 років»; А. Мисечко – член організації] // Чорномор. новини. – 2015. – 31 січ. – С. [1] : іл. – (Одесі – 600). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-5204.html>

Так что же, Одессе – 600? : [серед істориків згаданий А. Мисечко] // Порто-франко. – 2015. – 13 февр. – С. [16]. – Подпись: К. Р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://porto-fr.odessa.ua/index.php?art_num=art039&year=2015&nnumb=05

Матеріали до ювілею

Вітаємо ювіляра [Електронний ресурс] : [привітання колективу ОННБ ім. М. Горького]. – Режим доступу: http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=1109

Колектив дитячої бібліотеки № 8 ім. Івана та Юрія Лип ;
Редакція «Чорномор. новин» : [привітання з 50-річчям]
// Чорномор. новини. – 2015. – 7 лют. – С. 7. – (Історія.
Імена. Ракурс). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://chornomorka.com/archive/a-5219.html>

Кракалія Р. Історик Божою милістю : [про творчий вечір
А. Мисечка у Золотій залі Літературного музею] // Слово
Просвіти. – 2015. – 5-11 берез. – С. 5. – (З роси й води!).

Посилання на доробок А. І. Мисечка

Болдирев О. Одеська Громада : іст. нарис про укр. нац. відродження в Одесі у 70-ті рр. XIX – поч. XX ст. / О. Болдирев. – Одеса, 1994. – 144 с.

На с. 109, 110, 112, 142 цитування та посилання на ст. : Одеська «Просвіта» // Тезиси второй областной историко-краеведческой научно-практической конференции. – Одеса, 1991.

Самойлов Ф. О. Одеса на зламі століть (кінець XIX – початок XX ст.) : іст.-краєзн. нарис / Ф. О. Самойлов, М. О. Скрипник, О. Т. Ярещенко. – Одеса, 1998. – 232 с., [6] арк. іл., портр.

На с. 94-95, 104, 224-225 цитування та посилання на статті : Одеська «Просвіта» // Чорномор. новини. – 1993. – 2 берез. ; Товариство «Українська хата» в Одесі // Чорномор. новини. – 1998. – 3 лют.

Ярещенко О. Т. Одеська «Просвіта»: історія, сучасність : іст.-попул. нарис : до 130-річчя Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Т. Шевченка / О. Т. Ярещенко. – Одеса, 1998. – 112 с.

На с. 4, 9, 41, 106-107 цитування та посилання на статті : Одеська «Просвіта» // Чорномор. новини. – 1993. – 2 берез. ; Доля Віталія Боровика // Чорномор. новини. – 1998. – 1 верес.

Янчук О. Пороги вічності Юрія Липи / О. Янчук ; Укр. Чорномор. ін-т ім. Юрія Липи ; матеріали громадського лекторію. – Одеса, 1999. – 24 с. : портр.

На с. 5, 24 посилання на ст. : Одесит, борець і патріот // Одеса і українці : міська наук. конф. 30 трав. 1997. – Одеса, 1997.

Малинова Г. Л. А. А. Рябинин-Скляревский: материалы к биографии : [монографія] / Г. Л. Малинова, И. В. Сапожников. – Одесса ; Киев, 2000. – 224 с. : ил., портр., к. – (Тр. Гос. архива Одес. обл. ; т. I).

На с. 39, 187 посилання на ст. : Місце одеської «Просвіти» в українському русі на початку ХХ ст. // Четвертий Міжнародний конгрес українців «Південь України. Одеса». Одеса, 26-29 серп. 1999 р. : доп. та повідомл. – Одеса, 1999.

Янчук О. Біографія Юрія Липи : одеський період життя і діяльності (1900-1918) // Юрій Липа : зб. ст. і матеріалів, приурочених 100-літньому ювілею з дня народження Юрія Липи / І. Скрипник. – Івано-Франківськ, 2000. – С. 151-172.

На с. 153 посилання на ст. : Одесит, борець і патріот // Одеса і українці : міська наук. конф. 30 трав. 1997. – Одеса, 1997.

Історія Одеси / редкол. : В. Н. Станко (голова) [та ін.]. – Одеса, 2002. – 560 с. : ил., портр., план.

На с. 233, 234, 545 цитування та посилання на статті : Одеська «Просвіта» // Чорномор. новини. – 1993. – 2 берез. ; Товариство «Українська хата» в Одесі // Чорномор. новини. – 1998. – 3 лют.

Малинова Г. Л. Из-под завесы тайны... / Г. Л. Малинова ; ГАОО. – Одесса, 2002. – 380 с. : ил., портр. – (Тр. Гос. архива Одес. обл. ; т. V).

На с. 76 посилання на рукопис : До історії діяльності німецького педагогічного інституту в Одесі.

Хмарський В. М. Археографічна діяльність Одеського товариства історії і старожитностей : [монографія] / В. М. Хмарський. – Одеса, 2002. – 400 с.

На с. 327, 342, 383 посилання на ст. : Попруженко Михайло Георгійович : історик / співавт. О. Б. Дьомін // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2000. – Т. 3 : К-П.

Турченко Ф. Південна Україна: модернізація, світова війна, революція (кінець ХІХ ст. – 1921 р.) : іст. нариси / Ф. Турченко, Г. Турченко. – Київ, 2003. – 304 с.

На с. 51-52, 53-54, 57-58, 60, 74-75 цитування та посилання на висновки дис. : Український культурно-освітній рух на Півдні України (1900-1914 рр.). – Одеса, 1999.

Турченко Г. Південна Україна : на зламі епох (1914-1922 рр.) / Г. Турченко. – Запоріжжя, 2005. – 324 с.

На с. 27, 59 посилання на висновки дис. : Український культурно-освітній рух на Півдні України (1900-1914 рр.). – Одеса, 1999.

Аргатюк С. С. Татарка – Прилиманське : нарис з історії села та навколишніх земель / С. С. Аргатюк. – Одеса, 2006. – 248 с. : іл., портр., к.

На с. 46, 198 посилання на ст. : Лікар Луца // Одес. вісті. – 2001. – 28 лют.

Дружкова І. Міністри-просвітяни 1917-1921 рр. // «Просвіта»: минуле, сучасне й майбутнє : (до 100-річчя одеської «Просвіти») : матеріали наук.-практ. конф. 25-26 листоп. 2005 р. – Одеса, 2006. – С. 57-69.

На с. 62, 63, 68 посилання на ст. : Іван Луца – лікар, патріот, письменник // Юг. – 1996. – 27 сент.

Музичко О. Діяльність представників українського національного руху в неукраїнських громадських та наукових

товариствах Одеси в другій половині XIX – на початку XX ст. // «Просвіта»: минуле, сучасне й майбутнє : (до 100-річчя одеської «Просвіти») : матеріали наук.-практ. конф. 25-26 листоп. 2005 р. – Одеса, 2006. – С. 81-89.

На с. 81, 82, 84, 89 цитування та посилання на ряд праць.

Самойлов Ф. На 100-річчя одеської «Просвіти»: уроки, проблеми, перспективи / Ф. Самойлов, О. Яршенко // «Просвіта»: минуле, сучасне й майбутнє : (до 100-річчя одеської «Просвіти») : матеріали наук.-практ. конф. 25-26 листоп. 2005 р. – Одеса, 2006. – С. 102-108.

На с. 103, 108 посилання на ст. : Товариство «Українська хата» в Одесі // Чорномор. новини. – 1998. – 3 лют.

Нагірняк О. Нариси з історії українознавства у Наддніпрянській Україні (остання чверть XIX ст. – 1917 р.) / О. Нагірняк. – Київ, 2007. – 652 с.

На с. 263, 628 посилання на ст. : Викладачі й студенти Новоросійського університету в діяльності українського товариства «Просвіта» в Одесі (1905-1909) // Зап. іст. ф-ту. – 1996. – Вип. 2 : Історія України.

Петровський Е. П. Одеська «Просвіта» в 1918-1920 роках : (за матеріалами архіву УСБУ в Одеській області) // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 26 жовт. 2007 р.). – Одеса, 2007. – С. 292-300.

На с. 293, 300 посилання на праці.

Турченко Г. Південноукраїнський регіон у контексті формування модерної української нації (XIX – перша чверть

XX ст.) : [навч. посіб.] / Г. Турченко. – Запоріжжя, 2008. – 342 с.

На с. 45, 57-58 посилання на праці.

Гончарук Т. Г. Петро Титович Климович: один з когорти одеситів-міністрів українських урядів 1917-1921 рр. // Четверті Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : матеріали Всеукр. наук. конф. 18-19 квіт. 2008 р. – Київ, 2009. – С. 148-162.

На с. 155, 161 цитування та посилання на моногр. : Український рух в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. – Одеса, 2006.

Кучеренко С. Син гідний батька // Український вимір : міжнар. зб. інформ., освіт., наук., метод. ст. і матеріалів з України та діаспори. – Чернігів, 2010. – Чис. 9. – С. 70-72.

На с. 71, 72 цитування та посилання на праці, присвячені Юрію та Іванові Липам.

Левченко В. Забуте ім'я : (за матеріалами фондів ДАОО та архівно-слідчих справ № 1056-п, 25243-п архіву УСБУ в Одеській області) : [про українознавця, професора історії Одеського державного університету М. І. Гордієвського] / В. Левченко, Е. Петровський // Реабілітовані історією. Одеська область. / упоряд. : Л. В. Ковальчук, Е. П. Петровський. – Одеса, 2010. – Кн. 1. – С. 631-639 : портр. – (Сер. : «Реабілітовані історією»).

На с. 632, 638 посилання на ст. : Товариство «Українська хата» в Одесі // Зап. іст. ф-ту. – 1998. – Вип. 7.

Кучеренко С. В. Іван та Юрій Липи у культурному та політичному житті України (наприкінці ХІХ – у першій половині ХХ ст.) // Українська біографістика = Biographistica ukrainica : зб. наук. пр. Ін-ту біограф. дослідж. / Нац. б-ка

України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2011. – Вип. 8. – С. 248-263. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&image_file_name=PDF%2Fubi_2011_8.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1

На с. 250, 255, 256, 261 цитування та посилання на ст. : До витоків становлення Юрія Липи // Творчість Юрія Липи в культурно-історичному контексті ХХ століття : матеріали Всеукр. наук. конф. Одеса 27-28 квіт. 2000 р. – Одеса, 2000.

Музичко О. Одеський період життя Олександра Грушевського (осінь 1906 – осінь 1908 рр.): формування основ одеської історичної україністики // Юго-Запад. Одессика : іст.-краєведч. науч. альм. = Південний Захід. Одессика : іст.-краєзн. науч. альм. – Одесса, 2011. – Вып. 12. – С. 263-286.

На с. 264, 285 автор посилається на моногр. : Український рух в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. – Одеса, 2006.

Стрижевський А. І. Світлої пам'яті Івана Митрофановича Луценка : [републікація спогадів 1922 р.] / А. І. Стрижевський ; упоряд., авт. передм., вступ. ст. та коментарів О. Музичко. – Одеса, 2011. – 102 с. : портр.

На с. 5, 10, 15, 16, 33, 34, 36, 56, 61 численні посилання на праці.

Швидько Г. Михайло Комаров і Катеринославщина : монографія / Г. Швидько. – Дніпропетровськ, 2011. – 228 с. : іл., портр.

На с. 14, 88-89, 93-94, 129, 212-213 цитування та численні посилання на праці.

Левченко В. Біоісторіографічні дослідження в українській історіографії на зламі XX – XXI століть: регіональний аспект / В. Левченко, Г. Левченко // Історіографічні дослідження в Україні / редкол. : В. А. Смолій (голова), О. А. Удод (відп. ред.) [та ін.]. – Київ, 2012. – Вип. 22 : «Інститут історії України на зламі епох, у світлі традицій та перетворень. 75 років інституціонального буття» : доп. та матеріали. Міжнар. наук. конф., 20-21 жовт. 2011 р. – С. 443-462. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/40027/22-Levchenko.pdf?sequence=1>

На с. 447, 457, 460 посилання на статті : Павло Григорович Клепатський як історик та громадсько-політичний діяч // Лукомор'я. – Одеса, 2009. – Вип. 3 ; Володимир Антонович та Одеса : (до 170-ліття від дня народження) // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2003. – Вип. 14 ; Анатолій Діомидович Бачинський (1933-1995): краєзнавець, археограф, учитель і просто одесит / співавт. М. Михайлуца // Краєзнавство. – 2011. – № 1.

Стамбол І. Вивчення постаті Івана Липи в українській історіографії // Шості Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : матеріали Всеукр. наук. конф., 1-5 трав. 2012 р. – Київ, 2012. – С. 148-156.

На с. 150, 151, 152, 153, 155 посилання на праці, присвячені Івану Липі.

Вінцковський Т. Іван Митрофанович Луценко (1863-1919): український націєтворець / Т. Вінцковський, О. Музичко. – Київ, 2013. – 352 с. : іл.

На с. 10, 16, 46, 75, 82, 83, 85, 125, 344 цитування та численні посилання на праці.

Домбровський Я. О. До питання про правові погляди Сергія Павловича Шелухіна // Проблеми сучасного управління: економічні, екологічні, політико-правові, історичні, культурні, ментальні аспекти : матеріали X Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 25-річчю МАУП, 26 листоп. 2014 р. – Одеса, 2014. – С. 129-133.

На с. 130, 132 посилання на ст. : З історії родини Шелухиних // Зап. ист. ф-та. – 1997. – Вып. 5.

Одесский историк А. Мысечко пишет // Одесса – мой город родной : учеб. пособие для учащихся 8-х кл. / авт.-сост. : О. Б. Брындак, О. М. Левчишена, А. С. Поспелов. – Одесса, 2014. – 376 с. : ил., портр.

На с. 94-95 процитовано текст із кн. : Українські мілітарні формування в Одесі в добу Центральної Ради (березень 1917 – квітень 1918 рр.). – Одеса, 2010.

Стамбол І. І. Наслідування заповітів Т. Шевченка на прикладі життєвого шляху І. Липи (1865-1923 рр.) // Українська біографістика = Biographistica ukrainica : зб. наук. пр. Ін-ту біогр. дослідж. / НАН України ; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2014. – Вип. 11. – С. 72-85.

На с. 73, 83 посилання на ст. : Іван Липа: двічі міністр // Чорноморська хвиля Української революції : провідники національного руху в Одесі у 1917-1920 рр. – Одеса, 2011.

Македон В. В. Новоросійський університет в історії національно-культурних об'єднань Одеси наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. // Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри : матеріали V Міжнар. наук. конф. (м. Одеса, 24-25 квіт. 2015 р.) / відп. ред. М. І. Михайлуца. – Одеса, 2015. – С. 179-183.

На с. 179, 183 посилання на ст. : Викладачі й студенти Новоросійського університету в діяльності українського товариства «Просвіта» в Одесі (1905-1909) // Зап. іст. ф-ту. – 1996. – Вип. 2 : Історія України.

Музичко О. Історичні та історіософські погляди Юрія Липи у сприйнятті українських істориків // Сьомі Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : [матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. : Одеса, 15 листоп. 2014 р.]. – Київ, 2015. – С. 105-115.

На с. 105, 113 посилання на ст. : Юрій Липа про німецьку доктрину Української держави // Південь України і складання української державності: історія і сучасність : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. 26-27 трав. 1994 р. м. Одеса. – Одеса, 1994. – Ч. 2.

Музичко О. Південна вісь Соборності: націєтворчі процеси в Українському Причорномор'ї (кінець XIX – перша половина XX ст.) / О. Музичко. – Одеса, 2015. – 352 с., [4] арк. іл., портр.

На с. 7, 68, 246, 276 численні посилання на праці.

Стамбол І. І. Л. Липа на службі українських органів влади в Одесі (1917-1918 рр.) // Дрогобицький краєзнавчий збірник. – Дрогобич, 2015. – Спец. вип. II. – С. 52-59.

На с. 52, 53, 57 посилання на статті : Іван Липа: двічі міністр ; Володимир Чехівський в лецатах політики та ідеології / співавт. Т. Вінцовський // Чорноморська хвиля Української революції : провідники національного руху в Одесі у 1917-1920 рр. – Одеса, 2011.

Стамбол І. Лікарська діяльність Івана Липи в Одесі // Сьомі Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : [матері-

али Всеукр. наук.-практ. конф. : Одеса, 15 листоп. 2014 р.]. – Київ, 2015. – С. 63-78.

На с. 66, 76 посилання на ст. : Іван Липа – засновник лікарні у с. Дальник // Четверті Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : матеріали Всеукр. наук. конф. 18-19 квіт. 2008 р. – Київ, 2009.

Стамбол І. Становлення світоглядних позицій Івана Липи // Сьомі Липівські читання : пам'яті Івана та Юрія Лип : [матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Одеса, 15 листоп. 2014 р.]. – Київ, 2015. – С. 13-23.

На с. 20, 23 посилання на ст. : Іван Липа: двічі міністр // Чорноморська хвиля Української революції : провідники національного руху в Одесі у 1917-1920 рр. – Одеса, 2011.

***

Янчук О. Пороги вічності Юрія Липи : (нарис життя і творчості) // Визвол. шлях. – 2000. – Кн. 9 (верес.). – С. 50-69 : портр.

На с. 66 посилання на ст. : Одесит, борець і патріот // Одеса і українці : міська наук. конф. 30 трав. 1997. – Одеса, 1997.

Янчук О. Свободі віддане життя // Визвол. шлях. – 2000. – Кн. 12 (груд.). – С. 78-82. – (Культура).

На с. 79, 80, 81 цитування та посилання на ст. : До 130-літнього ювілею «Просвіти». Десять років відновлення «Просвіти» в Одесі // Південна громада : наук.-публіцист. зб. – Одеса, 1999.

Заруба В. М. Життя й наукові праці історика права М. Слабченка : (історіографія питання) // Часоп. Київ.ун-ту права. – 2005. – № 1. – С. 9-17. – [Електронний ресурс]. –

Режим доступу:
http://kul.kiev.ua/images/chasop/2005_1/2005_1.pdf

На с. 13-14 автор згадує А. Мисечка серед слабченкознавців.

Петровський Е. П. Одеська «Просвіта» в 1918-1920 роках : (за матеріалами архіву УСБУ в Одеській області) // Зап. іст. ф-ту. – 2006. – Вип. 17 : Присвячується ювілею професора кафедри нової і новітньої історії доктора історичних наук Дмитра Павловича Урсу. – С. 374-382.

На с. 375, 382 посилання на ст. : Доля Віталія Боровика // Чорномор. новини. – 1998. – 1 верес.

Кульчицька О. В. Громадські та політичні організації Півдня України в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. в сучасній українській історіографії // Наук. пр. іст. ф-ту Запоріж. держ. ун-ту. – 2007. – Вип. ХХІ. – С. 381-385. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/21/21/kulchitska.pdf

На с. 382, 384 посилання на автореф. дис. : Український культурно-освітній рух на Півдні України (1900-1914 рр.). – Одеса, 1999.

Самойлов Ф. З історії культурного життя Одеси кінця ХІХ – початку ХХ ст.: бібліотеки, книговидання, преса // Іст.-літ. журн. – 2007. – № 13. – С. 251-263. – (Одесика).

На с. 260, 262 посилання на моногр. : Український рух в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. – Одеса, 2006.

Левченко В. «Арештувати як українського есера...» : (до біографії проф. філософії та педагогіки Одес. держ. ун-ту Михайла Гордієвського) / В. Левченко, Е. Петровський // З архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ. – 2008. – № 1/2. – С. 415-432.

На с. 419 посилання на ст. : Товариство «Українська хата» в Одесі // Зап. іст. ф-ту. – 1998. – Вип. 7.

Турченко Г. Ф. Суспільно-політичні рухи у Південноукраїнському регіоні на початку ХХ ст. // Наук. пр. іст. ф-ту Запоріж. держ. у-ту. – 2008. – Вип. ХХІІ. – С. 32-38.

На с. 33, 34, 37, 38 цитування та численні посилання на праці.

Шкляєв І. М. Региональная политика нейтралитета легитимной одесской власти в 1917 – начале 1918 гг. // Наук. пр. – 2008. – Вип. 83, т. 96. – С. [232]-234. – (Сер. : «Історичні науки» ; спец. вип., присвячений пам'яті В. Н. Станка (1937-2008), археолога, історика, етнолог, доктора історичних наук, професора, академіка).

На с. 233, 234 посилання на ст. : Відродження козацтва в Одесі та його боротьба за українську державність на початку ХХ ст. // Наук. зап. : зб. пр. молодих вчених та аспірантів. – 2001. – Т. 6.

Стамбол І. Іван Липа – видатний літератор і громадський діяч міста Одеси // «Одеські архіви» : інформ. бюл. / Держ. архів Одес. обл. – 2010. – № 2 (січ.-лип.). – С. 93-94.

На с. 93, 94 посилання на моногр. : Український рух в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. – Одеса, 2006.

Стамбол І. І. «Липівські читання» – новітній доробок одеської біографістики // Зап. іст. ф-ту. – 2011. – Вип. 22. – С. 313-326.

На с. 314, 319, 321, 325 посилання на чотири праці про Івана та Юрія Лип.

Чухліб Т. Козацький спадок Анатолія Бачинського : 21 травня сповнилося б 80 років видатному одеському вченому, досліднику історії козацтва на півдні України Анатолієві Бачинському (1933-1995) // Чорномор. новини. – 2013. – 30 трав. – С. 3 : портр. – (Історія. Дослідження. Імена). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chornomorka.com/archive/a-2387.html>

На с. 3 цитування ст. : Анатолій Діомидович Бачинський (1933-1995): краєзнавець, археограф, учитель і просто одесит / співавт. М. Михайлуца // Краєзнавство. – 2011. – № 1.

Якимович О. Готичний театр Юрія Липи // Слово і час. – 2013. – № 5 (трав.). – С. 50-63.

На с. 50, 63 посилання на ст. : Іван Липа: двічі міністр // Чорноморська хвиля Української революції : провідники національного руху в Одесі у 1917-1920 рр. – Одеса, 2011.

Музичко О. Образ Т. Шевченка в історичній пам'яті населення Одеси наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. // Краєзнавство. – 2014. – № 1. – С. 20-33.

На с. 21, 27, 33 посилання на розд. із моногр. : До традицій святкування Шевченкових днів в Одесі // Україн-

ський рух в Одесі наприкінці XIX – початку XX ст. – Одеса, 2006. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://history.org.ua/News/20140419115803/20140419115803_1.pdf

Синявська О. Одеський період в історії Люблінської чоловічої гімназії // Краєзнавство. – 2015. – № 1/2. – С. 196-202.

На с. 197, 202 посилання на ст. : До взаємовідносин польської та української громади в Одесі у другій половині XIX – на початку XX ст. // Причорноморський регіон у контексті європейської політики. – Одеса ; Ополе ; Вроцлав, 2008.

**Роботи А. І. Мисечка,
включені до бібліографічних списків
або вказані як джерела у публікаціях науковців**

Анатолій Діомидович Бачинський / Одес. держ. ун-т ім. І. І. Мечникова, наук. б-ка ; упоряд. Л. В. Новікова ; авт. вступ. ст. В. М. Хмарський. – Одеса, 1994. – 102 с. : портр. – (Сер. : Біобібліографія учених університету ; вип. Історики).

На с. 15 у списку літ. про життя і діяльність А. Д. Бачинського вказано публ. : Подарунок одеського вченого // Чорномор. новини. – 1992. – 17 листоп. ; Українському лицю в Молдові // Веч. Одесса. – 1992. – 24 нояб.

Алексей Иванович Маркевич (1847-1903) : биобиблиогр. указ. / Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова, науч. б-ка ; сост. : В. В. Самодурова, И. В. Максименко. – Одеса, 1997. – 152 с. : портр. – (Сер. : «Биобиблиография ученых университета» ; вып. : Историки).

На с. 122, 142 вказано ст. : Викладачі й студенти Новоросійського університету в діяльності українського товариства «Просвіта» в Одесі (1905-1909) // Зап. іст. ф-ту. – 1996. – Вип. 2 : Історія України.

Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. Т. 4. Р-Я / відп. ред. В. А. Сминтина. – Одеса, 2000. – 544 с. : іл., портр. – Те саме. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2005. – 632 с. : іл., портр.

На с. 478, 544 у списку основної використаної літ. вказано ст. : Викладачі й студенти Новоросійського університету в діяльності українського товариства «Просвіта» в Одесі (1905-1909) // Зап. іст. ф-ту. – 1996. – Вип. 2 : Історія України.

Янчук О. Юрій Липа : бібліографія (1917-1944) // Юрій Липа : зб. ст. і матеріалів, приурочених 100-літньому ювілею з дня народження Юрія Липи / І. Скрипник. – Івано-Франківськ, 2000. – С. 201-217.

На с. 215 вказано ст. : Одесит, борець і патріот // Одеса і українці : міська наук. конф. 30 трав. 1997. – Одеса, 1997.

Янчук О. Бібліографія Юрія Липи : до 100-ліття від дня народження : [бібліогр. покажч.] / О. Янчук. – Одеса, 2000. – 79 с. : портр.

На с. 62 вказано три ст. про Ю. Липу.

Заруба В. Слабченко Михайло Єлисейович (1882-1952) : біобібліографія (до 120-річчя з дня народження та у 50-ліття смерті: 1882-1952-2002) / В. Заруба. – Дніпропетровськ, 2003. – 60 с. – (Сер. : «Біобібліографія визначних учених-юристів України» ; вип. 1).

На с. 55 вказано ст. : З діяльності М. Є. Слабченка в одеській «Просвіті» (1906-1910) // Академік Михайло Єлисейович Слабченко: наук. спадщина і життєвий шлях. – Одеса, 1995.

Маленко В. М. Великий Дальник : іст. нарис / В. М. Маленко. – Одеса, 2003. – 96 с. : іл., портр., план.

На с. 4 автор згадує праці А. Мисечка, якими він користувався у своїй роботі.

Одеська державна наукова бібліотека імені М. Горького, 1829-1999 : бібліогр. покажч. / упоряд. : Л. О. Кольченко, О. Г. Кушнір [та ін.]. – Одеса, 2004. – 428 с.

На с. 21-22 вказано ст. : Два семестри Дмитра Чижевського (у співавт. з Г. Зленком) // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 36 (серп.).

Григорій Дем'янович Зленко : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Г. Кушнір. – Одеса, 2005. – 148 с. – (Сер. : «Письменники Одеси» ; вип. 21).

На с. 23, 119, 142 вказано ст. : Два семестри Дмитра Чижевського (у співавт. з Г. Зленком) // Кур'єр Кривбасу. – 1995. – № 36 (серп.) ; Чорномор. новини. – 11 жовт. ; М. Ф. Комаров і одеська «Просвіта» // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2000. – Вип. 10.

Край Овідія : археологія та історія Овідіопольського р-ну / І. В. Сапожников, В. В. Левчук, С. С. Аргатюк [та ін.]. – Одеса, 2005. – 624 с. : іл., портр., план., к. – (Сер. : «Берег Овідія» ; т. VI).

На с. 569 у списку використаної та додаткової літ. вказано нарис : Козацтво в Одесі на початку ХХ ст. // Одеса козацька : наук. нариси. – Одеса, 2000. – (Бібліогр. додатки).

Василь Терентійович Галяс : (біогр. матеріали до 85-річчя з дня народження) / упоряд. В. М. Хмарський ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, іст. ф-т, каф. історії України, Укр. іст. т-во (Одес. осередок). – Одеса, 2006. – 84 с. : фот.

На с. 55, 58 у примітках вказано праці : Загоровський Євген Олександрович : історик-краєзнавець // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2005. – Т. 2 : А-І ; Попруженко Михайло Георгійович : історик / співавт. О. Б. Дьомін // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2005. – Т. 3 : К-П.

Самойлов Ф. Історія Одещини й Одеси (II пол. XIX ст. – 1914 р.) : навч. посіб. / Ф. Самойлов. – Одеса, 2006. – 264 с., [14] арк. кольор. іл. : іл., портр.

На с. 244 у списку рекомендованих джерел вказано ст. : Одеська «Просвіта» // Чорномор. новини. – 1993. – 2 берез.

Бачинська О. Історія українського козацтва XV – XX ст. Ч. 2. Кінець XVIII – XX ст. : навч.-метод. посіб. для студентів іст. ф-ту / О. Бачинська. – Одеса, 2007. – 104 с. : іл., к.

На с. 56, 102 у списку літ. для виконання самостійної роботи вказано нарис : Козацтво в Одесі на початку XX ст. // Одеса козацька : наук. нариси. – Одеса, 2000.

Тарас Іванович Максим'юк : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Г. Нуньєс. – Одеса, 2007. – 56 с.

На с. 15, 42, 48 вказано моногр. та ряд публ.

Т. Г. Шевченко в одеській пресі : бібліогр. покажч. / упоряд. О. Г. Кушнір. Вип. 1. Книги, альманахи, збірники, журнали, 1861-2007. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2007. – 92 с.

На с. 41 вказано ст. : До традиції святкування Шевченкових днів в Одесі // Зап. іст. ф-ту. – Одеса, 2001. – Вип. 11.

Анатолій Діомидович Бачинський : до 75-річчя з дня народження (біогр. матеріали) / упоряд. : О. А. Бачинська, Г. С. Левченко, Л. В. Новікова, В. М. Хмарський. – Одеса, 2008. – 216 с. – (Сер. : Історики Українського Причорномор'я ; вип. 1).

На с. 66, 69-70, 73 у списку джерел та літ. до біографії А. Д. Бачинського вказано публ. : Подарунок одеського вченого // Чорномор. новини. – 1992. – 17 листоп. ; Бути істориком – нелегка праця : до 70-річчя з дня наро-

дження А. Д. Бачинського // *Чорномор. новини*. – 2003. – 22 трав. ; *Дослідник минулого Одещини : до 75-річчя з дня народження А. Д. Бачинського // Чорномор. новини*. – 2008. – 17 трав.

Аргатюк С. С. Авангард : т-во з обмеженою відповідальністю та селище / С. С. Аргатюк. – Одеса, 2008. – 248 с. : іл., портр., план.

На с. 87, 94 у списку джерел вказано працю : Одеса козацька : наук. нариси. – Одеса, 2000.

Ми – одесити : навч. посіб. з краєзнавства / за заг. ред. С. В. Козицького. – Вид. 2-ге, допов. – Одеса, 2008. – 296 с., [4] арк. кольор. іл. : іл., портр.

На с. 143 у списку літ. вказано ст. : Одеська «Промісвіта» 1905-1909 р. // Південна громада : наук.-публіцист. зб. – Одеса, 1999.

Одеські історики : енцикл. вид. Т. І. (Початок ХІХ – середина ХХ ст.) / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Асоц. європ. культури ; відп. ред. В. А. Савченко. – Одеса, 2009. – 480 с.

На с. 316 у списку використаної літ. вказано ст. : Попруженко Михайло Георгійович : історик / співавт. О. Б. Дьомін // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2005. – Т. 3 : К-П ; на с. 143 вказано ст. : Загоровський Євген Олександрович : історик-краєзнавець // Професори Одеського (Новоросійського) університету : біогр. слов. – Одеса, 2005. – Т. 2 : А-І ; на с. 440 вказано розд. із моногр. : З історії родини Шелухиних // Український рух в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. – Одеса, 2006 ; на с. 437 включено ст. : До одеського періоду життя прем'єр-міністра УНР

В. М. Чехівського / співавт. Т. С. Вінцовський // Зап. іст. ф-ту. – 2007. – Вип. 18.

Гончарук Т. Кошовий отаман Петро Калнишевський та Хаджибей (Одеса) : (до 270-річчя походу запорожців на місто Хаджибей та в землі сучасної Одещини в червні – вересні 1770 р.) : наук.-попул. нарис / Т. Гончарук. – Одеса, 2011. – 191 с. : іл. – («Чорноморська минувшина» ; чис. 6).

На с. 172 у списку використаних джерел вказано нарис : Історична пам'ять про козацтво // Одеса козацька : наук. нариси. – Одеса, 2008.

Григорій Дем'янович Зленко : біобібліогр. покажч. / упоряд. Т. В. Тющенко. – Одеса, 2014. – 71 с. : портр. – (Сер. : «Письменники Одеси» ; вип. 36).

На с. 58, 66 вказано моногр. : Український рух в Одесі наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. – Одеса, 2006.

Бібліографічний покажчик : осн. опубліковані пр. М. І. Михайлуци // Кафедра українознавства ОНМУ: 20 років на науково-педагогічній хвилі, 1993-2013 : (біографістика та бібліографія). – Одеса, 2014. – С. 28-38.

На с. 35 вказано ст. : Анатолій Діомидович Бачинський (1933-1995): краєзнавець, археограф, учитель і просто одесит / співавт. М. Михайлуца // Краєзнавство. – 2011. – № 1.

П'ядик Ю. Українська поезія кінця ХІХ – середини ХХ ст. Бібліографія; Антологія. Т. ІV. Кр-Мак / Ю. П'ядик ; Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка НАН України ; Укр. держ. центр «Мала академія наук», Львівська нац. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України, Держ. наук. установа Кн. палата ім. Івана Федорова. – Київ, 2015. — 784 с. : портр.

На с. 502, 517, 519, 520 у бібліогр. вказано п'ять публ., присвячених Іванові та Юрієві Липам.

*Голоси довкола : біобібліографічне дослідження до 115-річчя з дня народження Юрія Липи (1900-2015) / уклала С. Кучеренко. – Львів, 2015. – У друці.

У бібліогр. включено вісім публ., присвячених Іванові та Юрієві Липам.

Представники трьох поколінь істориків – А. Мисечко, В. Чумак, В. Галяс (зліва направо), 1996 р.

Вечір святкування в м. Іллічівську 130-річчя «Просвіти», 1998 р.

Історики В. Хмарський (перший ліворуч) і А. Мисечко серед делегатів V Міжнародного конгресу українців у Чернівцях, 2002 р.

А.Мисечко виступає на презентації книг в рамках III Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» ОДНБ ім. М. Горького, 2002 р.

А. Мисечко на історико-літературній конференції «Волі народної дзвін» в одеській гімназії № 2, 2003 р.

Студенти факультету РГФ ОНУ ім. І. І. Мечникова складають залік, 2004 р.

Покладання вінка
на могилу Т. Шевченка.
Канів, 2005 р.

А. Мисечко дає інтерв'ю. Болгарський культурний центр,
2008 р.

Зліва направо: А. Мисечко, журналіст Л. Капелюшний, громадський діяч А. Юсов, 2011 р.

А. Мисечко і Л. Голубенко, декан РГФ ОНУ ім. І. І. Мечникова, на відзначенні 50-річчя факультету РГФ ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2012 р.

А. Мисечко, викладач спецкурсу «Українська діаспора», проводить заняття зі студентами 5-го курсу історичного факультету ОНУ ім. І. І. Мечникова у секторі «Закордонне українство» в ОННБ ім. М. Горького, 2012 р.

В. Сподарець, викладач Південноукр. Нац. пед. ун-ту (виступає), культуролог Т. Ананченко, А. Мисечко на заході до Дня української писемності та мови в ОННБі м. М. Горького, 2012 р.

А. Мисечко з працівниками бібліотеки В. Кудлачем та Т. Кухарук на заході до Дня соборності України в ОНБ ім. М. Горького, 2015 р.

Зліва направо: композитор і співак М. Свидюк, А. Мисечко, декан історичного факультету В. Кушнір і художник С. Савченко на творчому вечорі. Літературний музей, 2015 р.

На творчому вечорі виступає історик Т. Гончарук.
Літературний музей, 2015 р.

Відкриття меморіальної дошки І. Лигі в с. Дальник,
Одеська область, 2015 р.

ДОДАТКИ

Конференції та інші заходи, учасником яких був А. І. Мисечко

Научно-практическая историко-краеведческая конференция «Проблемы истории и археологии Нижнего Поднестровья»

(Білгород-Дністровський, 1990 р.).

Вторая областная историко-краеведческая научно-практическая конференция, посвященная 200-летию основания Одессы и 25-летию создания Украинского общества охраны памятников истории и культуры

(Одеса, 27-28 берез. 1992 р.).

Всеукраїнська науково-методична конференція «Проблеми поширення досвіду викладання та вивчення історії України в технічних вищих навчальних закладах»

(Одеса, 28-29 трав. 1993 р.).

Всеукраїнська науково-методична конференція «Функціонування української культури та мови в умовах регіонів України з багатонаціональним складом населення»

(Одеса, 18-19 листоп. 1993 р.).

Наукова конференція «Просвіта»: минуле, сучасне, майбутнє», присвячується 125-річчю «Просвіти». Тема доповіді: «Діяльність одеської «Просвіти» у 1905-1909 рр.»

(Одеса, 26 листоп. 1993 р.).

Міжнародна наукова конференція “Товариство «Просвіта» і західноукраїнське національне відродження в контексті

культурно-політичного розвитку народів Австро-Угорщини». До 125-річчя «Просвіти»
(Львів, 6-7 груд. 1993 р.).

Всеукраїнська науково-практична конференція «Південь України і складання української державності: історія і сучасність»
(Одеса, 26-27 трав. 1994 р.).

Науково-практична конференція «Національна мова та культура – основа державності». Тема доповіді: «Український культурно-освітній рух в Одесі на початку ХХ століття»
(Іллічівськ, 25 лют. 1995 р.).

Міжнародна наукова конференція «Українська національна ідея: минуле, сучасне, майбутнє», присвячена 90-річчю українського т-ва «Просвіта» в Одесі
(Одеса, 21-25 листоп. 1995 р.).

Літературно-історичний вечір. Святкування 90-річчя одеської та 5-річчя іллічівської «Просвіти»
(Іллічівськ, 8 груд. 1995 р.).

Міська наукова конференція «Одеса і українці»
(Одеса, 30 трав. 1997 р.).

Перші історіографічні читання, які були присвячені 150-річчю від дня народження професора Новоросійського університету О. І. Маркевича. Тема виступу: «О. І. Маркевич і Л. С. Маркевич в українському русі кінця ХІХ – початку ХХ ст.»
(Одеса, 17 груд. 1997 р.).

Міська науково-практична конференція «Проблеми вивчення українознавчих дисциплін у вузах Одеси»
(Одеса, 11-12 трав. 1999 р.).

Четвертий Міжнародний конгрес українців
(Одеса, 26-29 серп., 1999 р.).

Міжнародна наукова конференція «Духовність і культура у формуванні особистості та відродженні національної самосвідомості», присвячена 170-річчю від дня заснування Одеської державної наукової бібліотеки ім. М. Горького
(Одеса, 27-28 верес. 1999 р.; ОДНБ ім. М. Горького).

Науково-практична конференція «Патріотичне виховання на прикладах героїчного минулого українського народу», присвячена 55-річчю визволення України від фашистських загарбників
(Одеса, 16 жовт. 1999 р.).

Урочисте засідання, присвячене 135-річчю від дня народження Івана Липи
(Одеса, 23 лют. 2000 р.).

Всеукраїнська наукова конференція «Творчість Юрія Липи в культурно-історичному контексті ХХ століття»
(Одеса, 27-28 квіт. 2000 р.).

Науково-практична конференція «Юрій Липа в контексті культурного і суспільно-політичного життя України ХХ століття»
(Іллічівськ, 12 трав. 2000 р.).

Всеукраїнська наукова конференція «Юрій Липа: голос доби і приклад чину» : (до 100-річчя від дня народження).

(Львів, 18-20 трав. 2000 р.).

Міжнародна науково-практична конференція молодих учених «Молодежь третьего тысячелетия: гуманитарные проблемы и пути их решения»
(Одеса, 15-17 черв. 2000 р.).

Наукова конференція «Повстання на панцирнику «Князь Потьомкін-Таврійський (1905-2000)»
(Одеса, 23 черв. 2000 р.; ОДНБ ім. М. Горького).

Перша Міжнародна науково-практична конференція «Архів. Документ. Історія. Сучасність», присвячена 80-річчю Державного архіву Одеської області
(Одеса, 11-12 верес. 2000 р.).

Загальноукраїнська наукова конференція «Соборність українських земель в контексті подій Другої світової війни»
(Кривий Ріг, 24-25 жовт. 2000 р.).

Науково-практична конференція «Громадянський патріотизм і проблеми викладання україністики у вузах Одещини»
(Одеса, 2-3 листоп. 2000 р.).

Наукова конференція «Історія і сучасність Християнства», присвячена 2000-річчю Християнства
(Одеса, 25-26 груд. 2000 р.).

Міжнародна наукова конференція «Українська діаспора і становлення України як суверенної держави. Взаємодія організацій української діаспори з органами влади». До 10-ї річниці Незалежності України

(Одеса, 22-23 серп. 2001 р.).

Всеукраїнська наукова конференція, присвячена 10-й річниці Незалежності України «Українська державність: проблеми історії, права, економіки, мовознавства, філософії, політології та культури»
(Миколаїв; Одеса, 2001).

Всеукраїнська науково-практична конференція «Історико-культурна спадщина Нікопольського району і проблеми історії запорозького козацтва»
(Нікополь, 11-13 жовт. 2001 р.).

«Круглий стіл» «Конституція України: державотворча роль та «людський вимір» Основного Закону
(Одеса, 27 черв. 2002 р.; ОДНБ ім. М. Горького).

П'ятий конгрес Міжнародної асоціації українців
(Чернівці, 26-29 серп. 2002 р.).

Міжнародна науково-практична конференція «Українознавчі діалоги у наукових дослідженнях та практичній діяльності» (до 5-річчя відкриття Канадсько-українського бібліотечного центру)
(Одеса, 8-9 жовт. 2002 р.; ОДНБ ім. М. Горького).

Другі Всеукраїнські Липівські читання
(Одеса, 11-12 жовт. 2002 р.).

«Круглий стіл» «Мова – це доля нашого народу»
(Іллічівськ, листопад 2002 р.).

Всеукраїнська науково-практична конференція «Мовна екологія як чинник гармонійного розвитку суспільства»

(Одеса, 12-13 листоп. 2002 р.).

Історико-літературна конференція «Волі народної дзвін» : до 85-річчя битви під Крутами. Тема виступу: «Віддали життя герої за нашу свободу...»

(Одеса, січень 2003 р.).

Міжнародна науково-практична конференція «Іван Котляревський та українська культура XIX – XX століть», присвячена 100-річчю відкриття в Полтаві пам'ятника першому класикові української літератури

(Полтава, 18-20 верес. 2003 р.).

Виставка «Історія та сучасність Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Т. Шевченка», присвячена 135-річчю ВУТ «Просвіта», в Одеському історико-краєзнавчому музеї

(Одеса, вересень 2003 р.).

III Всеукраїнська наукова конференція «Інтелігенція і влада»

(Одеса, 16-17 жовт. 2003 р.).

Восьма Всеукраїнська науково-теоретична конференція «Українська періодика: історія і сучасність»

(Львів, 24-26 жовт. 2003 р.).

П'ятий Міжнародний конгрес українців

(Чернівці, 26-29 серп. 2004 р.).

Краєзнавчі читання «Сторінки історії Одеси». Тема виступу: «Сергій Шелухин і Одеса»

(Одеса, 11 груд. 2004 р.).

II Міжнародна науково-практична конференція «Українська національна ідея: минуле, сучасне, майбутнє» (УНІ – II) (Одеса, 14-16 жовт. 2004 р.).

Науково-практична конференція «Українська державність – запорука єдності нації». До Дня соборності України. А. Мисечко виступив з доповіддю. (Одеса, 20 січ. 2005 р.; ОДНБ ім. М. Горького).

Шевченківські читання «Апостол правди і свободи». До 191-ї річниці Великого Кобзаря (1814-1861) (Одеса, березень 2005 р.; ОДНБ ім. М. Горького).

Міжнародна наукова конференція «Українське козацтво у вітчизняній та загальноєвропейській історії» (Одеса, 3-4 черв. 2005 р.).

Регіональна науково-практична конференція «Актуальні проблеми партійного будівництва» (Одеса, 1 лип. 2005 р.).

Чотирнадцята наукова геральдична конференція. Тема доповіді: «Перші українські печатки Одеси («Просвіта» 1905-1909 рр.)» (Львів, 28-29 жовт. 2005 р.).

Всеукраїнська науково-практична конференція “«Просвіта»: минуле, сучасне й майбутнє”. До 100-річчя одеської «Просвіти» (Одеса, 25-26 листоп. 2005 р.).

Конференція викладачів історичного факультету ОНУ ім. І. І. Мечникова «Михайло Комаров як дослідник історії українського козацтва»

(Одеса, грудень 2006 р.).

Четверта Всеукраїнська наукова конференція «Інтелігенція і влада»

(Одеса, 20-21 берез. 2006 р.).

Третя Міжнародна науково-практична конференція «Музей. Історія. Одеса», присвячена 50-річчю з дня відкриття Одеського історико-краєзнавчого музею. Тема доповіді: «До історії музею «Просвіти» в Одесі на початку ХХ ст.»

(Одеса, 27-29 квіт. 2006 р.).

«Круглий стіл» «Голодомори – спланований і безжальний геноцид народу України»

(Одеса, 28 квіт. 2006 р.).

ІІІ Липівські читання. Всеукраїнська науково-практична конференція пам'яті Івана та Юрія Лип

(Одеса, 5-6 трав. 2006 р.).

Міжнародна наукова конференція «Поляки на Півдні України». Тема доповіді: «Олександр Болдирев як дослідник польської громади в Одесі»

(Одеса, 20-23 верес. 2006 р.).

Всеукраїнська науково-практична конференція «Митрополит Андрей Шептицький: церковно-релігійна та громадсько-політична діяльність»

(Одеса, 22-23 берез. 2007 р.).

Наукова конференція «Проблеми національно-культурної самоідентифікації етнічних українців на Півдні і Сході України в контексті етнополітики Європейського Союзу»

(Одеса, 6 черв. 2007 р.).

Міжнародна конференція «Книжкові колекції, рідкісні видання та рукописи в сучасному науково-інформаційному просторі», присвячена 85-річчю музею книги відділу рідкісних видань і рукописів Одес. держ. наук. б-ки ім. М. Горького
(Одеса, 25-27 верес. 2007 р.; ОДНБ ім. М. Горького).

Четверті Липівські читання. Всеукраїнська наукова конференція «Пам'яті Івана та Юрія Лип»
(Одеса, 18-19 квіт. 2008 р.).

Міжнародна практична конференція «Роль и значение одесской эмиграции». Тема доповіді: «И.И. Курис – известный краевед»
(Одеса, 17 жовт. 2008 р.).

«Круглий стіл», приурочений до 91-ї річниці бою під Крутами (1918 р.), в Одеському історико-краєзнавчому музеї
(Одеса, 29 січ. 2009 р.).

Історичні читання та презентація книжкової виставки «Іван Виговський – гетьман всієї України (1657-1659), стратег і тактик Конотопської битви», присвяченої 350-річчю Конотопської битви (1659 р.)
(Одеса, 12 лют. 2009 р.).

XVIII наукова геральдична конференція
(Львів, 9-10 жовт. 2009 р.).

Науково-практична конференція «Український митець Амвросій Ждаха у культурно-мистецькому та громадському житті кінця ХІХ – першої чверті ХХ ст.», в Одеському історико-краєзнавчому музеї

(Одеса, 15 жовт. 2009 р.).

Виставка «Меценатська та просвітницька діяльність благодійних організацій: історія і сьогодення». Тема виступу: «Українське державотворення в одеській родині Івана та Юрія Лип на початку ХХ ст.». Виставка завершувала цикл заходів на відзначення 10-річчя Благодійного фонду імені Івана та Юрія Лип і була присвячена 145-річчю від дня народження Івана Липи

(Одеса, 24 лют. 2010 р.; ОННБ ім. М. Горького).

Презентація книжково-ілюстративної виставки «Одеська «Просвіта» в постатях: до 105-річчя від дня заснування»

(Одеса, 25 жовт. 2010 р.; ОННБ ім. М. Горького).

Краєзнавчі читання «Стурдзовская богадельня сердобольных сестер» та видатні особи Одеси: до 160-річчя відкриття благодійного закладу (1850)»

(Одеса, 8 груд. 2010 р.; ОННБ ім. М. Горького).

VIII Всеукраїнська наукова конференція «Народний рух України: місце в історії та політиці». Тема доповіді: «До історії українського руху в другій половині ХІХ – початку ХХ ст.»

(Одеса, 25-26 трав. 2011 р.).

Захід до Дня соборності України [Електронний ресурс] : [тема доповіді: «Соборність українського духу»]. – Режим доступу: http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=224

(Одеса, 26 січ. 2011 р.; ОННБ ім. М. Горького)

«Могилянські читання – 2012». Щорічна науково-методична конференція «Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні : глобальний, національний та регіона-

льний». Тема доповіді: “Історія створення мелодії «Реве та стогне Дніпр широкий»”
(Миколаїв, 29 жовт. - 2 листоп. 2012 р.).

Захід до Дня української писемності та мови [Електронний ресурс] : [тема доповіді: “«Допоки з нами слово заповітне...»: еволюція розвитку української мови під впливом історичного розвитку культури і буття українського народу”]. – Режим доступу: http://www.odnb.odessa.ua/view_post.php?id=603
(Одеса, 6 листоп. 2012 р.; ОННБ ім. М. Горького).

Зустріч з читачами та презентація книжкової виставки «Соборність України: славетні події і постаті» : (до Дня соборності України) [Електронний ресурс] : [А. Мисечко виступив з доповіддю] – Режим доступу: http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=649
(Одеса, 17 січ. 2013 р.; ОННБ ім. М. Горького).

IV Міжнародна наукова конференція «Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри»
(Одеса, 26-27 квіт. 2013 р.).

Презентація книжок директора Книжкової палати України М. Сенченка: «Общество истребления – стратегическая перспектива “демократических” реформ», «Дары Запада. Медицинская мафия», «Тотальная дезинформация человечества» (Київ, 2013) [Електронний ресурс] : [А. Мисечко – серед учасників дискусії]. – Режим доступу : http://www.odnb.odessa.ua/view_post.php?id=793
(Одеса, 15 листоп. 2013 р.; ОННБ ім. М. Горького).

Шоста Всеукраїнська наукова конференція «Інтелігенція і влада»
(Одеса, 20-23 трав. 2014 р.).

Презентація книжок у рамках XV Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» (М. Сенченко. «Долларовый лохотрон, или Финансовое порабощение мира» та «Латентна світова інформаційна війна» [Електронний ресурс] : [тема доповіді: «Погляд історика на проблеми глобалізації»]. – Режим доступу : http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=1004 (Одеса, 24 верес. 2014 р.; ОННБ ім. М. Горького)

Перша Шаргородська наукова історико-краєзнавча конференція
(м. Шаргород, Вінницької обл., 17-18 жовт. 2014 р.).

Презентація виставки «Земне коріння слова», присвяченої 80-річчю Г. Д. Зленка, у відділі краєзнавства «Одесика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=1061

(Одеса, 10 листоп. 2014 р.; ОННБ ім. М. Горького).

Трибуна науковця: до Дня соборності України «Соборність України як чинник українського державотворення» [Електронний ресурс] : [тема доповіді: «Соборність українських земель як рецепція в українському вимірі»]. – Режим доступу: http://www.odnb.odessa.ua/view_post.php?id=1103
(Одеса, 21 січ. 2015 р.; ОННБ ім. М. Горького)

Перша Всеукраїнська наукова конференція «Кочубіїв – Хаджибей – Одеса», присвячена 600-річчю міста
(Одеса, 28-29 трав. 2015 р.).

ПОКАЖЧИК СПИВАТОРІВ

Ананченко Тетяна Петрівна – культуролог, громад. діяч, заст. голови Одес. обл. об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка (2005-2006), член НСЖУ, лауреат літ. премії ім. К. Паустовського (2006), лауреат Всеукр. конкурсу «Українська мова – мова єднання» (2006).

Бачинська Олена Анатоліївна – д-р іст. наук, проф., зав. каф. історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова, завідувач відділу історії козацтва на Півдні України НДІ козацтва при Ін-ті історії України НАН України. Автор наук. та наук.-попул. праць з історії козацтва та етнічних груп південної України.

Вінцовський Тарас Степанович – канд. іст. наук, доц., каф. історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова. Автор наук. праць з історії становлення та формування місцевих органів влади УНР на Півдні України та укр. самостійницького підпілля в Трансністрії в роки Другої світової війни.

Гончарук Тарас Григорович – д-р іст. наук, проф. каф. історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова. Працює у галузі екон. історії України. Автор наук. праць, присвячених транзитній торгівлі України кінця XVIII – першої половини XIX ст., одес. порто-франко (1819-1859 рр.), діяльності Г. О. Потьомкіна, козацьким нащадкам в історії Одеси кінця XVIII – XIX ст. та історії Хаджибея (Одеси) XVI – XVIII ст.

Гуцалюк Сергій Борисович – історик, отаман «Чорноморського гайдамацького з'єднання», співробітник відділу історії козацтва на Півдні України НДІ козацтва при Ін-ті історії України НАН України, громадський діяч. Автор наук. та наук.-попул. праць з історії козацтва.

Джумига Євген Юрійович – канд. іст. наук, учитель історії та правознавства вечірньої ЗОШ II-III ступеня у м. Іллічів-

ську. Автор наук. праць, присвячених історії Одеси у роки Першої світової війни та Української революції у 1917-1921 рр.

Дольник Галина Олексіївна – голова Одес. обл. об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка (2005-2006), голова правління Благодійного фонду ім. Івана та Юрія Лип (1999-2015). Популяризує та розповсюджує українські книжки у південному регіоні України.

Дьомін Олег Борисович – д-р іст. наук, проф., зав. каф. нової та новітньої історії ОНУ ім. І. І. Мечникова. Автор праць зі світової історії, славістики, історії іст. науки та краєзнавства.

Захарія Соломія Романівна – магістр ОНУ ім. І. І. Мечникова.

Зленко Григорій Дем'янович – письменник, літературознавець, бібліограф, краєзнавець. Заслуж. діяч мистецтв України, член Нац. спілки письменників України, Нац. спілки журналістів України, Всеукр. спілки краєзнавців, Міжнар. асоц. українців. Дійсний член Наук. т-ва ім. Т. Шевченка.

Кіров Вадим Ігоревич – заст. директора КУ «Одеський обласний центр патріотичного виховання дітей та молоді», одес. міськ. отаман Чорноморського гайдамацького з'єднання, булавничий Українського козацтва.

Лобан Сергій Антонович – громадсько-політичний діяч.

Мисечко Тетяна Анатоліївна – викладач каф. суспіл. наук Одес. нац. мед. ун-ту.

Михайлуца Микола Іванович – доктор іст. наук, проф., зав. каф. українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одес. нац. морського ун-ту. Автор монографій, наук. і наук.-попул. ст., присвячених проблемам тоталітаризму, взаєминам держави і церкви, історії православ'я, етноконфесійним процесам на Півдні України в роки Другої світової війни.

Місержи Світлана – випускниця іст. ф-ту ОДУ ім. І. І. Мечникова.

Музичко Олександр Євгенович – канд. іст. наук, доц. каф. історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова, член енциклопедичної комісії Наук. т-ва ім. Т. Г. Шевченка у Львові. Автор праць, статей з історії та історіографії, українського національного руху Українського Причорномор'я кінця XIX – першої половини XX ст.

Новікова Людмила Володимирівна – канд. іст. наук, доц. каф. історії України ОНУ ім. І. І. Мечникова. Автор монографій, бібліогр. покажчиків, статей, присвячених історії іст. науки на Півдні України, біографістиці, історії вивчення укр. козацтва.

Остапенко Олесь Пилипович – художник, мистецтвознавець, член Одес. обл. орг. НСХУ.

Хмарський Вадим Михайлович – д-р іст. наук, проф., проктор з науково-педагогічної роботи ОНУ ім. І. І. Мечникова. Працює у галузі біографістики та історіографії. Автор наук. праць, присвячених А. Скальковському та Одес. т-ву історії і старожитностей. Відп. ред. і упоряд. низки збірників з історії іст. науки на Півдні України у XIX – XX ст.

* * *

Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова [Електронний ресурс] : официальный сайт : [на сайті розміщені короткі відомості про науковців-співавторів: Хмарського В. М., Бачинську О. А., Гончарука Т. Г., Вінцовського Т. С., Музичка О. Є., Новікову Л. В., Полторака В. М.] : (Учебные подразделения) : портр. – Режим доступа: http://onu.edu.ua/ru/structure/faculty/history/ua_history/staff/vintskovsky

ПОКАЖЧИК ІМЕН

Агромаков П. М. – 103

Аксанюк М. – 113

Алексеев-Попов В. С. – 41

Ананченко Т. П. – 25, 29, 60, 102, 106, 107, 109

Андрієвський В. – див. Кудлач В.

Антонович В. Б. – 73, 82, 83, 125

Аргатюк С. С. – 97, 98, 99, 103, 121, 135, 137

Аркас М. М. – 81

Артамонов М. – 40

Ашрафян Е. – 40, 41

А. Ю. [Алексей Юдин] – 83

Багряний І. П. – 33

Бандера С. А. – 33

Бардіна Н. В. – 66, 97

Барка В. К. (Очерет) – 33

Барладяну-Бирладник В. В. – 29, 41

Басанець В. Л. – 47

Бачинська О. А. (Бачинская Е. А.) – 54, 57, 58, 61, 62, 86, 96, 97, 98, 103, 136

Бачинський (Бачинский) А. Д. – 11, 12, 41, 42, 43, 61, 63, 79, 83, 84, 86, 91, 92, 95, 96, 103, 125, 131, 133, 136, 137

Белоусова Л. Г. – 101

Березянська І. – 104

Биковський Л. Ю. – 88

Боган С. М. – 29, 87

Божко І. А. – 47

Болдирев О. В. – 21, 60, 70, 76, 90, 112, 119, 147

Бондар Г. С. – 106

Бондар О. І. – 66, 97

Бондар Р. – 41

Бондаренко І. М. – 61, 64, 84, 87

Боплан Г. Л. – 9
Боровик (Боровиков) В. Г. – 23, 43, 55, 71, 75, 88, 119, 129
Брайчевський М. – 40
Брик О. – 41
Брындак О. Б. – 126
Буланий А. В. – 47
Буланий В. П. – 47
Булатович С. – 41
Бут О. Г. – 47
Бухтіяров В. Є. – 47

Василькова І. І. – 28, 52, 102
Вашенко В. П. – 11, 63, 84, 96
Вдовиченко А. – 29
Вельможко В. І. – 103
Вербицький В. – 104
Верига В. І. – 66
Вінцковський Т. С. – 55, 57, 74, 93, 96, 125, 127, 138
Вовк Віра (Селянська В. О.) – 33
Войнаровський А. В. – 69
Волович О. О. – 112
Волошинов О. В. – 47
Воробей П. І. – 11

Галяс В. Т. – 41, 60, 92, 135
Гальчак С. Д. – 69
Гансова Е. А. – 40
Герасимов М. – 40
Глушак А. С. – 104
Головченко І. І. (И. И.). – 29, 105, 106, 107
Голяева И. И. – 108
Гончарук Г. І. – 61, 62, 70, 105
Гончарук Т. Г. – 19, 54, 57, 58, 62, 76, 96, 97, 113, 123, 138
Гопченко П. Г. – 54, 61

Гордієвський М. І. – 123, 129
Гребцова І. С. – 63
Грибовський В. В. – 101
Грінченко (Загірна) М. М. – 69
Грушевський М. С. – 14, 28
Грушевський О. С. – 92, 124
Гусейнов Г. Д. – 102
Гуцалюк С. Б. – 54

Домбровський Я. О. – 126
Дейко М. О. – 33
Дерев'янка І. – 114
Джумига Є. Ю. – 55
Доконт Н. – 40
Доленг М. – 41
Дольник Г. О. – 29, 60, 67, 68
Донцов Д. І. – 33
Дорошенко Д. І. – 34
Драгоманов М. П. – 63, 82
Дружкова І. С. – 121
Дьомін О. Б. – 59, 121, 135, 137
Дябло В. В. – 98

Єфімова А. І. – 31, 114

Жакова Т. С. – 109
Ждаха А. А. – 43, 46, 79, 110, 148
Жук М. І. – 42, 46

Заболотний С. Ф. – 98
Загинайло А. – 42
Загоровський Є. О. – 59, 135, 137
Закипная Г. В. – 98
Залозная А. – 106

Заруба В. М. – 128, 134
Захарія С. Р. – 76
Збенович В. – 40
Зелений П. О. – 92
Зінько Ю. А. – 69
Зленко Г. Д. – 20, 78, 113, 134, 135, 138, 151

Горева О. – 109

Кабаченко В. П. – 47
Калнишевський П. І. – 138
Калюжко Н. І. – 11, 84, 91
Кандиба О. І. (Олександр Олесь) – 81
Каришковський П. Й. – 41
Касьянов Г. – 14
Кашкаєв М. – 111
Кедик М. – 29
Клейман І. – 40
Клепатський (Клепацький) П. Г. – 75, 88, 125
Кобзар М. В. – 90
Коваль І. М. – 104
Ковальський А. Д. – 91
Ковальчук Л. В. – 123
Ковбасюк С. М. – 41
Козицький С. В. – 55, 61, 137
Колесникова В. І. – 114
Кольченко Л. О. – 134
Комаров М. Ф. – 23, 61, 68, 72, 74, 75, 79, 92, 114, 124, 135, 146
Конак С. В. – 109
Коновалець Є. М. – 84
Косач Ю. – 34
Котляревський І. П. – 67, 145
Кракалія Р. Т. – 35, 56, 107, 110, 111, 118

Крижанівський Д. Я. – 79
Кропивницький М. Л. – 79
Крученко В. – 42
Кудлач В. А. – 55, 110, 111, 113, 114, 115
Кульчицька О. В. – 129
Купрієнко О. – 56
Курис И. И. – 148
Кучеренко С. В. – 116, 123, 139
Кучерук М. С. – 70
Кушнір В. Г. – 16, 68, 97, 99
Кушнір О. Г. – 134, 135, 136

Лазурський В. Ф. – 84

Лапін В. – 40
Левченко В. В. – 123, 125, 129
Левченко Г. С. – 19, 61, 101, 103, 125, 136
Левчишена О. М. – 126
Липа І. Л. – 23, 26, 43, 55, 60, 64, 66, 67, 68, 69, 72, 87, 90,
94, 102, 107, 109, 115, 116, 121, 123, 125, 126, 127, 128, 130,
131, 139, 142, 147, 148, 149
Липа Ю. І. – 23, 26, 29, 43, 59, 63, 64, 65, 72, 86, 89, 94, 96,
107, 116, 119, 120, 123, 124, 127, 128, 130, 131, 134, 139,
142, 147, 148, 149
Липа-Гуменецька М. – 26
Липський В. І. – 72, 85, 104
Литвинович М. – 67, 109
Лобан С. А. – 96
Лозовський А. К. – 106
Луценко І. М. – 23, 72, 124, 125
Людвік О. – 109
Ляшенко О. Л. – 80

Майборода Л. В. – 99

Македон В. В. – 126

Максименко И. В. – 133
Максим'юк Т. І. – 38, 46, 76, 91, 102, 136
Малахов В. П. – 62
Маленко В. М. – 134
Маленко Л. М. – 97
Малинова (Малінова) Г. Л. – 98, 101, 103, 120
Маринюк В. В. – 47
Маркевич Л. С. – 141
Маркевич О. І. (А. І.) – 133, 141
Мартиненко О. О. – 88
Мацюк М. – 90
Милосердна О. – 110
Мисечко Т. А. – 76
Михайлов А. – 116
Михайлуца М. І. – 69, 79, 125, 126, 131, 138
Місержи С. – 63
Міщенко Л. – 90
Мочульський В. М. – 84
Музичко О. Є. – 55, 121, 124, 125, 127, 131

Нагірняк О. Р. – 122
Наконечна (Новицька) Л. – 40, 41
Наумкина С. М. – 65
Невмытый В. И. – 89
Некрасова Н. – 105
Ніковський А. В. – 42, 71, 84, 86
Новікова Л. В. – 61, 103, 133, 136
Нуньес О. Г. – 136

Огієнко І. І. – 34
Олійників О. С. – 60, 73, 102, 103, 109, 117
Омельченко І. – 106
Онищук В. М. – 65
Остапенко О. – 60

Островершенко Ю. А. – 53

Остроухова А. – 107

Орлицький С. С. – 86

Павленко О. В. – 93, 99

Панчева И. – 116

Панченко М. С. – 84

Пасічний А. М. – 60

Патокова Е. – 40

Першина З. В. – 42

Петровський Е. П. – 122, 123, 129

Плисюк И. – 117

Пляченко А. – 112

Подкупко Т. Л. – 44, 68

Подолінський В. – 108

Подрезова М. О. – 66, 97

Полонська-Василенко Н. Д. – 34

Попруженко М. Г. – 59, 113, 121, 135, 137

Поспелов А. С. – 126

Пріцак О. Й. – 34

Прокопенко М. М. – 47

П'ядик Ю. В. – 138

Різників О. С. – 105, 117

Романюк М. М. – 66

Руданський С. В. – 69, 93

Рыбак Ю. – 117

Рябинин-Скляревский А. А. – 120

Савченко В. А. – 61, 62, 137

Савченко С. О. – 37, 45, 47

Сад В. З. – 47

Саєнко Л. І. – 44

Сальникова Н. – 29

Самодурова В. В. – 133
Самойлов Ф. О. – 42, 119, 122, 129, 136
Сапежко К. М. – 84,
Сапожников І. В. (И. В.) – 98, 103, 120,
Саясов А. Ю. – 100
Секерський П. – 41
Селіванов Ю. – 83
Сенченко М. І. – 150, 151
Сидоренко Г. М. – 84
Сидорук В. – 112
Синіцин М. С. – 41
Синявська О. О. – 23, 131
Скальковський А. О. (Скальковский А. А.) – 19, 21, 85
Скидан В. В. – 75
Скрипник І. Р. – 120, 134
Скрипник М. О. – 119
Слабченко М. Є. – 42, 59, 78, 84, 87, 92, 96, 102, 128, 134
Сминтина В. А. – 101, 133
Смолій В. А. – 97, 125
Смычок Л. М. – 104
Сокіл О. – 117
Стамбол І. І. – 22, 125, 126, 127, 128, 130
Станко В. Н. – 42, 120, 130
Стовбур О. Г. – 47
Стрижевський А. І. – 124
Сурай Ю. І. – 12, 54
Суховецький М. М. – 108, 109
Сухотеріна Л. – 112

Тимченко Й. А. – 86
Турченко Г. Ф. – 121, 122, 130
Турченко Ф. Г. – 121
Тющенко Т. В. – 138

Удод О. А. – 125

Українка Леся (Косач-Квітка Л.) – 63

Урсу Д. П. – 74, 129

Усатенко І. М. – 80

Федоренко В. – 110

Федорова В. Ф. – див. Черевиченко В. Ф.

Фесенко Є. І. (Е. И.) – 92, 98

Фесик О. – 90

Франко І. Я. – 73, 111

Фрейд З. – 74

Хмарський В. М. – 9, 55, 60, 61, 75, 84, 85, 90, 91, 103, 104,
120, 133, 135, 136

Цвілюк С. А. – 62

Цибесков В. – 41

Цисельський Т. – 68

Цюпко В. Ф. – 47

Чапевський Е. – 68

Черевиченко В. Ф. – 54, 107

Черкаський В. А. – 45

Черкашенко І. М. – 96

Черняков І. – 40

Чехівський (Чеховский) В. М. – 55, 65, 74, 78, 127, 138

Чижевський Д. І. – 78, 87, 134, 135

Чижов Г. П. – 113, 115, 116

Чикаленко Є. Х. – 73

Чикаленко Л. Є. – 34

Чумаков С. – 106

Чухліб Т. В. – 131

Чуфус Б. Д. – 50

- Ш**абашов А. В. – 98
Шановська О. – 112
Швидько Г. К. – 124
Шевченко Т. Г. – 76, 126, 131, 136, 146
Шелест Д. С. – 101
Шелухин А. П. – 71, 137
Шелухин (Шелухін) С. П. – 55, 71, 92, 126, 137, 145
Шептицький Андрей (Роман Марія Олександр Шептицький), митрополит – 61, 147
Шкляєв І. М. – 130
Шрамченко С. О. – 34
- Щ**ербань М. Т. – 81, 82
Щетніков (Щетников) В. П. – 42, 84
Щетніков Ю. І. – 57
- Я**кимович О. – 131
Яковлєв В. О. – 62
Янчук О. Б. – 29, 59, 96, 98, 119, 120, 128, 134
Ярещенко О. Т. – 29, 98, 99, 119, 122
Яринович А. – 41, 42
Ястреб Л. Л. – 47

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ І ПРОДОВЖУВАНИХ ВИДАНЬ

Збірники

- Дрогобицький краєзнавчий збірник (Дрогобич)
Записки історичного факультету (Записки исторического факультета) (Одеса)
Записки Наукового товариства ім. Шевченка (Львів)
Историческая память : ист.-краеведч. ежегодник (Одесса)
Інтелігенція і влада : громад.-політ. наук. зб. – (Сер. : Історія) (Одеса)
Історичний архів : наук. студії : зб. наук. пр. (Миколаїв)
Історичний календар 2000 : наук.-попул. та літ. альм. (Київ)
Лукомор'я : археологія, етнологія, історія північно-західного Причорномор'я (Одеса)
Наукові записки : зб. пр. молодих вчених та аспірантів. (Київ)
Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету (Запоріжжя)
Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність (Львів)
Українська біографістика = Biographistica ukrainica : зб. наук. пр. Ін-ту біогр. дослідж. (Київ)
Український вимір : міжнар. зб. інформ., освіт., наук., метод. ст. і матеріалів з України та діаспори (Чернігів)
Філософські пошуки (Львів ; Одеса)
Чорноморська минувшина : зап. Відділу історії козацтва на Півдні України (Одеса)
Юго-Запад. Одессика : ист.-краеведч. науч. альманах (Одесса).

Журнали

Визвольний шлях (Київ)
Вісник Одеського історико-краєзнавчого музею (Одеса)
Вісник Одеського національного університету. – (Сер. :
Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство) :
наук. журн. (Одеса)
Житомирський вісник (Житомир)
3 архівів ВУЧК-ГПУ-НКВД-КГБ (Київ)
Історико-літературний журнал (Одеса)
Краєзнавство : наук. журн. (Київ)
Кур'єр Кривбасу (Кривий Ріг)
Літаври (Одеса)
Наукове пізнання: методологія та технологія (Одеса)
Наукові праці. – (Сер. : «Історичні науки») (Миколаїв)
«Одеські архіви» : інформ. бюл. (Одеса)
Слово і час (Київ)

Сучасність (Київ)
Український світ (Київ)
Часопис Київського університету права (Київ)
Чорноморський літопис : наук. журн. (Миколаїв)
Шкільний кур'єр : спец. вип. до журн. «Лідери України»
(Одеса)

Газети

Вечерня Одесса (Одеса)
192 сходинок: спец. вип. до газ. «Веч. Одесса»
Віче (Житомир)
Думська площа : дод. до газ. «Одес. вестник» (Одеса)
За наукові кадри див. Одеський університет (Одеса)
Золото слів: спец. вип. Оргкомітету VII Загальнонаціонального конкурсу «Українська мова – мова єднання» і газети «XXI століття» (Одеса)

Моряк (Одеса)
Нескорена нація (Львів)
Одесская жизнь (Одеса)
Одесский вестник (Одеса)
Одесский университет див. Одеський університет
Одеський університет (Одеса)
Одеські вісті (Одесские известия) (Одеса)
Порто-франко (Одеса)
Просвіта (Львів)
Слово (Одеса)
Слово Просвіти : тижневик Всеукр. т-ва «Просвіта» імені
Т. Шевченка (Київ)
Старожитності (Київ)
Урядовий кур'єр (Київ)
Хлібороб (сmt Любашівка, Одес. обл.)
Чорноморський маяк (Іллічівськ) : газета в газеті «Просвіта»
Чорноморська комуна (з 1929 р.) див. Чорноморські нови-
ни (з 1992 р.) (Одеса)
Юг (Одеса)

СПИСОК АБРЕВІАТУР

- ВУТ – Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка
ВУЧК – Всеукраїнська чрезвычайная комиссия по борьбе с контрреволюцией, саботажем и должностными преступлениями (1917-1922 рр.)
ГАОО – Государственный архив Одесской области
ГПУ – Государственное политическое управление (1922-1923 рр.)
ДАОО – Державний архів Одеської області
КГБ – Комитет госбезопасности
КП ОМД – Комунальне підприємство Одеська міська друкарня
КУ – Комунальна установа
КУБЦ – Канадсько-український бібліотечний центр
КУІ – Конгрес української інтелігенції
МАУП – Міжрегіональна академія управління персоналом
НАН – Національна академія наук
НАНУ – Національна академія наук України
НКВД – Наркомат внутренних дел
НСЖУ – Національна спілка журналістів України
НСКУ – Національна спілка краєзнавців України
НСПУ – Національна спілка письменників України
НСХУ – Національна спілка художників України
ОАТ – Одеське археологічне товариство
ОДНБ – Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького
ОНМУ – Одеський національний морський університет
ОННБ – Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
ОНУ – Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
УНР – Українська Народна Республіка

УСБУ – Управління Служби безпеки України
ЦБС – Централізована бібліотечна система
ЦК – Центральний комітет
ЦМДБ – Централізована міська дитяча бібліотека
ім. А. Гайдара

Науково-довідкове видання

**АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ
МИСЕЧКО**

Біобібліографічний покажчик

Серія
«Краєзнавці Одеси»
Випуск 2

Упорядник
Тетяна Миколаївна Іванова

Комп'ютерний набір
Т. М. Іванова

Технічний редактор
О. В. Диба

Видання підготовлене у редакційному відділі
Одеської національної наукової бібліотеки
65023 Одеса-23, вул. Пастера, 13

Підписано до друку 29.12.2015
Обсяг 5,73 обл.-вид. арк.